

Møteinnkalling

Utval:	Kontrollutvalet
Møtestad:	Hotel Ullensvang, Lofthus
Dato:	25.08.2014
Tid:	08.00 Avgang frå Fylkeshuset, sjå elles program på dei neste sidene

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved **å ringa** til Roald Breistein, tlf. 55 23 94 47/ 975 05 152 eller til Hogne Haktorson, tlf. 55 23 94 53/911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Møteboka frå møte i kontrollutvalet 18.6.2014 ligg ikkje som vedlegg på sak om godkjenning. Den kan lastas ned i GoodReader, men kan også lesast her:

<http://einnsyn.hfk.no/einnsyn/Utvalg/UtvalgmoeteDetail?Umoeteld=111>

Torill Veбенstad
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift

Kopi: Fylkesrådmann
Fylkesordførar
Revisor

KONTROLLUTVALET I HORDALAND FYLKESKOMMUNE TIL ULLENSVANG HERAD OG ODDA KOMMUNE PROGRAM, 25. - 26. AUGUST 2014

MÅNDAG 25. AUGUST 2014

(Avgang frå Fylkeshuset kl. 8.00 – side mot Bystasjonen)

TID:	TEMA:	Merknad / Kontaktperson:
11.00	Ullensvang Hotel Innsjekking	(Tlf. 53 67 00 00) www.hotel-ullensvang.no
11.00 – 11.30	Kaffe og vafler	
11.30 – 12.30	Samarbeid Hardangerrådet IKS/ fylkeskommune (Ullensvang hotel) Samtalar med styreleiar i Hardangerrådet <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling og utfordringar i Hardanger - Samspel med fylkeskommunen. Nøgd? / Utfordringar / Næringsutvikl. / tannklinikk 	Styreleiar Toralv Mikkelsen (482 30 282) toralv.mikkelsen@gmail.com www.hardangerraadet.no
12.30 – 13.30	Lunsj	Servert på hotellet. Ordførar, rådmann og styreleiar i Hardangerrådet som gjestar.
13.30 – 14.30	Samarbeid kommune / fylkeskommune (Ullensvang hotel) Samtalar saman med ordførar og rådmann i Ullensvang herad. <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling og utfordringar i Ullensvang herad - Samspel med fylkeskommunen. Nøgd? / Utfordringar / Næringsutvikl. / tannklinikk - Vidaregåande skule i Hardanger, sett med heradet sine auger. 	Ordførar Solfrid Borge (952 43 044) solfrid.borge@ullensvang.herad.no Rådmann Hedvig Moe Øren (404 91 135) hmor@ullensvang.herad.no www.ullensvang.herad.no
14.30 – 15.45	Kontrollutvalsmøte	
15.45 – 16.00	Kaffi og noko å bita i	
16.00 –	Kontrollutvalsmøte	
20.00	Middag	Servert på hotellet

TIRSDAG 26. AUGUST 2014

TID:	TEMA:	MERKNAD:
9.00 – 10.30	Odda Vidaregåande skule Omvising, orientering & ev. spørsmål	Rektor Øyvind Bjørkevoll (53 64 96 00 – 970 04 151) oyvind.bjorkevoll@hfk.no http://odv.hfk.no
10.45 – 12.00	Samarbeid kommune / fylkeskommune (Odda rådhus) Samtalar saman med ordførar og rådmann i Odda kommune. - Utvikling og utfordringar i Odda kommune - Samspel med fylkeskommunen. Nøgd? / Utfordringar / Næringsutvikl. / tannklinikk - Vidaregåande skule i Hardanger, sett med kommunen sine auger.	Ordførar John Opdal (975 58 400) john.opdal@odda.kommune.no Rådmann Ingrid Guddal (975 58 404) ingrid.guddal@odda.kommune.no www.odda.kommune.no
12.00 – 13.00	Lunsj	Servert på Smelt Café. Ordførar, rådmann og styreleiar SNU som gjestar.
13.00 – 15.00	Smelteverkstomta Omvising og orientering om utvikling. Framtidige utfordringar	Smelteverkstomta næringsutvikling AS – SNU Styreleiar Karsten Bremnes (911 77 399) kb@tyssefaldene.no
15.00	Heimreise	

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off.
PS 62/14	Godkjenning av innkalling og sakliste		
PS 63/14	Godkjenning av møtebok frå forrige møte		
PS 64/14	Forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og skular - Revisjonsrapport	2014/10533	
PS 65/14	Forvaltningsrevisjon innan "Prosjektstyring" - Status i arbeidet v/Deloitte	2014/10536	
PS 66/14	Forvaltningsrevisjon innan "Internkontrollsystem og HMT" - Status i arbeidet v/Deloitte	2014/10535	
PS 67/14	Selskapskontroll av Fastlandssamband Halsnøy AS - Status i arbeidet v/Deloitte	2014/14567	
PS 68/14	Selskapskontroll av Hardangerbrua AS - Status i arbeidet v/Deloitte	2014/14570	
PS 69/14	Rekneskapsresultat hittil i 2014 for kontrollutvalet	2014/10498	
PS 70/14	Godkjenning av prosjektrekneskap Tertnes vgs. - Tilbygg	2014/10499	
PS 71/14	Forslag til møteplan for kontrollutvalet for 2015	2014/10501	
PS 72/14	Meldingar		
RS 50/14	Vedtak om invitasjon til selskapskontroll Hardangerbrua - Voss kommune	2014/14570	
RS 51/14	Vedtak gjeldande oppfølging av forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging i Hordaland fylkeskommune	2014/16405	
RS 52/14	Oppseiing av avtale mellom HFK og FKT.	2014/17501	
RS 53/14	Oppfølging av forvaltningsrevisjon innan fagopplæring - Handsaming i TING 11.6.14	2014/862	
RS 54/14	Vedtak på invitasjon om deltaking i selskapskontroll av Hardangerbrua - Bergen kommune	2014/14570	
RS 55/14	Skatt juli 2014	2014/10507	
PS 73/14	Eventuelt		

PS 62/14 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 63/14 Godkjenning av møtebok frå forrige møte

Arkivnr: 2014/10533-19

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	64/14	25.08.2014
Fylkestinget		

Forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og skular - Revisjonsrapport

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet vedtok prosjektplan for denne forvaltningsrevisjonen i møte 19.9.13. I forbindelse med at fylkestinget 10.12.13 handsama «Tilstandsrapport vidaregåande opplæring 2012/13 for Hordaland fylkeskommune» vart det gjort slikt vedtak:

1. *Fylkestinget tek tilstandsrapport for vidaregåande opplæring 2012/13 for Hordaland fylkeskommune til orientering, og sluttar seg til dei samla forslaga til tiltak for å auke gjennomføringa.*
2. *Tilstandsrapport vg opplæring 2012-2013 for Hordaland fylkeskommune vert vidaresendt for innarbeiding i arbeidet med Deloitte sin forvaltningsrevisjon "Forholdet mellom skuleeigar og skular".*

På bakgrunn av punkt 2 i vedtaket over ba kontrollutvalet Deloitte endre prosjektplanen. Dette vart gjort ved at problemstilling 4 vart lagt til i prosjektplanen. Kontrollutvalet gjorde etter det slikt vedtak i sak 7/14 i møte 17.2.14:

1. *Kontrollutvalet bestiller utviding av forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og skular, frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til justert prosjektplan.*
2. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i den justerte prosjektplanen, inkludert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i fylkestinget.*
3. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av mai 2014 ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.*

Av den justerte prosjektplanen går det fram at føremålet med revisjonen er:

"Føremålet med prosjektet vil vere å undersøke om samhandlinga mellom skuleeigar og dei vidaregåande skulane i fylkeskommunen er føremålstenleg, og i kva grad den nye organiseringa sikrar einskapleg styring og felles praksis ovanfor skulane frå skuleeigar si side.

Med bakgrunn i dette føremålet er det formulert følgjande problemstillingar:

1. *Fungerer fylkeskommunen sitt kvalitetssystem tilfredsstillande og etter føremålet?*
 - a. *I kva grad bidrar kvalitetssystemet til at fylkesadministrasjonen har kontroll med om krava i opplæringslova blir etterlevd i skulane?*
 - b. *I kva grad bidrar kvalitetssystemet til at fylkeskommunen kan følgje opp skulane innanfor det pedagogiske utviklingsarbeidet?*
 - c. *I kva grad bidrar kvalitetssystemet til skulane sitt arbeid med å planleggje og vurdere det pedagogiske utviklingsarbeidet?*
 - d. *Fungerer kvalitetssystemet tilfredsstillande når det gjeld opplæringsavdelinga si oppfølging av planlegging og resultat ved skulane?*
 - e. *Har fylkeskommunen eit tilfredsstillande system for å sikre riktig og nødvendig kompetanse i skulane, og for nødvendig kompetanseutvikling for personalet?*
2. *I kva grad fungerer den nye organiseringa med regionleiarar når det gjeld å sikrar einskapleg styring og felles praksis ovanfor skulane?*
 - a. *Opplever skuleleiarane å få tilfredsstillande råd og støtte på følgjande områder:*
 - i. *....økonomiske og administrative oppgåver?*
 - ii. *....faglege og pedagogiske spørsmål?*
 - iii. *....personal og HMT?*
 - b. *Bidrar organiseringa til ei tettare samhandling mellom skule og skuleeigar?*
3. *Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for utarbeiding og handsaming av årleg tilstandsrapport (jf. oppl. § 13-10)?*
4. *I kva grad blir gjennomføringstala for vidaregåande skular nytta i oppfølgingsdialogen mellom skuleeigar og skulane?*
 - a. *Kva er hovudårsakene til manglande gjennomføring ved dei vidaregåande skulane i Hordaland?*
 - b. *Korleis sikrar fylkeskommunen at tiltak som bidrar til auka gjennomføring blir sett i verk ved den enkelte skule?*
 - c. *Har fylkeskommunen tilstrekkeleg informasjon om sluttårsaker slik at relevante tiltak kan setjast i verk ved skulane?»*

Det er også gjort slike avgrensingar i rapporten:

«Første hovudproblemstilling som er presentert under avsnitt 1.2 over, har fokus på fylkeskommunen sitt kvalitetssystem. Gjennomgangen av kvalitetssystemet er avgrensa til i hovudsak å ha fokus på fylkeskommunen sitt system for verksemdbasert vurdering, og kvalitetssystemet som heile vil difor ikkje bli gjennomgått og vurdert i denne forvaltningsrevisjonen.»

Drøfting:

Deloitte har no gjort ferdig forvaltningsrevisjon av "Forholdet mellom skuleeigar og skular", revisjonsrapport er levert og ligg ved. Fylkesrådmannen har hatt rapporten til uttale og uttalen er lagt ved rapporten som vedlegg 1. I vedlegg 2 har Deloitte kommentert fylkesrådmannen sin uttale.

Deloitte har nytta dokumentanalyse, intervju, statistisk analyse, elektronisk spørjeundersøking og verifiseringsprosessar som metodar i denne forvaltningsrevisjonen.

Etter sekretariatet si vurdering har Deloitte levert ein god rapport som er i samsvar med kontrollutvalet sine bestillingar.

I pt. 6, Tiltådingar i rapporten, har Deloitte desse 9 forslaga til tiltak:

«På bakgrunn av dei funn og vurderingar som går fram av rapporten, vil revisjonen tilrå at Hordaland fylkeskommune:

1. Utviklar kvalitetssystemet slik at ein får eit system som i større grad bidrar til å vurdere om alle krav i opplæringslova blir følgt, herunder:
 - etablerer eit avviksmeldesystem som bidrar til å sikre at avvik frå opplæringslova blir meldt, handtert og dokumentert
 - vurderer å gjennomføre risikobaserte stikkprøvekontrollar innanfor ulike område for å bidra til å avdekke avvik frå krav i lov og forskrift.
2. Vidareutviklar plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane ved å
 - utarbeide meir skriftleg rettleiing eller dømme på korleis data frå PULS kan nyttast i plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane, mellom anna for å sikre fokus på gjennomføring
 - gjennomføre planlagt opplæring i analyseverktøyet PULS for å sikre at skulane og fylkeskommunen får best mogleg utbytte av systemet
 - i større grad gi rom for og følgje opp dei skulevise utviklingstiltaka som ikkje direkte kan knytast opp til skuleeigar sine definerte tiltaksområde
3. Avklarar kva oppfølging rektorane saknar med omsyn til mellom anna økonomispørsmål, og vurderer å vidareutvikle den oppfølginga som blir gitt.
4. Klargjer regionleiarane si rolle og fullmakter ved at det blir utarbeidd dokument som gjer greie for kva mynde dei er delegert.
5. Prioriterer planlagt arbeid med å utarbeide omtaler av ansvar og prosedyrar innan personalområdet.
6. Vurderer å utarbeide ein langsiktig strategi for å sikre nødvendig og tilstrekkeleg kompetanse i framtida mellom anna til yrkesfaga
7. Sørgjer for at skuleeigar i sine rapporter frå skulebesøka systematisk omtalar gjennomføring i tillegg til status på tiltaksområda for å holde fokus på dette overordna målet.
8. Sikrar at oppfølgingsdialogen med skulane også har fokus på skulen si vurdering av sluttårsaker i tillegg til den informasjonen som går fram av statistikken for å sikre best mogleg tilpassing av tiltak.
9. Sikrar at dei skulane som kunne ha nytte av å sjå kva andre skular lukkast med under liknande vilkår, når det gjeld gjennomføring, får informasjon og blir følgt opp systematisk i høve til dette.»

Konklusjon.

Forslag til innstilling i saksframlegget, byggjer på forslag til tiltak i rapporten med nokre mindre språkmessige justeringar.

Sekretariatet meiner vidare at kontrollutvalet bør tilrå at fylkestinget ber fylkesrådmannen om å laga ein handlingsplan som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tiltådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Forslag til innstilling

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport "Forholdet mellom skuleeigar og skular", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. Utvikle kvalitetssystemet slik at ein får eit system som i større grad bidrar til å vurdere om alle krav i opplæringslova blir følgt, herunder:
 - etablere eit avviksmeldesystem som bidrar til å sikre at avvik frå opplæringslova blir meldt, handtert og dokumentert
 - vurdere å gjennomføre risikobaserte stikkprøvekontrollar innanfor ulike område for å bidra til å avdekke avvik frå krav i lov og forskrift.

2. Vidareutvikle plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane ved å
 - utarbeide meir skriftleg rettleiing eller døme på korleis data frå PULS kan nyttast i plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane, mellom anna for å sikre fokus på gjennomføring
 - gjennomføre planlagt opplæring i analyseverktøyet PULS for å sikre at skulane og fylkeskommunen får best mogleg utbytte av systemet
 - i større grad gi rom for og følgje opp dei skulevise utviklingstiltaka som ikkje direkte kan knytast opp til skuleeigar sine definerte tiltaksområde
3. Avklare kva oppfølging rektorane saknar med omsyn til mellom anna økonomispørsmål, og vurdere å vidareutvikle den oppfølginga som blir gitt.
4. Klargjere regionleiarane si rolle og fullmakter ved at det blir utarbeidd dokument som gjer greie for kva mynde dei er delegert.
5. Prioritere planlagt arbeid med å utarbeide omtaler av ansvar og prosedyrar innan personalområdet.
6. Utarbeide ein langsiktig strategi for å sikre nødvendig og tilstrekkeleg kompetanse i framtida mellom anna til yrkesfaga.
7. Sikre at skuleeigar i sine rapporter frå skulebesøka systematisk omtalar gjennomføring i tillegg til status på tiltaksområda for å holde fokus på dette overordna målet.
8. Sikre at oppfølgingsdialogen med skulane også har fokus på skulen si vurdering av sluttårsaker i tillegg til den informasjonen som går fram av statistikken for å sikre best mogleg tilpassing av tiltak.
9. Sikre at dei skulane som kunne ha nytte av å sjå kva andre skular lukkast med under liknande vilkår, når det gjeld gjennomføring, får informasjon og blir følgt opp systematisk i høve til dette.
10. Laga ein handlingsplan innan 2.1.2015 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg: Rapport frå Deloitte: "Forholdet mellom skuleeigar og skular"

Forvaltningsrevisjon | Hordland fylkeskommune

Forholdet mellom skuleeigar og vidaregåande skular

Samandrag

På oppdrag frå kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune har Deloitte gjennomført ein forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og vidaregåande skular.

Fylkestinget har, som øvste mynde i fylkeskommunen, rolla som skuleeigar. Opplæringsavdelinga ved opplæringsdirektøren har ansvaret for å utøve skuleeigarrolla etter delegert mynde frå fylkesting og fylkesrådmann. Opplæringsavdelinga i fylkeskommunen har frå januar 2013 omorganisert verksemda slik at det no er tre regionleiarar som følgjer opp skulane.

Revisjonskriteria som er lagt til grunn for revisjonen sine vurderingar går fram av kapittel tre i rapporten, medan faktagrunnlaget blir presentert i kapittel fire. For ein meir utfyllande versjon av revisjonen sine vurderingar blir det vist til kapittel fem i rapporten. Høyringsuttale frå fylkesrådmannen er vedlagt. Undersøkinga er gjennomført i perioden september 2013 – august 2014.

Gjennomføring av forvaltningsrevisjonen

I denne forvaltningsrevisjonen har revisjonen undersøkt og vurdert om samhandlinga mellom skuleeigar og dei vidaregåande skulane i fylkeskommunen er føremålstenleg, og i kva grad den nye organiseringa sikrar einskapleg styring og felles praksis ovanfor skulane frå skuleeigar si side.

Revisjonen har gjennomgått dokumentasjon frå fylkeskommunen og gjennomført intervju med til saman åtte personar. Dette inkluderer representantar frå Opplæringsavdelinga og rektorar. Det blei vidare gjennomført ei spørjeundersøking til alle rektorane i fylkeskommunen der 42 av 47 rektorar svara.

Gjennomgang av revisjonen sine vurderingar

Problemstilling 1: *Fungerer fylkeskommunen sitt kvalitetssystem tilfredsstillande og etter føremålet?*

Revisjonen si vurdering:

Fylkeskommunen har etablert eit system for verksemdsbasert vurdering, og revisjonen meiner at systemet bidrar til å sikre at det blir satt fokus på dei pedagogiske utviklingsområda som er prioritert i fylkeskommunen. Revisjonen vil likevel presisere viktigheita av at det blir lagt til rette for at både planar, rapportar og andre delar av den verksemdsbaserte vurderinga også kan omfatte andre tema som er vurdert som viktige ved den enkelte skule, i tillegg til dei felles satsingsområda.

Opplæringslova med forskrifter inneheldt ei rekke krav knytt til verksemda ved dei vidaregåande skulane, og undersøkinga viser at fylkeskommunen ikkje har eit system som sikrar at alle krav i opplæringslova med forskrifter blir følgt. Revisjonen meiner at fylkeskommunen må prioritere å utvikle eksisterande kvalitetssystem slik at ein får etablert eit system som i større grad kan bidra til å sikre at alle krav i opplæringslova med forskrifter blir følgt, til dømes gjennom utarbeiding og implementering av felles retningsliner, prosedyrar, sjekklister mv.

Undersøkinga viser vidare at det per i dag ikkje er etablert prosedyrar eller system for melding, registrering og handtering av avvik frå krav i opplæringslova med forskrifter, og at slike avvik heller ikkje alltid blir meldt til fylkeskommunen. Revisjonen meiner fylkeskommunen bør etablere eit slikt system for å sikre at fylkeskommunen har oversikt over både tilfeldige og systematiske

avvik frå gjeldande lovkrav ved dei vidaregåande skulane i fylket, og at slike avvik blir handtert på eit vis som bidrar til å betre praksisen og redusere risikoen for framtidige avvik.

Revisjonen meiner det er positivt at fylkeskommunen har innført analyseverktøyet PULS som blir nytta i samband med systemet for verksemdsbasert vurdering og som gir oversikt over relevant resultatinformasjon basert på ulike datakjelder. Revisjonen vil peike på at det er viktig at fylkeskommunen gjennomfører planlagt opplæring i verktøyet for å sikre at skulane og fylkeskommunen får best mogleg utbytte av det.

Revisjonen registrerer at det er stor variasjon i kor mykje arbeid skulane legg ned i det å utarbeide utviklingsplanar og at dette viser at det er behov for meir rettleiing knytt til dette arbeidet. Vidare sikrar ikkje fylkeskommunen sin mal for utviklingsplan at data frå PULS, mellom anna knytt til gjennomføring, blir nytta som grunnlag i utviklingsplanane. Revisjonen meiner det kunne vore hensiktsmessig å utarbeide meir skriftleg rettleiing om korleis data frå PULS kan nyttast i plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane.

I spørjeundersøkinga svarte 80 prosent av rektorane at systemet med verksemdsbasert vurdering i stor grad bidrar til å ivareta oppfølging av skulen sitt pedagogiske utviklingsarbeid. Undersøkinga viser at tilbakemeldingane frå skuleeigar på skulen sitt arbeid knytt til tiltaksområda klasseleiing, vurdering for læring og bruk av IKT i læringsarbeidet av dei fleste rektorane blir oppfatta som nyttige eller svært nyttige. Vidare viser undersøkinga at eit klart fleirtal av rektorane i stor grad opplevde at oppfølgingsamtalen med regionleiar i tilstrekkeleg grad omhandla skuleleiinga si rolle i arbeid med tilstandsvurdering og utvikling, drøfting av val av strategiar og prosessar i samband med verksemdsbasert vurdering og skulen sine resultat på ulike område. På bakgrunn av dette er det revisjonen si vurdering at systemet for verksemdsbasert vurdering fungerer godt når det gjeld opplæringsavdelinga si oppfølging av planlegging og resultat ved skulane.

Basert på det som kjem fram i undersøkinga meiner revisjonen at fylkeskommunen har etablert fleire føremålstenlege tiltak for å sikre at krav til kompetanse ved skulane blir etterlevd. Revisjonen vil likevel framheve den uro leiinga i Opplæringsavdelinga har med omsyn til å skaffe kvalifisert personell til undervisningsstillingane det neste tiåret, særleg innanfor yrkesfaga. Det er revisjonen si vurdering at fylkeskommunen fortsatt må ha fokus på å identifisere utfordringar og sette i verk tiltak for å sikre kvalifisert personell der dette manglar. Vidare bør fylkeskommunen vurdere å utarbeide ein langsiktig strategi for å sikre nødvendig og tilstrekkeleg kompetanse i framtida mellom anna til yrkesfaga.

Problemstilling 2: I kva grad fungerer den nye organiseringa med regionleiarar når det gjeld å sikre einskapleg styring og felles praksis ovanfor skulane?

Revisjonen si vurdering:

Basert på svar i spørjeundersøkinga og i intervju er det revisjonen si vurdering at organiseringa med regionleiarar bidrar til ei tettare samhandling mellom skule og skuleeigar.

At møta for avdelingsleiarane og rektorane no blir styrte av regionleiarane, gjerne med same agenda i alle regionane, bidrar etter revisjonen si vurdering til å sikre einskapleg styring og felles praksis overfor skulane. Revisjonen meiner samtidig at det er viktig å merke seg at det er rektorar som saknar å ha eit forum for erfaringsutveksling omkring leiarrolla, og at det kan vere føremålstenleg å invitere til dialog med rektorane med omsyn til korleis dette kan sikrast innanfor gjeldande møtестruktur.

68 prosent av rektorane meiner at organiseringa med innføring av regionleiarar i stor grad har ført til tettare oppfølging av dei som rektorar. Økonomiarbeid er det området der størst prosentdel av rektorane svarer at dei i liten grad har fått tilstrekkeleg med råd og støtte, og i undersøkinga blir det peika på at det burde ha vore eit betre system for vurdering og oppfølging innanfor økonomiområdet. På bakgrunn av det som kjem fram i undersøkinga, meiner revisjonen at fylkeskommunen særleg innan økonomiområdet, men også innan andre område der det kjem fram at det kan vere behov for ytterlegare oppfølging, bør søke å avklare kva oppfølging

rektorane saknar og har behov for, og utvikle den oppfølginga som blir gitt for i størst mogleg grad å imøtekomme behova.

Ein del rektorar meiner at det er behov for klårare liner mellom Opplærings- og Personalavdelinga. Revisjonen har fått opplyst at Opplæringsavdelinga planlegg å supplere og utarbeide omtaler av ansvarsområde og prosedyrar knytt til personalområdet. Revisjonen meiner det er viktig at dette arbeidet blir gjennomført etter planen, og at det bør prioriterast. Revisjonen meiner vidare at det er viktig å klargjere regionleiarane si rolle og fullmakter ved at det blir utarbeidd dokument som gjer greie for kva mynde dei er delegert. Dette er viktig for å sikre lik handtering av saker, og at det skal vere føreseieleg for rektorane og andre kva mynde regionleiarane har.

Problemstilling 3: *Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for utarbeiding og handsaming av årleg tilstandsrapport (jf. oppl. § 13-10)?*

Revisjonen si vurdering:

Basert på det som kjem fram i undersøkinga, er det revisjonen si vurdering at fylkeskommunen har tilfredsstillande rutinar for utarbeiding og handsaming av årleg tilstandsrapport for den vidaregåande opplæringa i samsvar med opplæringslova §13-10. Systemet for verksemdsbasert vurdering og mal knytt til skulevise tilstandsrapportar, bidrar til å sikre at det blir utarbeidd skulevise tilstandsrapportar som omhandlar læringsutbytte og fullføring. Dei skulevise rapportane inngår som del av datagrunnlaget til fylkeskommunen sin overordna tilstandsrapport saman med mellom anna rapporter frå skulebesøka, data frå analyseverktøyet PULS og tilgjengelege data frå det skuleadministrative systemet for vidaregåande opplæring. Den overordna tilstandsrapporten inneheldt mellom anna rapportering knytt til læringsresultat, læringsmiljø og gjennomføring og blir lagt fram for fylkestinget for handsaming i samsvar med opplæringslova §13-10.

Problemstilling 4: *I kva grad blir gjennomføringstala for vidaregåande skular nytta i oppfølgingsdialogen mellom skuleeigar og skulane?*

Revisjonen si vurdering:

Undersøkinga viser at fylkeskommunen har fokus på ei rekkje tiltak for å bidra til auka gjennomføring i dei vidaregåande skulane. Revisjonen meiner det er positivt fylkeskommunen har fokus på at gjennomføringstal skal inngå i dialogen mellom rektorane og regionleiarane. Revisjonen meiner likevel at fylkeskommunen kan auke fokus på gjennomføringstal ved at dokument som rettleiar skulane i planleggingsarbeidet, til dømes mal eller rettleiar for utviklingsplanar, også har fokus på dette. Slik kan fylkeskommunen i auka grad leggje til rette for at skulane talfestar status og mål for gjennomføring og elles omtalar eigne utfordringar og planlagte tiltak knytt til gjennomføring. Revisjonen meiner også det er viktig at skuleeigar i sine rapportar frå skulebesøka systematisk omtalar gjennomføring i tillegg til status på tiltaksområda, for å halde fokus på dette overordna målet.

Opplæringsavdelinga har utarbeidd oversikter som gjer det mogleg å samanlikne skular med omsyn til elevane sine resultat og gjennomføring. Samanlikningane blir berre nytta internt og overordna i Opplæringsavdelinga. Opplæringsavdelinga får også i skulebesøk og samtalar med rektorar informasjon om skular som lukkast med gjennomføringstiltak. Revisjonen stiller likevel spørsmål ved om det i tilstrekkeleg grad er etablert system for å sikre erfaringsdeling og formidling av «beste praksis» knytt til gjennomføring og resultat. Etter revisjonen si meining kan det vere føremålstenleg å vurdere å etablere system som sikrar at dei skulane som kan ha nytte av å sjå kva andre skular lukkast med under liknande vilkår, får informasjon og blir følgt opp systematisk i høve til dette.

Revisjonen tilrår at Hordaland fylkeskommune:

1. *Utviklar kvalitetssystemet slik at ein får eit system som i større grad bidrar til å vurdere om alle krav i opplæringslova blir følgt, herunder:*
 - *etablerer eit avviksmeldesystem som bidrar til å sikre at avvik frå opplæringslova blir meldt, handtert og dokumentert*
 - *vurderer å gjennomføre risikobaserte stikkprøvekontrollar innanfor ulike område for å bidra til å avdekke avvik frå krav i lov og forskrift.*
2. *Vidareutviklar plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane ved å*
 - *utarbeide meir skriftleg rettleiing eller dømme på korleis data frå PULS kan nyttast i plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane, mellom anna for å sikre fokus på gjennomføring*
 - *gjennomføre planlagt opplæring i analyseverktøyet PULS for å sikre at skulane og fylkeskommunen får best mogleg utbytte av systemet*
 - *i større grad gi rom for og følgje opp dei skulevise utviklingstiltaka som ikkje direkte kan knytast opp til skuleeigar sine definerte tiltaksområde*
3. *Avklarar kva oppfølging rektorane saknar med omsyn til mellom anna økonomispørsmål, og vurderer å vidareutvikle den oppfølginga som blir gitt.*
4. *Klargjer regionleiarane si rolle og fullmakter ved at det blir utarbeidd dokument som gjer greie for kva mynde dei er delegert.*
5. *Prioriterer planlagt arbeid med å utarbeide omtaler av ansvar og prosedyrar innan personalområdet.*
6. *Vurderer å utarbeide ein langsiktig strategi for å sikre nødvendig og tilstrekkeleg kompetanse i framtida mellom anna til yrkesfaga*
7. *Sørgjer for at skuleeigar i sine rapporter frå skulebesøka systematisk omtalar gjennomføring i tillegg til status på tiltaksområda for å holde fokus på dette overordna målet.*
8. *Sikrar at oppfølgingsdialogen med skulane også har fokus på skulen si vurdering av sluttårsaker i tillegg til den informasjonen som går fram av statistikken for å sikre best mogleg tilpassing av tiltak.*
9. *Sikrar at dei skulane som kunne ha nytte av å sjå kva andre skular lukkast med under liknande vilkår, når det gjeld gjennomføring, får informasjon og blir følgt opp systematisk i høve til dette.*

Innhald

Samandrag	2
1. Innleiing	8
1.1 Bakgrunn	8
1.2 Føremål og problemstillingar	8
1.3 Avgrensingar.....	9
2. Metode	10
2.1 Dokumentanalyse	10
2.2 Intervju	10
2.3 Elektronisk spørjeundersøking	10
2.4 Verifiseringsprosessar	10
3. Revisjonskriterium	11
3.1 Ansvar for vidaregåande opplæring	11
3.2 Internkontroll og krav om forsvarleg system	11
3.2.1 Skulebasert vurdering.....	12
3.3 Kompetanse og kompetanseutvikling	12
4. Data	13
4.1 Organisering	13
4.2 Erfaringar knytt til ny organisering med regionleiarar	14
4.2.1 Samhandling etter innføring av regionleiarar	14
4.2.2 Oppfølging frå regionleiarar	17
4.3 Kvalitetssystem.....	19
4.3.1 Resultatoppfølging - System for verksemdbasert vurdering	19
4.3.2 Kvalitetsverktøyet PULS	21
4.3.3 Kvalitetssystemet QM+	23
4.3.4 Avviksrapportering og -handtering.....	24
4.3.5 Andre system og aktivitetar for å sikre etterleving av lovkrav	25
4.3.6 System for å sikre rett kompetanse og kompetanseutvikling.....	25
4.4 Erfaringar med system for verksemdbasert vurdering	26
4.4.1 Utviklingsplan.....	29
4.4.2 Overordna og skulevise tilstandsrapportar.....	30
4.4.3 Skulebesøk	32
4.4.4 Oppfølgingssamtale med regionleiar etter skulebesøk	35
4.5 Bruk av gjennomføringstal i oppfølgingsdialogen mellom skuleeigar og skulane	37
4.5.1 Oversikter over gjennomføring ved dei vidaregåande skulane.....	37
4.5.2 Tiltak for å sikre gjennomføring	39
5. Vurderingar	41
5.1 Fungerer fylkeskommunen sitt kvalitetssystem tilfredsstillande og etter føremålet?.....	41
5.1.1 Kontroll med om krava i opplæringslova blir etterlevd i skulane	41
5.1.2 Oppfølging av skulane	42
5.1.3 Planlegging og vurdering av det pedagogiske utviklingsarbeidet	42
5.1.4 Oppfølging av planlegging og resultat ved skulane	43
5.1.5 System for å sikre riktig og nødvendig kompetanse og kompetanseutvikling	43
5.2 I kva grad fungerer den nye organiseringa med regionleiarar når det gjeld å sikre einskapleg styring og felles praksis ovanfor skulane?	43

5.2.1 Samhandling mellom skule og skuleeigar	43
5.2.2 Oppfølging frå regionleiarane	44
5.3 Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for utarbeiding og handsaming av årleg tilstandsrapport (jf. oppl. § 13-10)?.....	44
5.4 I kva grad blir gjennomføringstala for vidaregåande skular nytta i oppfølgingsdialogen mellom skuleeigar og skulane?	44
6. Tilrådingar	46
Vedlegg 1: Høyringsuttale	47
Vedlegg 2: Revisjonen sine kommentarar til fylkesrådmannen sin høyringsuttale	50
Vedlegg 3: Oversikt over sentrale dokument og litteratur	51

Figurar

Figur 1 Organisering av opplæringsområdet i fylkeskommunen	13
Figur 2 I kva grad meiner du at organiseringa med innføring av regionleiarar har ført til tettare oppfølging og dialog mellom skuleeigar og skulen?	15
Figur 3 I kva grad meiner du at organiseringa med innføring av regionleiarar har bidratt til betre samhandling mellom skulane i regionen?.....	16
Figur 4 I kva grad meiner du at organiseringa med innføring av regionleiarar har ført til tettare oppfølging av deg som skuleleiar.....	17
Figur 5 I kva grad opplever du som rektor å få tilstrekkeleg råd og støtte frå regionleiar på følgjande område:.....	18
Figur 6 I kva grad opplever du at kvalitetsverktøyet PULS er eit godt verktøy i arbeidet med å følgje opp og dokumentere utviklingstiltak?	22
Figur 7 I kva grad opplever du at kvalitetsverktøyet PULS gir nyttig informasjon i arbeidet med utviklingsprosessar ved skulen?	23
Figur 8 Rapporterer skulen avvik til fylkeskommunen?	24
Figur 9 I kva grad meiner du at fylkeskommunen sitt system for verksemdbasert vurdering bidrar til å ivareta oppfølging av skulen sitt pedagogiske utviklingsarbeid?	27
Figur 10 I kva grad har du opplevd følgjande aktivitetar som nyttige for skulen sitt pedagogiske utviklingsarbeid?.....	28
Figur 11 I kva grad opplever du at dokumentet «System for verksemdbasert vurdering og oppfølging av dei vidaregåande skulane» er eit godt hjelpemiddel for skulen i arbeidet med å utarbeide utviklingsplan?.....	29
Figur 12 I kva grad opplever du at tilstandsrapporten frå skulen synleggjer dei viktigaste elementa ved den pedagogiske verksemda?	31
Figur 13 I kva grad er du tilfreds med korleis førebuinga av skulebesøka har blitt gjennomført frå skuleeigar si side?.....	33
Figur 14 I kva grad opplever du at skulebesøka bidrar til... ..	33
Figur 15 Kor nyttig opplever du tilbakemeldingane frå skuleeigar i siste skulebesøk knytt til skulen sitt arbeid med tiltaksområda?	35
Figur 16 I kva grad opplevde du at oppfølgingsamtalen med regionleiar i tilstrekkeleg grad omhandla... ..	36
Figur 17 Oversikt over oppnådd status i 2012 for elevar som starta i 2007	37

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

Deloitte har gjennomført ein forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og vidaregåande skular i Hordaland fylkeskommune. Prosjektet blei bestilt av kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune i sak 20/13, 28.8.2013, og er gjennomført i tidsrommet september 2013 til august 2014.

I desember 2013 (sak 89/13) fatta fylkestinget vedtak om at Tilstandsrapport for vidaregåande opplæring 2012/13 for Hordaland fylkeskommune skulle sendast vidare for innarbeiding i arbeidet med Deloitte sin forvaltningsrevisjon «Forholdet mellom skuleeigar og skular». På bakgrunn av bestillinga frå fylkestinget blei føremålet med forvaltningsrevisjonen justert på, og det blei utarbeidd ytterlegare problemstillingar for å svare på denne tilleggsbestillinga.

Fylkestinget har, som øvste mynde i fylkeskommunen, rolla som skuleeigar, og har etter regelverket derfor ei rekkje ansvarsområde. Fylkesadministrasjonen representerer eit sentralt koordinerande mellomledd mellom skuleeigar og skulane, og Opplæringsavdelinga ved opplæringsdirektøren har ansvaret for å utøve skuleeigarrolla etter delegert mynde frå fylkesting og fylkesrådmann. I samband med dette prosjektet har revisjonen hatt hovudfokus på relasjonen mellom fylkesadministrasjonen og skulane. Hordaland fylkeskommune har utarbeidd eit system for verksemdsbasert vurdering for å følgje opp kravet i opplæringslova om forsvarleg system og skulebasert vurdering (jf. § 13-10 i Opplæringslova og forskrift til Opplæringslova § 2-1). Systemet skal ivareta oppfølging av skulane innanfor det pedagogiske utviklingsarbeidet.

Opplæringsavdelinga i fylkeskommunen har frå januar 2013 omorganisert verksemda slik at det no er tre regionleiarar som følgjer opp skulane i kvar sine område.

1.2 Føremål og problemstillingar

Føremålet med prosjektet har vore å undersøke om samhandlinga mellom skuleeigar og dei vidaregåande skulane i fylkeskommunen er føremålstenleg, og i kva grad den nye organiseringa sikrar einskapleg styring og felles praksis ovanfor skulane frå skuleeigar si side.

1. Fungerer fylkeskommunen sitt kvalitetssystem¹ tilfredsstillande og etter føremålet?
 - a. I kva grad bidrar kvalitetssystemet til at fylkesadministrasjonen har kontroll med om krava i opplæringslova blir etterlevd i skulane?
 - b. I kva grad bidrar kvalitetssystemet til at fylkeskommunen kan følgje opp skulane innanfor det pedagogiske utviklingsarbeidet?
 - c. I kva grad bidrar kvalitetssystemet til skulane sitt arbeid med å planleggje og vurdere det pedagogiske utviklingsarbeidet?
 - d. Fungerer kvalitetssystemet tilfredsstillande når det gjeld Opplæringsavdelinga si oppfølging av planlegging og resultat ved skulane?
 - e. Har fylkeskommunen eit tilfredsstillande system for å sikre riktig og nødvendig kompetanse i skulane, og for nødvendig kompetanseutvikling for personalet?

¹ Med kvalitetssystem meiner ein ofte elektroniske system som inneheld rutinar og prosedyrar og ulike mekanismar som skal bidra til å sikre kvalitet i utøving av arbeid eller tenester, til dømes eit system for å melde avvik. I samband med denne rapporten blir også det systemet som er etablert for å sikre kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i den vidaregåande skulen, system for verksemdsbasert vurdering, omfatta av omgrepet kvalitetssystem.

2. I kva grad bidrar den nye organiseringa med regionleiarar når det gjeld å sikre einskapleg styring og felles praksis ovanfor skulane?
 - a. Opplever skuleleiarane å få tilfredsstillande råd og støtte på følgjande område:
 - i. ...økonomiske og administrative oppgåver?
 - ii. ...faglege og pedagogiske spørsmål?
 - iii. ...personal og HMT?
 - b. Bidrar organiseringa til ei tettare samhandling mellom skule og skuleeigar?
3. Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for utarbeiding og handsaming av årleg tilstandsrapport (jf. oppl. § 13-10)?
4. I kva grad blir gjennomføringstala for vidaregåande skular nytta i oppfølgingsdialogen mellom skuleeigar og skulane?
 - a. Kva er hovudårsakene til manglande gjennomføring ved dei vidaregåande skulane i Hordaland?
 - b. Korleis sikrar fylkeskommunen at tiltak som bidrar til auka gjennomføring blir sett i verk ved den enkelte skule?
 - c. Har fylkeskommunen tilstrekkeleg informasjon om sluttårsaker slik at relevante tiltak kan setjast i verk ved skulane?

1.3 Avgrensingar

Første hovudproblemstilling som er presentert under avsnitt 1.2 over, har fokus på fylkeskommunen sitt kvalitetssystem. Gjennomgangen av kvalitetssystemet er avgrensa til i hovudsak å ha fokus på fylkeskommunen sitt system for verksemdbasert vurdering, og kvalitetssystemet som heile vil difor ikkje bli gjennomgått og vurdert i denne forvaltningsrevisjonen.

2. Metode

Oppdraget er utført i samsvar med gjeldande standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001).

2.1 Dokumentanalyse

Dokument i form av mellom anna lover og lovforarbeid, samt fylkeskommunale undersøkingar, planar og rapporteringar, møtereferat, rutinar og prosedyrar er brukt som bakgrunnsdata, revisjonskriterium og faktagrunnlag.

2.2 Intervju

Revisjonen har gjennomført intervju med fem tilsette ved Opplæringsavdelinga i Fylkeskommunen inkludert dei tre regionsleiarane og opplæringsdirektøren i fylkeskommunen. I tillegg er rektorar ved tre skular intervju. Til saman er det gjennomført åtte intervju.

2.3 Elektronisk spørjeundersøking

Revisjonen har sendt ut ei elektronisk spørjeundersøking til rektorane ved alle dei vidaregåande skulane i fylkeskommunen, for å hente inn erfaringar med korleis regionsorganiseringa og kvalitetssystemet fungerer. 47 personar fekk tilsendt spørjeundersøkinga og 42 svarte. Dette gir ein svarprosent på 89 prosent.

I dei fleste av spørsmåla blei rektorane bedt om å svare på spørsmål ved å nytte ein skala frå 1 til 5 der 1 var i liten grad og 5 var i stor grad. I presentasjonen av svara frå spørjeundersøkinga har vi valt å omtale svara på følgjande måte: 1 og 2 er slått saman og omtala som «i liten grad», 3 er omtala som «i nokon grad» og 4 og 5 er slått saman og omtala som «i stor grad». Av figurar eller tekst vil det likevel gå fram kor mange svar som er knytt til kvar av dei ulike verdiane 1 til 5.

De var ikkje store skilnader mellom regionane med omsyn til svarfordeling på dei ulike spørsmåla i spørjeundersøkinga og vi har derfor valt å presentere svara frå undersøkinga samla.

2.4 Verifiseringsprosessar

Oppsummering av intervju har blitt sendt til personane som er intervju for verifisering. Rapportutkast blei sendt til fylkesrådmannen for verifisering og høyring, og revisjonen har gjort enkelte justeringar i rapporten på bakgrunn av fylkesrådmannen sine kommentarar. Kva endringar som er gjort går fram av vedlegg 2: *Revisjonen sine kommentarar til fylkesrådmannen sin høyringsuttale*. Fylkesrådmannen sin høyringsuttale er vedlagt rapporten.

3. Revisjonskriterium

Revisjonskriterium er dei krav og forventningar som forvaltningsrevisjonsobjektet skal vurderast opp mot. I dette prosjektet er revisjonskriteria i hovudsak henta frå opplæringslova. Kriteria er utleia frå autoritative kjelder i samsvar med krava i gjeldande standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001).

3.1 Ansvar for vidaregåande opplæring

§ 13-3 i opplæringslova omhandlar fylkeskommunen si plikt til å sørge for vidaregåande opplæring. Fylkeskommunen skal oppfylle retten til vidaregåande opplæring etter opplæringslova for alle som er busette i fylket. Som skuleeigar har fylkeskommunen ansvar for at kvar skule har ei forsvarleg fagleg, pedagogisk og administrativ leiing jf. opplæringslova § 9-1.

St. meld. 20 (2012-13) «På rett vei. Kvalitet og mangfald i fellesskolen» slår fast at det er skuleeigar sitt ansvar å sikre kvalitet i opplæringa, og ha ein dialog med skuleleiinga om skulen sine resultat og utvikling (s. 147).

3.2 Internkontroll og krav om forsvarleg system

Av § 23 andre ledd i kommunelova går det fram at «(...)Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjer, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.» I dette ligg det krav om å ha ein tilfredsstillande intern kontroll.

I opplæringslova § 13-10 står det at fylkeskommunen skal ha eit forsvarleg system for å sikre at krava i lovverket blir etterlevd:

”Fylkeskommunen (...) har ansvaret for at krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte, under dette å stille til disposisjon dei ressursane som er nødvendige for at krava skal kunne oppfyllest.

Fylkeskommunen (...) skal ha eit forsvarleg system for vurdering av om krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte. Fylkeskommunen (...) skal ha eit forsvarleg system for å følgje opp resultatane frå desse vurderingane og nasjonale kvalitetsvurderingar som departementet gjennomfører med heimel i § 14-1 fjerde ledd. Som ein del av oppfølgingsansvaret skal det utarbeidast ein årleg rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa, knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Den årlege rapporten skal drøftast av skuleeigar dvs. kommunestyret, fylkestinget og den øvste leiinga ved dei private grunnskolane.”

I rundskriv frå Kunnskapsdepartementet² blir det vist til at tilstandsrapporten, i tillegg til dei tema som er spesielt nemnt i lova, kan byggjast ut med anna omtale som skuleeigarane meiner er føremålstenleg ut frå lokale behov.

I Ot.prp. nr. 55 (2003-2004)³ står følgjande om § 13-10:

² F-12-09

”Skoleeigarane står fritt til å forme ut sine egne system, tilpassa lokale forhold. (...). Det er ikkje lagt føringar for korleis systemet skal vere, utover det at det er eit krav at systemet for vurdering og resultatoppfølging skal vere forsvarleg. Eit forsvarleg system er eit system som er eigna til å avdekkje eventuelle forhold som er i strid med lov og forskrift, og som sikrar at det blir sett i verk adekvate tiltak der det er nødvendig. Eit forsvarleg system føreset jamleg resultatoppfølging og vurdering av om lovverket blir følgt.”

Utdanningsdirektoratet har i samarbeid med Kommunenes Sentralforbund (KS) utarbeidd ein rettleiar om kravet til skuleeigar sitt forsvarlege system.⁴ Rettleiaren inneheld mellom anna ei punktvis liste over kva som bør inngå i eit forsvarleg system. Der blir det stilt krav om at systemet skal kunne dokumenterast skriftleg. Det går også fram av rettleiaren at eit forsvarleg system skal ”leve” i organisasjonen, og at eit viktig element er å sikre informasjonsflyt slik at manglar og svakheiter blir rapporterte til rette vedkommande.

3.2.1 Skulebasert vurdering

I forskrift til opplæringslova blir det stilt krav om at skulane skal gjennomføre ei skulebasert vurdering og at det er skuleeigar som er ansvarleg for at desse vurderingane blir gjennomførte etter føresetnadane. I § 2-1 i forskrifta går det fram følgjande:

”Skolen skal jamleg vurdere i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medverkar til å nå dei måla som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Skoleeigaren har ansvar for å sjå til at vurderinga blir gjennomført etter føresetnadane.”

Det går også fram av § 2-2 i forskrifta om ”Rapportering frå kommunen og fylkeskommunen” at:

”Skoleeigaren skal medverke til å etablere administrative system og å innhente statistiske og andre opplysningar som trengst for å vurdere tilstanden og utviklinga innanfor opplæringa.”

3.3 Kompetanse og kompetanseutvikling

Opplæringslova § 10-2 omhandlar krav om relevant kompetanse i undervisningsfag

«Tilsette som skal undervise, må ha relevant kompetanse i dei faga dei skal undervise i.
(...)

Skoleeigar kan, så langt det er nødvendig, fråvike kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag i tilfelle der skolen ikkje har nok kvalifisert undervisningspersonale i faget. (...)»

§ 14-1 i forskrift til opplæringslova omhandlar krav til pedagogisk kompetanse. Her står det at alle som skal tilsetjast i undervisningsstilling, må ha pedagogisk bakgrunn i samsvar med krava i rammeplanane for lærarutdanningane med forskrifter, jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2 andre ledd, eller ha tilsvarende pedagogisk kompetanse.

I § 10-8 i opplæringslova står det at skuleeigaren har ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse i verksemda. Vidare står det at skuleeigaren skal ha eit system som gir undervisningspersonale, skuleleiarar og personale med særoppgåver i skuleverket høve til nødvendig kompetanseutvikling, med sikte på å fornye og utvide den faglege og pedagogiske kunnskapen og å halde seg orienterte om og vere på høgde med utviklinga i skulen og samfunnet.

³ Ot.prp. nr. 55 (2003-2004): Kapittel 6, *Merknader til dei enkelte paragrafane.*

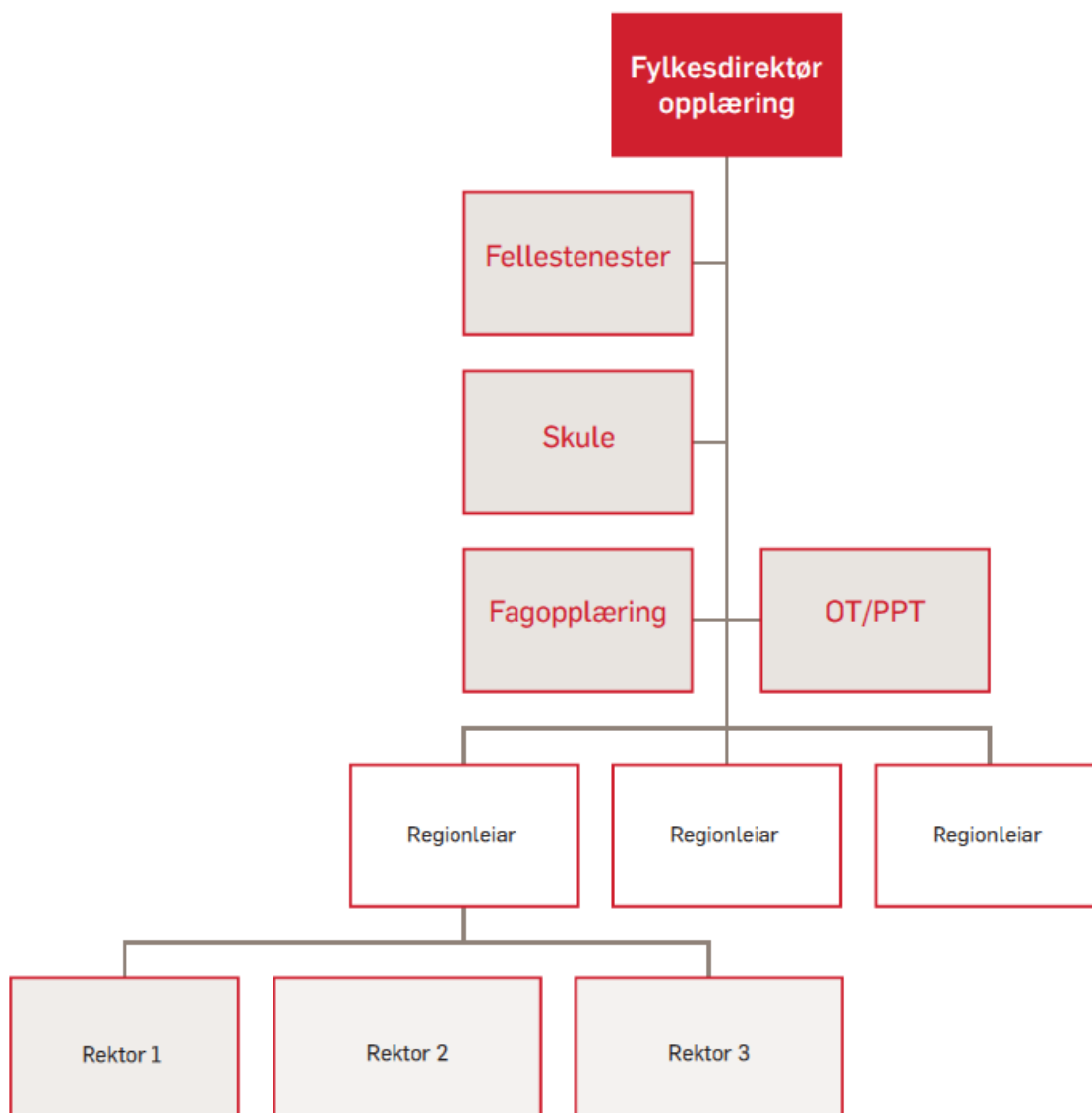
⁴ Utdanningsdirektoratet/KS (2004): *Veileder om kommunenes ”forsvarlige system” i henhold til opplæringsloven §13-10.*

4. Data

4.1 Organisering

Figur 1 nedanfor gir ei oversikt over gjeldande organisering av opplæringsområdet i fylkeskommunen. Som det går fram av figuren er det tre regionleiarar under fylkesdirektør for opplæring. Kvar av dei 47 vidaregåande skulane i fylkeskommunen er knytt til ein av dei tre regionleiarane ut i frå kva geografiske region dei høyrer til: region nord og sentrum, region vest og Sunnhordaland eller region Voss, Hardanger og sør. Sentralt i Opplæringsavdelinga er det elles fire avdelingar med kvar sin seksjonsleiar.

Figur 1 Organisering av opplæringsområdet i fylkeskommunen⁵

⁵ Organisasjonskartet er henta frå nettsidene til Opplæringsavdelinga i Hordaland fylkeskommune

Organiseringa med regionleiarar er relativt ny i fylkeskommunen. Tre regionleiarar blei tilsett i januar 2013. Bakgrunnen for opprettinga av stillingane var knytt til at det var gjennomført analyser som peika på at kontrollspennet til opplæringsdirektøren var for stort mellom anna med omsyn til å følgje opp rektorane på alle dei vidaregåande skulane i fylkeskommunen.

Fullmaktene til regionleiarane er ikkje omtala i fylkeskommunen sitt fullmaktsreglement⁶, og det føreligg heller ikkje andre formelle dokument som skildrar kva mynde og fullmakter regionleiarane eventuelt har. Frå ein av regionleiarane blir det peika på at vedkommande saknar meir presis omtale av kva områder regionleiarane har vedtaksmynde. Regionleiarane har saman utarbeidd ei leiarplattform som omtalar rolla som regionleiar og kva oppgåver dei skal prioritere, og i intervju blir det vist til at leiarplattformen er det dokumentet som best skildrar den nye organiseringa med regionleiarar.

Av leiarplattformen går det fram at regionleiar skal vere næraste leiar for rektor, ivareta rektor som tilsett i fylkeskommunen og ivareta rektor som leiar gjennom å vere samtalepartner. Det går vidare fram at regionleiarane mellom anna skal prioritere følgjande oppgåver:

- Sikre at fylkeskommunale prioriteringar vert gjennomførte. Følgje opp og bidra i iverksetjing, oppfølging og evaluering av utviklingsarbeid i skulane, i samarbeid med opplæringsavdelinga og andre avdelingar.
- Leggje til rette for samhandling og samarbeid mellom skulane i regionane og ivareta møtearenaer for leiarar i dei ulike regionane, mellom regionane og for heile fylket i samarbeid med opplæringsavdelinga. Samhandling skal sikrast gjennom faste møtearenaer, der ein m.a. kan bidra til god delingskultur.
- Leggje til rette for medverknad og god informasjon og følgje opp framdrift i viktige saker for skulane.
- Følgje opp planar for leiarskapsutvikling på skulenivå.
- Oppfølging av personalarbeid, i samarbeid med Organisasjonsavdelinga, og sikre at rektor får naudsynt støtte.
- Oppfølging av økonomiarbeid: tildelingsmodell, rutinar for budsjett og rekneskap.
- Følgje opp skulebruksplanen og omstillingsprosjektet.

4.2 Erfaringar knytt til ny organisering med regionleiarar

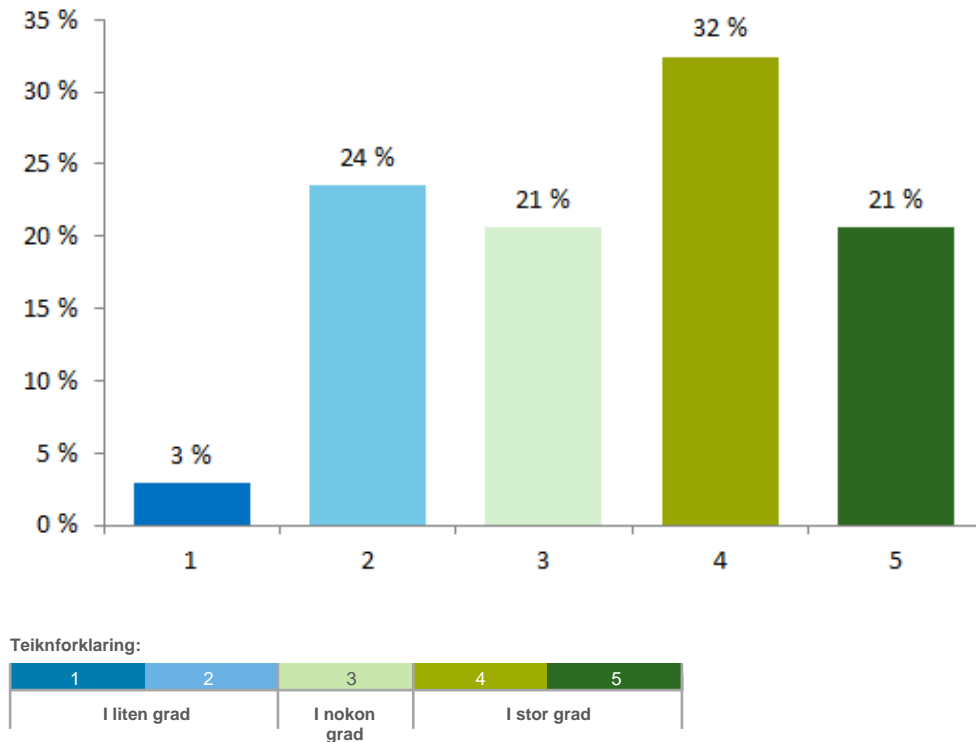
4.2.1 Samhandling etter innføring av regionleiarar

I spørjeundersøkinga som revisjonen har gjennomført, blei rektorane spurt om i kva grad dei meiner at omorganiseringa med innføring av regionleiarar har ført til tettare dialog mellom skuleeigar og skulen. Figuren nedanfor gir oversikt over rektorane sine svar:

⁶ Revisjonen har fått opplyst at fullmaktstrukturen er under bearbeiding og derfor ikkje omtalar regionleiarane. Vidare har revisjonen fått opplyst at fullmaktene knytt til regionleiarane ikkje var omtala i samband med utlysninga av stillingane fordi ein visste at det ville bli endringar knytt til dette.

Figur 2 I kva grad meiner du at organiseringa med innføring av regionleiarar har ført til tettare oppfølging og dialog mellom skuleeigar og skulen?

(N = 42, Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «i stor grad»)

Som det går fram av figuren meiner 53 prosent av rektorane at innføring av regionleiarar *i stor grad* har ført til tettare dialog mellom skuleeigar og skulen (32 prosent svarte verdien 4, medan 21 prosent svarte verdien 5). 21 prosent svarte *i nokon grad* på dette spørsmålet (verdien 3), medan til saman 30 prosent svarte verdien 1 eller 2 og dermed i *liten grad*.

I fritekstfelt i spørjeundersøkinga kommenterer fleire av rektorane at det har vore god dialog mellom skuleeigar og skulen i samband med den nye ordninga med regionleiarar, og at det er eit bra tiltak. Regionleiarane blir omtala som hjelpsame og nokon som ønskjer skulane det beste. Samtidig peiker nokon av rektorane på at avstanden til opplæringsdirektøren har blitt større, og at det er ein omveg å gå via regionleiar.

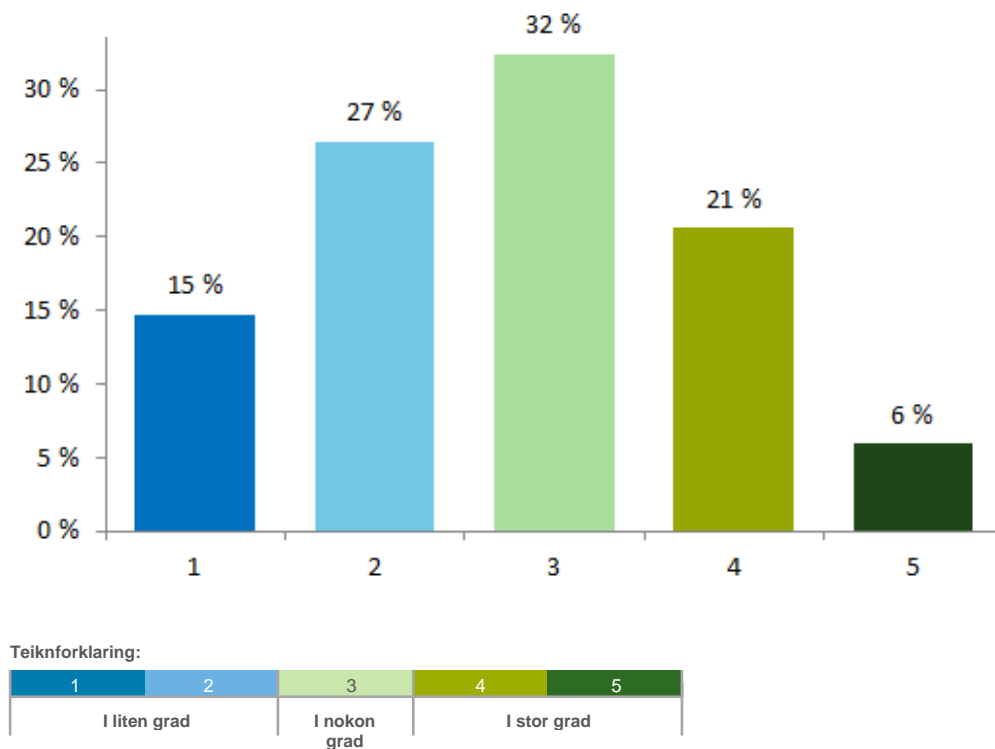
Rektorane som har blitt intervjuja er positive til den nye organiseringa med skuleregionar med eigne regionleiarar. Ein av rektorane opplever at samhandlinga mellom skulen og skuleeigar er blitt tettare enn tidligare, medan dei to andre legg vekt på potensialet i den nye organiseringa etter kvart som organisering og roller har fått gå seg til. Det blir vist til at det nye regionleiarssystemet treng meir tid til å gå seg til slik at rolla til regionleiarane kan bli tydelegare.

Revisjonen stilte også spørsmål om i kva grad rektorane mente at omorganiseringa med innføring av regionleiarar har bidratt til betre samhandling mellom skulane i regionen. Som det går fram av figuren under, meiner 27 prosent at organiseringa med innføring av regionleiarar *i stor grad* har bidratt til betre samhandling mellom skulane i regionen (21 prosent svarte 4, og 6 prosent svarte

5). Størst prosentdel av rektorane (41 prosent fordelt på verdiane 1 og 2) meinte at innføring av regionleiarar *i liten grad* har bidratt til betre samhandling mellom skulane i regionen, medan 32 prosent meinte at dette *i nokon grad* var tilfellet.

Figur 3 I kva grad meiner du at organiseringa med innføring av regionleiarar har bidratt til betre samhandling mellom skulane i regionen?

(N=42, Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «i stor grad»)

Opplæringsavdelinga har lagt om møtestrukturen for regionmøta der skuleleiarane i kvar av regionane møtast. Tidligere blei det valt ut regionkoordinatorar blant rektorane i regionane. Det var desse koordinatorane som organiserte regionmøta for rektorane i sine regionar. Dei hadde i tillegg nokre møte i året der dei som regionkoordinator møtte Opplæringsavdelinga.

I dag organiserer Opplæringsavdelinga tre samlingar i regionane per år for alle pedagogiske leiarar, både avdelingsleiarar og rektorar, og fem-seks møte utanom berre for rektorane. Alle regionmøte blir leia av regionleiarane og det er dei som bestemmer agenda for møta. I desse møta stiller også rådgjevarar frå Opplæringsavdelinga. Av intervju går det fram at regionleiarane arbeider for å få innspel frå rektorane til møta, og at skular skal presentere kva dei arbeider med og korleis. Det blir vidare peika på at regionmøta har eit tydelegare skuleeigarfokus enn før.

Det blir også halde to årlege fellessamlingar for alle rektorane i fylket. Tidlegare stod regionkoordinatorane også for opplegget på desse møta, medan det no er regionleiarane som gjer dette.

Både i intervju og i kommentarfelt i spørjeundersøkinga blir det peika på at rektorane med omlegginga av møtestrukturen har mista viktige møtestader knytt til det å diskutere felles problemstillingar knytt til rektorrolla. Ein rektor viser til at dei tidlegare regionale rektormøta fungerte fagleg godt og var ei god støtte å ha som ny rektor, nesten som ei mentorordning. Fleire viser også til at i det regionale rektorforumet blei overordna og samkjørte meiningar spelt vidare til Opplæringsavdelinga.

Det blir av enkelte peika på at leiarsamlingane no er meir tungrodde og mindre knytt til det daglege arbeidet som rektor, enn dei møta dei tidlegare hadde mellom rektorane i regionen. Same agenda blir brukt på møte i ulike regionar, med overordna problemstillingar som ikkje alltid er like interessante for alle, sjølv om det kan bidra til at leiinga i Opplæringsavdelinga kan sikre at skulane har same praksis og forståing av ulike tema. Fleire rektorar peikar også på at det kunne ha vore meir systematisk erfaringsdeling mellom skulane, eller at fylkeskommunen manglar system for dette. Ein av regionleiarane peiker på at erfaringsdeling er tema i regionane, men at dette kunne blitt gjort i større grad og meir systematisk. Vedkommande opplever ikkje motstand mot erfaringsdeling, men meiner det heller er eit kapasitetsspørsmål om det blir prioritert.

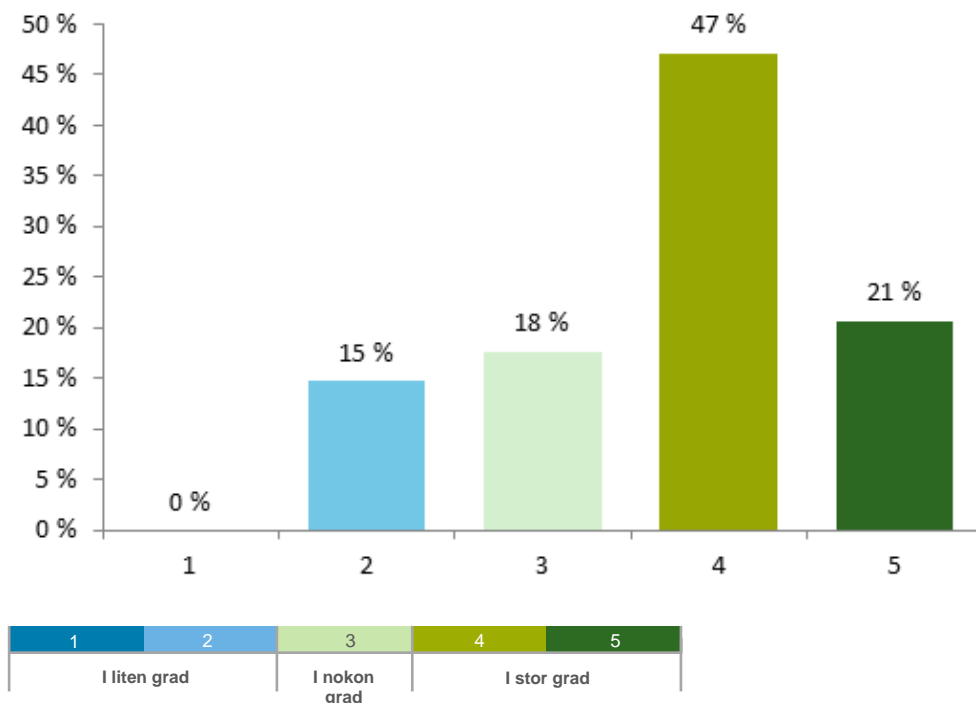
4.2.2 Oppfølging frå regionleiarar

Revisjonen har fått opplyst at utgangspunktet for regionleiarane sitt arbeid er leiarplattforma, og regionleiarane opplever at denne har fungert godt. I intervju blir det likevel peika på at det er behov for å definere roller og mynde knytt til region- og seksjonsleiarane i Opplæringsavdelinga og tilhøvet mellom dei. Det kjem vidare fram at det også kan vere behov for å tydeleggjere rollene internt i Opplæringsavdelinga med omsyn til kva som er line- og stabsoppgåver.

I spørjeundersøkinga blei rektorane spurt i kva grad dei meiner at organiseringa med innføring av regionleiarar har ført til tettare oppfølging av dei som skuleleiar. Som det går fram av figuren under, meiner 68 prosent av rektorane at organiseringa med innføring av regionleiarar *i stor grad* har ført til tettare oppfølging av dei som skuleleiarar (47 prosent svara 4, medan 21 prosent svara 5). 18 prosent meinte den nye organiseringa *i nokon grad* hadde ført til tettare oppfølging (svara 3), medan 15 prosent *i liten grad* meinte at dette var tilfellet (svara 2).

Figur 4 I kva grad meiner du at organiseringa med innføring av regionleiarar har ført til tettare oppfølging av deg som skuleleiar

(N=42, Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «i stor grad»)

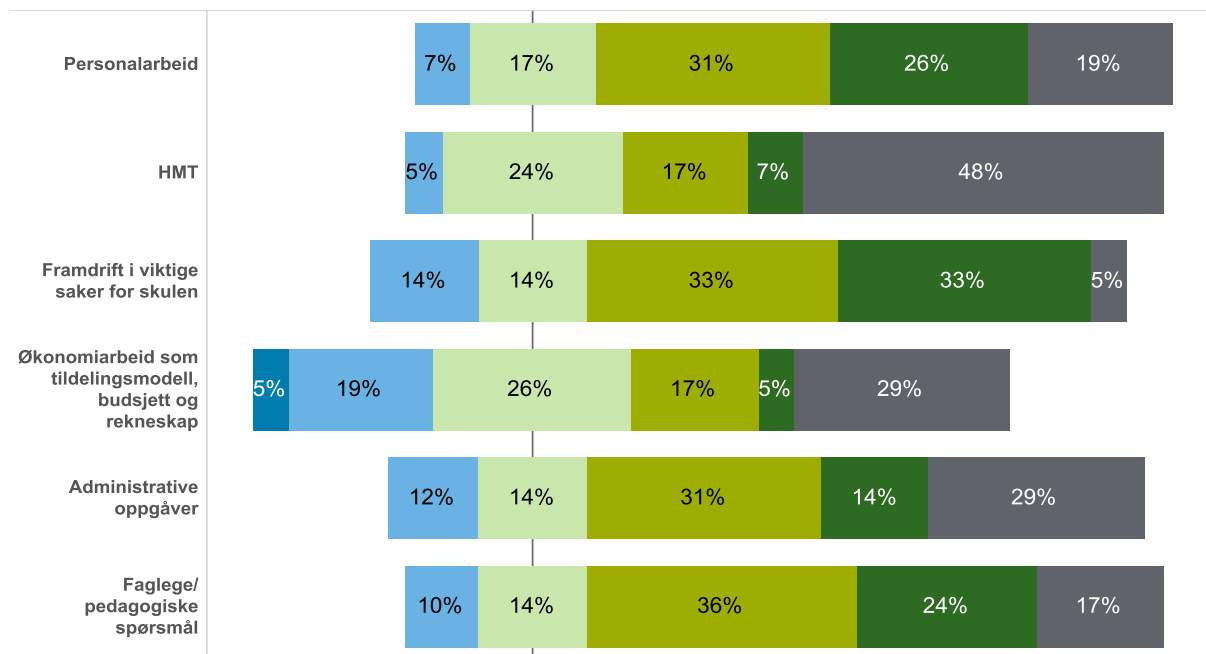
I spørjeundersøkinga blei rektorane vidare spurt i kva grad dei som rektor opplever å få tilstrekkeleg med råd og støtte frå regionleiar på følgjande område:

- Personalarbeid

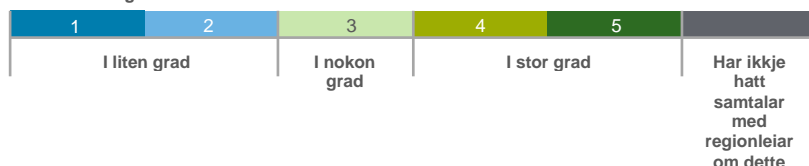
- HMT
- Framdrift i viktige saker for skulen
- Økonomiarbeid som tildelingsmodell, budsjett og rekneskap
- Administrative oppgåver
- Faglege/pedagogiske spørsmål

Figur 5 I kva grad opplever du som rektor å få tilstrekkeleg råd og støtte frå regionleiar på følgjande område:

(N=42, Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «i stor grad» i tillegg til svarkategorien «har ikkje hatt samtalar med regionleiar om dette»)

Teiknforklaring:

Figuren over viser at framdrift i viktige saker for skulen, personalarbeid og faglege/pedagogiske spørsmål er områda der rektorane i størst grad opplever å få tilstrekkelig råd og støtte frå regionleiar, med ein prosentdel på høvesvis 66, 57 og 60 som har svart *i stor grad* (verdiene 4 og 5).

På dei tre resterande områda er prosentdelen som har svart *i stor grad* noko lågare, med høvesvis 22 prosent (økonomiarbeid), 24 prosent (HMT) og 45 prosent (administrative oppgåver). Her har også størst prosentdel av rektorane svart at dei ikkje har hatt samtalar med regionleiar om dette temaet (økonomiarbeid 29 prosent, HMT 48 prosent og administrative oppgåver 29 prosent).

Økonomiarbeid er det området der størst del av rektorane svarer at dei *i liten grad* (24 prosent fordelt på verdiene 1 og 2) eller *i nokon grad* (26 prosent som har svart verdien 3) opplever å få tilstrekkeleg med råd og støtte frå regionleiar. I intervju blir det peika på at det burde ha vore eit betre system for vurdering og oppfølging innanfor økonomiområdet. Ein rektor legg vekt på at rektorane er for lite involverte i økonomiplanlegginga og at dei aldri er involverte på budsjettsida. Vedkomande meiner det er problematisk at skulane er stykkprisfinansierte og at neste års budsjett kjem som ei rein oversending utan at det er mogleg å påverke. Vedkomande ønskjer eit system som er meir lydhør for meininga til dei som er involverte i den daglege skuledrifta.

Av intervju går det fram at prosedyrar knytt til økonomistyring har vore tema på møte med rektorane. Vidare har det vore arrangert todagars seminar for skulene om mellom anna økonomi, tildelingsmodell, grunnlag for budsjett og om økonomirapportering. Det blir vidare opplyst at økonomioppfølgjing er eit område som regionleiarane vil ha meir fokus på framover.

Når det gjeld personal- og HMT-arbeid er det høvesvis 7 og 5 prosent av rektorane som opplever at dei *i liten grad* (svarte verdien 2) får tilstrekkeleg med råd og støtte frå regionleiar, medan 17 og 24 prosent av rektorane *i nokon grad* har fått dette (svarte verdien 3). To av dei intervju rektorane fortel at dei synast det er best å ta direkte kontakt med Personalavdelinga i fylkeskommunen i personalsaker. Samtidig meiner ein av dei at heller ikkje Personalavdelinga alltid har tilstrekkeleg kunnskap om skulekvardagen til å gjere gode vurderingar i personalsaker. Vedkomande hadde ønska at Personalavdelinga hadde faste kontaktpersonar som kjente til skulane. Ein rektor fortel at vedkomande opplever at det kjem direkte motstridande signal frå Opplærings- og Personalavdelinga.

Når det gjeld personalsaker blir det opplyst i intervju at hovudprinsippet er at dei skal løysast på lågast mogleg nivå i lina. Er det alvorlige forhold blir saka løfta til opplæringsdirektør dersom saka gjeld fylkeskommunen sitt oppfølgingsansvar. Når det gjeld juridiske råd og hjelp i personalsaker blir det peika på at det kan vere behov for klårare liner mellom Opplæringsavdelinga og Personalavdelinga for å få avklara korleis samhandlinga skal gå føre seg i praksis. Fleire rektorar opplyser at dei kan vere usikre på når dei skal kontakte regionleiar og når dei skal kontakte Personalavdelinga. Det blir peika på at det er uklart når det er Opplæringsdirektør eller Personaldirektør som har fullmakter. Revisjonen får opplyst at Opplæringsavdelinga planlegg å supplere og utarbeide omtaler av ansvarsområde og prosedyrar knytt til personalområdet.

I intervju peiker ein rektor på at kvar regionleiar har eit bredt ansvarsområde, med mange saksfelt og skular å følgje opp. Vedkomande meiner at oppfølginga frå regionleiar på ulike felt ville vore betre dersom Opplæringsavdelinga kunne prioritere kva rektorane og skulane skulle sette fokus på til ulik tid innanfor ulike område.

I intervju blir det også peika på at regionleiarane og Opplæringsavdelinga ikkje har tilstrekkeleg fokus på fysisk skulemiljø eller på rehabilitering av skulebygg og/eller nybygg. Det blir vist til at det ikkje er klart kva rolle regionleiar skal ha i slike saker, og opplevinga til nokre rektorar er at dei ulike avdelingane i fylkeskommunen ikkje snakkar saman når det gjeld dette temaet.

4.3 Kvalitetssystem

4.3.1 Resultatoppfølging - System for verksemdbasert vurdering

I 2009 sette Hordaland fylkeskommune i verk eit system for verksemdsbasert vurdering (VBV) og oppfølging av dei vidaregåande skulane. System for verksemdsbasert vurdering skal bidra til å oppfylle kravet om eit forsvarleg system etter opplæringslova §13-10 og krav om skulebasert vurdering i forskrift til opplæringslova § 2-1. Målet med systemet er å sikre at dei vidaregåande skulane og skuleeigar vurderer og følgjer opp egne resultat.⁷ Verksemdsbasert vurdering skal fungere som eit system som skal bidra til å sikre kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i opplæringa.

Det er utarbeid eit *systemdokument* «System for verksemdbasert vurdering og oppfølging av dei vidaregåande skulane». I forordet til dette dokumentet skriv opplæringsdirektøren at «*dette dokumentet er eit avgjerande politisk signal om korleis opplæringssektoren skal arbeide med kvalitet – systematisk, langsiktig og målretta*». Siste versjon av dette dokumentet er frå april 2013. Systemdokumentet forklarar elementa og aktørane som inngår i fylkeskommunen sitt system.

⁷ Arkivsak 201200580-57 «Nytt systemdokument 2013 for verksemdbasert vurdering av dei vidaregåande skulane», datert 14.05.2013

I innleiinga i dokumentet står det at føresetnader for at systemet skal bli vellukka, er at:

- Systemet tek utgangspunkt i skulen si kjerneverksemd – elevane si læring og vekst
- Systemet er forankra i heile organisasjonen og involverer alle tilsette og elevane
- Alle aktørar har kompetanse og vilje til å gjennomføre gode prosessar knytt til planlegging, gjennomføring og evaluering av arbeidet

Systemdokumentet omtalar dei ulike elementa i systemet for verksemdsbasert vurdering. Dette er:

- Skulevise utviklingsplanar med tiltaksplanar
- Tilstandsvurdering med årlege skulevise tilstandsrapportar
- Skulebesøk der regionleiar og representantar frå opplæringsavdelinga møter rektor, skuleleiinga, tillitsvalte og representantar frå elevrådet.
- Skuleeigar sin rapport frå skulebesøket
- Oppfølgingssamtale mellom regionleiar og rektor

I tillegg til systemdokumentet for verksemdsbasert vurdering er det utarbeidd *styringsdokument* viser gjeldande målsettingar knytt til arbeidet med verksemdsbasert vurdering. Dette styringsdokumentet har blitt revidert årleg. Siste versjon frå januar 2013 skal gjelde for to år, det vil seie perioden 2013-2015.

Hovudmålet for den vidaregåande opplæringa i Hordaland for 2013-2015 er *Auka læringsutbytte og fullføring*. All pedagogisk verksemd ved skulane skal bygge opp under dette hovudmålet. For å støtte opp om dette hovudmålet er det sett opp følgjande tre utviklingsområde:

- **Elevane si læring og læringsmiljø** skal romme innsatsar som fremjar eit inkluderande læringsmiljø og tilpassa opplæring.
- **Lærarrolla** skal romme innsatsar som fremjar tydelege, fagleg dyktige og trygge lærarar.
- **Lærande organisasjon** skal romme innsatsar som fremjar skolen sin kompetanse og kultur for læring gjennom tydeleg og inkluderande leiing og forpliktande lærarsamarbeid.⁸

Av styringsdokumentet går det fram at for å nå fylkeskommunen sitt mål om auka læringsutbytte, skal skulane setje i verk tiltak innan dei prioriterte tiltaksområda *klasseleiing, vurdering for læring og bruk av IKT i læringsarbeidet*. Det går fram at skulane skal prioritere tiltak knytt til tiltaksområda og synleggjere korleis tiltaka/tiltaksområda er eller vil bli følgt opp systematisk, gjennom utviklingsplanen for skulen.

For kvart av dei prioriterte tiltaksområda gjer styringsdokumentet greie for kva prinsipp som skal ligge til grunn for dei tiltak som skulen set i verk i samband med tiltaksområdet og kva kjenneteikn som skildrar god praksis for det aktuelle tiltaksområdet. Det blir også vist til Utdanningsdirektoratet sine nettsider for dei ulike områda der skulane kan hente informasjon og inspirasjon.

Opplæringsavdelinga i fylkeskommunen har ei VBV- gruppe som arbeider med å utvikle systemet for verksemdsbasert vurdering. Regionleiarane inngår i denne gruppa saman med mellom anna seksjonsleiar skule

⁸ Systemdokumentet s. 3

4.3.2 Kvalitetsverktøyet PULS

For å gi skuleeigar og skulane eit betre grunnlag for kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i systemet for verksemdsbasert vurdering, innførte fylkeskommunen vinteren 2012/2013 kvalitetsverktøyet PULS (Pedagogisk utviklings- og læringsspeil). Revisjonen har fått opplyst at skuleeigar i dette kvalitetsverktøyet har knytt resultatindikatorar til tiltaksområda i styringsdokumentet for verksemdsbasert vurdering for å legge eit felles grunnlag for resultatvurdering og samle relevant resultatdokumentasjon for den enkelte skule i et oversiktleg verktøy.

Informasjonen i PULS blir henta eksternt frå datakjelder som t.d. Extens (gir mellom anna oversikt over karakterar og fråvær), undervisningsevalueringa og elevundersøkinga. I intervju blir det vist til at PULS gjer det lettare å følgje skulen sitt bidrag i høve til elevane.

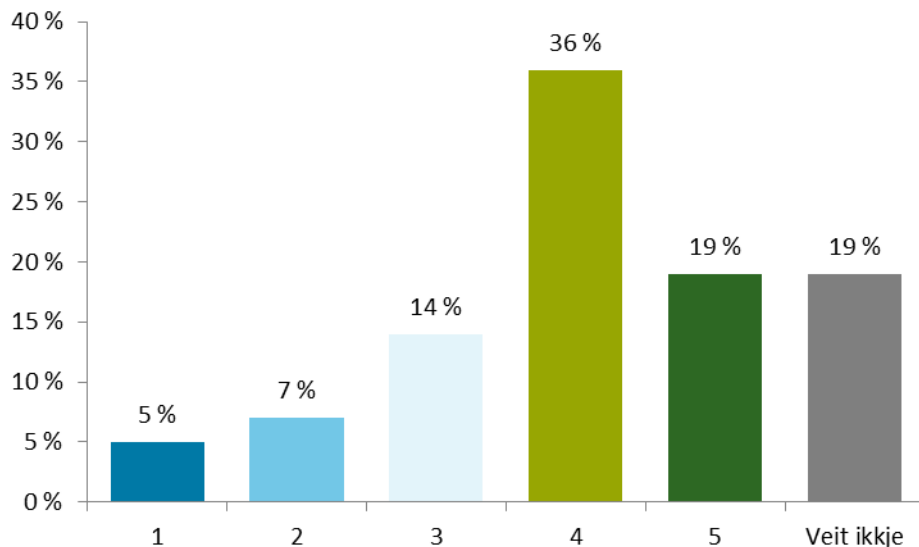
Revisjonen har fått opplyst at PULS også legg til rette for å utforme interne kvalitetskjenneteikn og tiltak. Verktøyet skal synleggjere koplinga mellom mål, tiltak og resultat og dette skal vere eit utgangspunkt for refleksjon om samanhengar mellom undervisning og læring, samt forbetring av praksis. Tanken er at PULS skal gje eit betre og meir felles utgangspunkt for dialog, samhandling og oppfølging av mål mellom skule og skuleeigar. På regionleiarnivå blir det peika på at PULS er eit nyttig verktøy fordi det er lite rom for tal eller statistikk i dei skulevise tilstandsrapportane, medan dette er tilgjengeleg i PULS. Samlerapportar frå PULS som viser resultat og gjennomføring blir nytta i oppfølgingssamtalen med skulen. Det blir vist til at PULS gjer det lettare å følgje skulane sitt bidrag i høve til elevane.

Revisjonen har fått opplyst at leiinga ved alle skulane har fått opplæring i systemet, og at det i tillegg har blitt presentert på regionale leiarsamlingar der skuleleiarane har fått arbeide med verktøyet som eit ledd i at det skal integrerast som ein naturleg reiskap i kvalitetsvurderings- og utviklingsarbeidet. Av intervju går det fram at fylkeskommunen likevel framleis er i startgropa med omsyn til å kunne nytte systemet som eit effektivt prosess- og analyseverktøy. Systemet er ikkje ferdig utvikla eller implementert. Enkelte skular nyttar ikkje PULS eller har berre så vidt begynt å sjå på korleis dei kan nytte verktøyet. Det har også vore noko tekniske problem knytt til verktøyet. I intervju blir det opplyst at det har vore ei utfordring å synleggjere elevane si vurdering av skulen i PULS, men planen er å ha dette på plass i løpet av 2014 på ein slik måte at anonymiteten til den einskilde lærar også blir ivaretatt. Revisjonen har fått opplyst at det vil bli halde nye kurs i PULS hausten 2014.

I spørjeundersøkinga revisjonen har gjennomført blei rektorane spurt i kva grad dei opplever at kvalitetsverktøyet PULS er eit godt verktøy i arbeidet med å følgje opp og dokumentere utviklingstiltak:

Figur 6 I kva grad opplever du at kvalitetsverktøyet PULS er eit godt verktøy i arbeidet med å følgje opp og dokumentere utviklingstiltak?

(N=42, Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «i stor grad»)

Teiknforklaring:

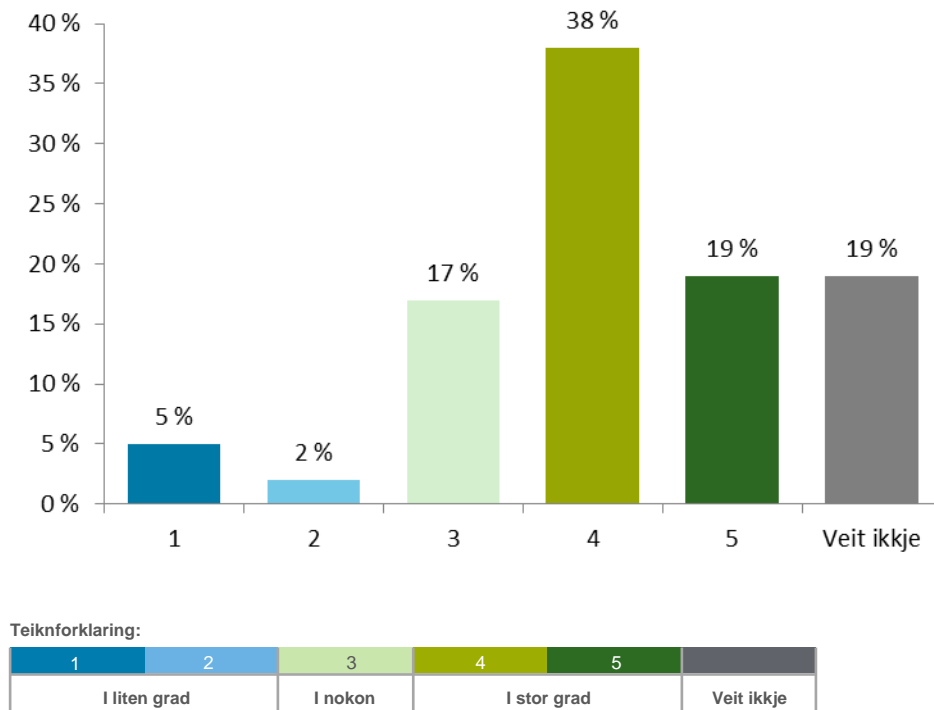

Litt over halvparten av rektorane, dvs. 55 prosent, svarta at dei *i stor grad* opplever at PULS er eit godt verktøy i arbeidet med å følgje opp og dokumentere utviklingstiltak (desse har svara verdien 4 eller 5). 19 prosent eller åtte rektorar har svara *veit ikkje* på dette spørsmålet, medan fem rektorar (12 prosent fordelt på verdiane 1 og 2) meiner PULS *i liten grad* er eit godt verktøy til dette føremålet.

I spørjeundersøkinga blei rektorane spurt i kva grad dei opplever at PULS gir nyttig informasjon i arbeidet med utviklingsprosessar ved skulen. Som det går fram av figuren under, svarer litt over halvparten av rektorane, dvs. 57 prosent, at dei *i stor grad* opplever at PULS gir nyttig informasjon i arbeidet med utviklingsprosessar ved skulen (har svart verdien 4 eller 5). 19 prosent eller åtte rektorar har svart *veit ikkje* på dette spørsmålet, medan tre rektorar (7 prosent fordelt på verdiane 1 og 2) meiner PULS *i liten grad* gir nyttig informasjon i dette arbeidet. 17 prosent eller sju rektorar svarte *i nokon grad* på dette spørsmålet (verdien 3).

Figur 7 I kva grad opplever du at kvalitetsverktøyet PULS gir nyttig informasjon i arbeidet med utviklingsprosessar ved skulen?

(N=42, Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «i stor grad»)

4.3.3 Kvalitetssystemet QM+

Organisasjonsavdelinga i fylkeskommunen har utarbeidd ei retningsline som omtalar grunnelementa i kvalitetssystemet QM+.⁹ Av dokumentet går det fram at kvalitetssystemet består av to grunnelement. Dette er for det første ei samling av all relevant dokumentasjon i ein fast struktur. Dette er styringsdokument, gjennomføringsdokument og kontrolldokument, samt aktuelt lov- og regelverk, planar og tilsynsdokument.

Vidare skal kvalitetssystemet innehalde dokument knytt til kontinuerlege forbetningsaktivitetar. Det går fram av retningslina at både medarbeidarar og leiarar skal nytte systemet og at Helse- miljø og tryggleig (HMT) og informasjonstryggleik er valt som dei første områda der kvalitetssystemet skal nyttast.

Revisjonen har fått opplyst at QM+ er eit lite sentralt verktøy i Opplæringsavdelinga sitt arbeid med oppfølging av skulane når det gjeld pedagogisk kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling. QM+ inneheldt berre grunnlagsdokumentet «System for verksemdbasert vurdering og oppfølging av dei vidaregåande skulane» og «Styringsdokument for det pedagogiske utviklingsarbeidet ved dei vidaregåande skulane» som omhandlar sentrale mål og tiltaksområde for det pedagogiske kvalitetsutviklingsarbeidet.

⁹ Grunnelementa i kvalitetssystemet, retningsline datert 01.10.2010

4.3.4 Avviksrapportering og -handtering

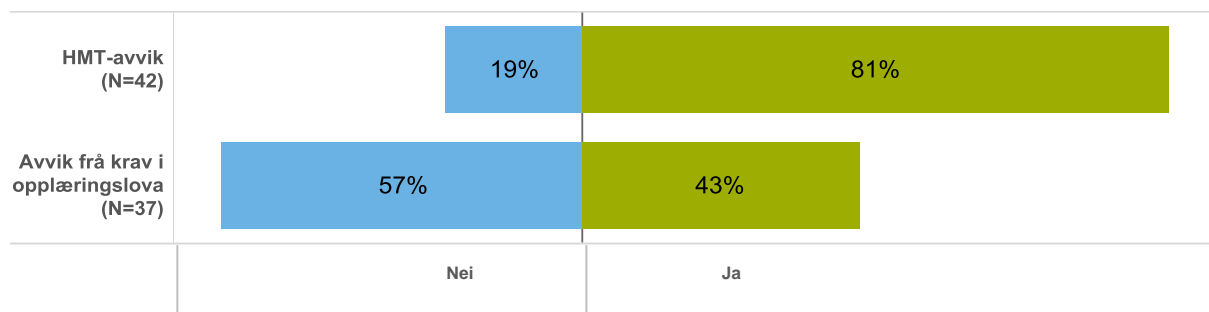
Fylkeskommunen har utarbeidd prosedyre for avvik/uønska hendingar. Av prosedyren går det fram at kvar medarbeidar skal rapportere avvik/uønska hendingar på meldeskjema i Kvalitetssystemet, og at meldingane skal gå automatisk til næraste leiar. Prosedyren er knytt til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) §5 og Personopplysningsforskrifta § 2-5 Avvik.

Fylkeskommunen ved organisasjonsavdelinga har utarbeidd rutine for eigenkontroll. Føremålet med prosedyren er å sikre at vedtekne mål, strategiar, organisering og retningslinjer knytt til kvalitetsarbeidet blir etterlevd og følgt opp i alle organisatoriske einingar. Eigenkontrollen skal gjennomførast årleg. Heimelen for prosedyren er forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) §4 Plikt til internkontroll. Personopplysningsforskrifta §2-5 Sikkerhetsrevisjon og «Felles kvalitetssystem i Hordaland fylkeskommune», overordna styringsdokument.

Etter det revisjonen er kjent med, er det i Opplæringsavdelinga ikkje stilt formelle krav til skulane om rapportering av avvik ved manglande etterleving av krav i opplæringslova med forskrifter. Det er etter det revisjonen er kjent med heller ikkje utarbeidd prosedyrar eller liknande som skildrar korleis slike avvik eventuelt skal rapporterast og handterast. Det føreligg ikkje systematiske oversikter over avvik frå krav i opplæringslova med forskrifter som viser omfang, typar avvik, årsaker og tiltak.

I spørjeundersøkinga spurte revisjonen om skulen rapporterer avvik til overordna nivå i fylkeskommunen. 81 prosent av rektorane svarer ja når det gjeld HMT-avvik, mens 43 prosent svarer det same på avvik frå krav i opplæringslova. 19 prosent rapporterer ikkje HMT-avvik, medan 57 prosent ikkje rapporterer avvik frå opplæringslova.

Figur 8 Rapporterer skulen avvik til fylkeskommunen?

Revisjonen er ikkje kjent med på kva vis rapporterte avvik frå krav i opplæringslova blir rapportert og handtert, eller om rapportering og handtering blir dokumentert.

I fritekstfelt i spørjeundersøkinga blir rektorane beden om å spesifisere nærare omkring avvik. Fleire viser til at dei opplever eit problem med å ivareta tilbodet til minoritetsspråklege eller framandspråklege elevar som ikkje har tilstrekkelege norskkunnskapar til å ha utbytte av undervisninga. Dette blir nemnt som eit døme på krav i opplæringslova som skulen ikkje greier å følge opp, men som likevel ikkje blir meldt systematisk til fylkeskommunen som avvik. Ein skule som har meldt inn slikt avvik opplever at det tar for lang tid før fylkeskommunen responderer.

Av andre avvik som blir rapportert inn nemnes avvik frå krav i arbeidsmiljølova. Elles seier fleire at det ikkje har vore aktuelt å rapportere avvik frå opplæringslova til no, men at ein vil rapportere ved behov dersom det er avvik som ikkje raskt kan løysast lokalt.

Av intervju går det fram at bruken av meldingssystemet for avvik varierer mellom skulane. Noen skular melder hendingar eller forhold som ikkje skal meldast i kvalitetssystemet, medan andre

skular ikkje har kultur for å melde avvik. Det blir også opplyst at det er ulikt korleis avvik frå krav i opplæringslova blir registrert avhengig av kva regel det gjeld.

4.3.5 Andre system og aktivitetar for å sikre etterleving av lovkrav

Systemet for verksemdsbasert vurdering er fylkeskommunen sitt system for å etterleve krav om eit forsvarleg system etter opplæringslova §13-10 og krav om skulebasert vurdering etter forskrift til opplæringslova §2-1. Målet med systemet er å sikre at dei vidaregåande skulane og skuleeigar vurderer og følgjer opp eigne resultat. Systemet inneber at skulane utviklar tiltak i høve til utviklingsområde og rapporterer om status og utfordringar knytt til utviklingstiltaka. I intervju viser opplæringsdirektøren til at sjølv om systemet for verksemdsbasert vurdering ikkje fangar opp alle sider ved kvalitetskontrollen, er det ein ambisjon at ein innan opplæringssektoren skal utvikle eit system som dekker alle sider av verksemda og at ein greier å skildre både dei einskilde delane og heilskapen.

Revisjonen har fått opplyst at fag og timar til elevane blir registrert i systema Extens og Skolearena. Desse systema har innebygd varsling dersom fag/timekombinasjonar ikkje fyller krava til årstimetall/fullt vitnemål. I tillegg vil skulane ha manuelle rutinar for å sikre at elevane får årstimetallet/opplæringa dei har krav på.

Av intervju går det fram at i tillegg til rapportering i Qm+ blir det gjennomført ein årleg eigenkontroll der rektor fyller ut eit skjema, men dette skjemaet inneheldt ikkje alle krav i opplæringslova. Det går vidare fram at ein i Opplæringsavdelinga har diskutert om eigenkontrollen kan utvidast, slik at fylkeskommunen kan få betre oversikt over risikoområde på bakgrunn av rapportering frå skulane.

Av intervju går det fram at det i samband med vidare utvikling av kvalitetssystemet QM+ har vore snakka om å lage eit oppsett med alle krava i opplæringslova, samt å få lagt inn felles rutinar, sjekklister og malar i kvalitetssystemet. Tanken med dette er å sikre at alle følgjer opplæringslova. Diskusjonen om kva som er føremålstenlege strategiar i kvalitetsutvikling og oppfølging av opplæringslova og system for registrering av avvik har etter det revisjonen har fått opplyst vore oppe frå tid til annan. I intervju blir det nemnt at det til no har vore ei oppfatning av at eit slikt system er krevjande og omfattande å få på plass i praksis.

Etter det revisjonen er kjent har Opplæringsavdelinga per i dag ikkje etablert prosedyrar eller noko fast system for å gjennomføre stikkprøvekontrollar av etterlevinga av konkrete krav i opplæringslova ved dei vidaregåande skulane.

4.3.6 System for å sikre rett kompetanse og kompetanseutvikling

Rektorane ved kvar skule har tilsettingsmynde når det gjeld å tilsette lærarar, assisterande rektor og anna personell ved skulen. Dersom personaldirektør skulle ønskje å omplassere ein tilsett vil dette skje i dialog med den aktuelle skulen og med opplæringsdirektør. I forhold til å sikre at dei som blir tilsett i dei vidaregåande skulane har nødvendig lærarkompetanse, får revisjonen opplyst at fylkeskommunen har system og rutinar for å undersøke og sikre dette.

I intervju blir det vidare peika på at det er utfordrande for fylkeskommunen å vere strenge med omsyn til faglege kompetansekrav i den arbeidsmarknaden som er i dag. Det kan vere vanskeleg å få tak i flinke fagfolk og rett kompetanse fordi dei aktuelle kandidatane tener betre andre stader. Frå leiinga i Opplæringsavdelinga blir det uttrykt uro for den generasjonen tilsette som vil kome det nærmaste tiåret og fylkeskommunen sine moglegheiter til å sikre at dei har tilstrekkelig fagkompetanse. Dette gjeld særleg innanfor yrkesopplæringa.

Hordaland fylkeskommune har utarbeidd plan for kompetanseutvikling 2012-2015. Denne planen viser målsetjingar, strategiar og tiltak som skal medverke til langsiktig og planmessig utvikling av kompetanse for skuleleiarar, undervisningspersonale, andre tilsette og sentrale aktørar i fag- og

yrkesopplæringa. Plan for kompetanseutvikling er meint å vere ein reiskap for å nå vedtekne nasjonale og fylkeskommunale mål. Dei fem gjeldande utviklings- og tiltaksområda er leiing, gjennomføring, vurdering, digital kompetanse og IKT i opplæringa og andre tilsette. Plandokumentet er utarbeidd i samarbeid med organisasjonane. Revisjonen har fått opplyst at det blir utarbeidd årlege strategiar og tiltak knytt til planane. Av strategi og tiltak for 2013 går det fram kva tiltak som er planlagt og kostnadsrammer knytt til desse tiltaka.

Ein del av fylkeskommunen sin overordna kompetanseplan omhandlar leiarutvikling og leiaroppfølging. Av intervju går det fram at dei fleste rektorane gjennomfører rektorskulen¹⁰ (eit halvt år på deltid), i tillegg gjennomfører nokre av dei mastergradløp. Fylkeskommunen tilbyr ikkje finansiering til mastergradstudiar. Fylkeskommunen ser mest behov for kompetanseutvikling for komande avdelingsleiarar og rektorar. Det er fleire som vil ta rektorskolen enn det er plassar og fylkeskommunen ønskjer derfor å få etablert eit leiarutviklingstilbod i Bergen, og har hatt ein dialog med BI om å få etablert mastergradprogram/kurs.

Av intervju går det fram at fylkeskommunen har utarbeidd konkrete lenge medarbeidarane har vore tilsett, kor lenge det er til dei blir pensjonistar og ev. kor mykje kompetanseutviklingstilbod for grupper av tilsette ved skulane, mellom anna for dei som manglar formell kompetanse. Det blir vidare opplyst at det pågår eit kartleggingsarbeid der fylkeskommunen ønskjer å få informasjon om kvar enkelt tilsett og kva kompetansebehov som føreligg. Fylkeskommunen kartlegg kor mykje utdanning som manglar før den formelle kompetansen er i orden. Det blir likevel vist til at det må gjerast vurderingar av kor mykje ressursar fylkeskommunen skal legge ned for å auke den formelle kompetansen til personell som har vore i tilsett lenge og som nærmar seg pensjonsalder.

Revisjonen får opplyst at alle skulane lager sine egne kompetanseplanar og at ein del av kompetansehevinga er lokal og skulebasert utan at initiativet er tatt hos Opplæringsavdelinga. Skulane sine planar og behov blir i stor grad rapportert inn til Opplæringsavdelinga ved seksjon skule. I intervju med rektorar blir det peika på at fylkeskommunen er flinke til å informere skulane om aktuelle vidare- og etterutdanningsprogram. Opplevinga er at det blir arbeidd aktivt og systematisk for å heve kompetansen til lærarar som har behov for dette.

Når det gjeld skulevise kompetanseplanar får revisjonen opplyst at dette er oppe som tema på møte eller samtalar med skulane, særleg når skular har utfordringar knytt til å sikre tilstrekkeleg kompetanse. Kompetanseutvikling er sjeldan tema i skulebesøka, ettersom elevane er representert i desse møta. Det blir vist til at rektorane ønskjer å ha eit ord med i laget når tilsette blir plukka ut til vidare- eller etterutdanning. Mal for medarbeidarsamtale som er spissa mot skuleleiarar eller rektorar er ikkje utvikla, og ein regionleiar peiker på at det er mogleg det er behov for dette.

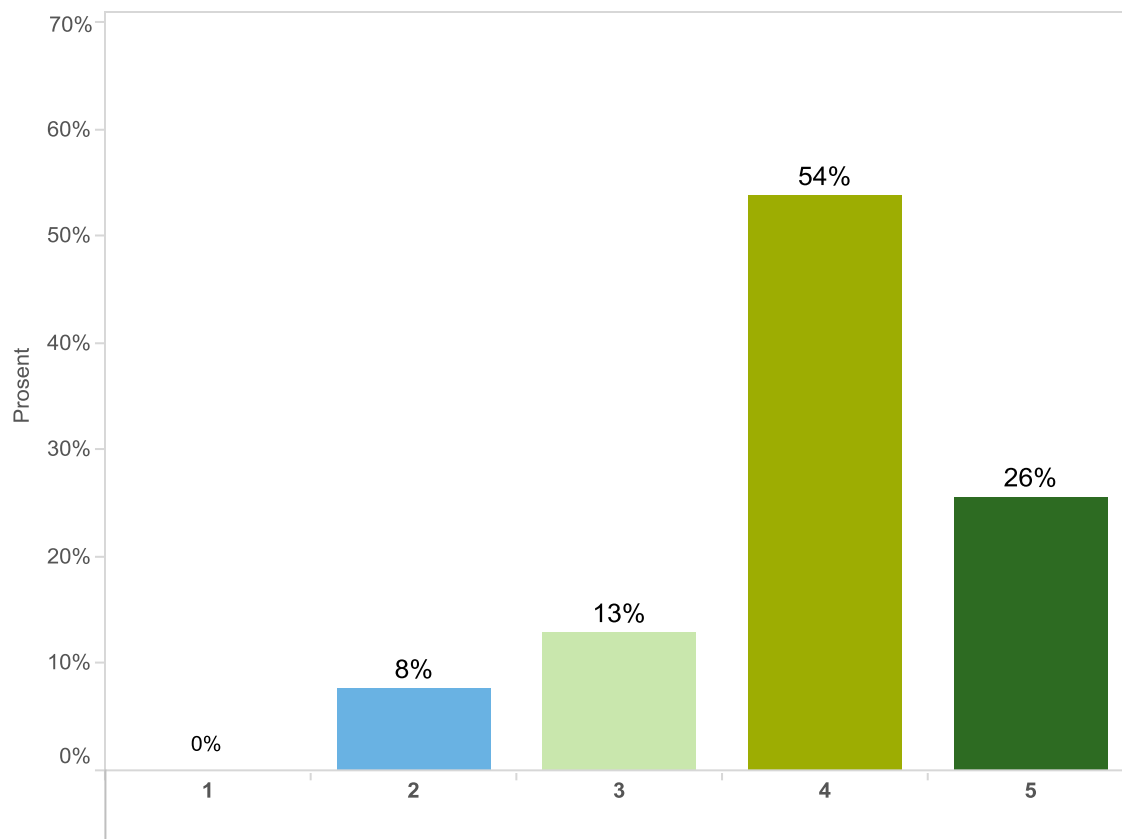
4.4 Erfaringar med system for verksemdbasert vurdering

I spørjeundersøkinga som revisjonen har gjennomført blei rektorane ved dei vidaregåande skulane i fylket spurt i kva grad dei meiner fylkeskommunen sitt system for verksemdbasert vurdering bidrar til å ivareta oppfølging av skulen sitt pedagogiske utviklingsarbeid. Figuren nedanfor gir ei samla oversikt over svara, og viser at 80 prosent av rektorane meiner systemet i stor grad bidrar til å ivareta oppfølging av skulen sitt pedagogiske utviklingsarbeid (26 prosent svarte 5, mens 54 prosent svarte 4). Ingen av rektorane svarte 1 på dette spørsmålet.

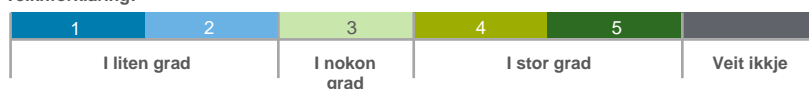
¹⁰ Universitetet i Oslo tilbyr på oppdrag frå Utdanningsdirektoratet eit nasjonalt utdanningstilbod for rektorar på 30 studiepoeng. Programmet er erfarings- og forskningsbasert og er utvikla for nyutdannede rektorar

Figur 9 I kva grad meiner du at fylkeskommunen sitt system for verksemdbasert vurdering bidrar til å ivareta oppfølging av skulen sitt pedagogiske utviklingsarbeid?

(N = 39, Skala frå 1-5 der 1 er «i liten grad» og 5 er «i stor grad»)

Teiknforklaring:

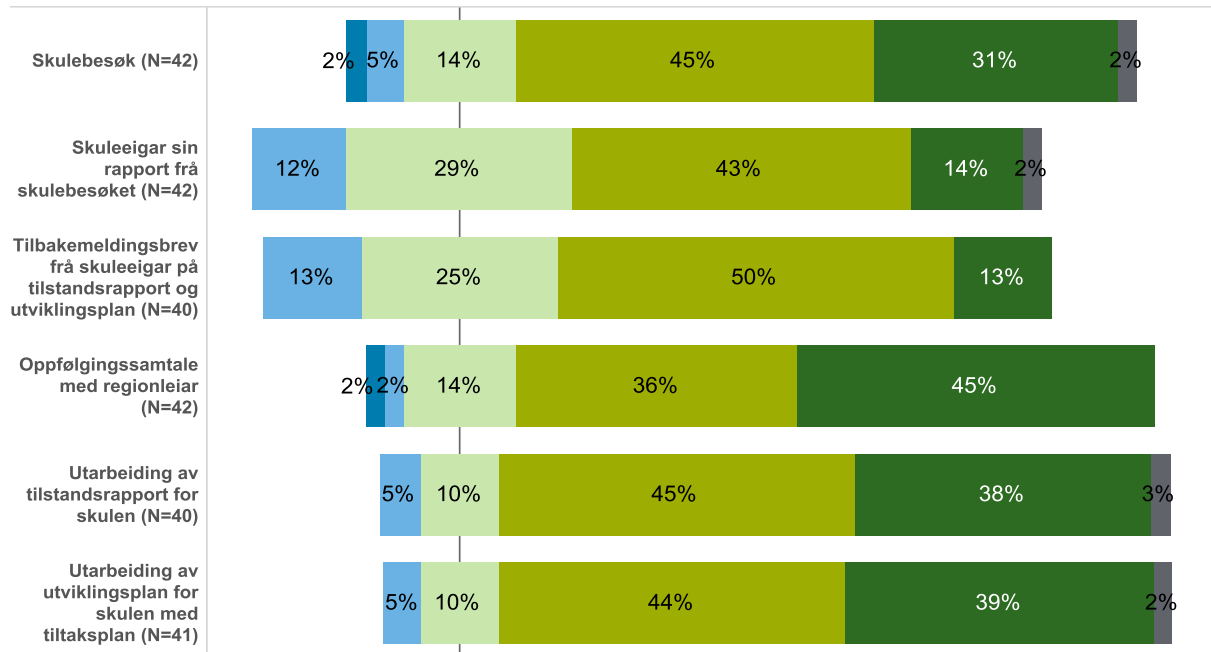
I spørjeundersøkinga blei det stilt eit samla spørsmål om dei ulike aktivitetane som inngår i systemet for verksemdsbasert vurdering. Rektorane blei bedt om å vurdere i kva grad dei opplever følgjande aktivitetar som nyttige for skulen sitt pedagogiske utviklingsarbeid:

- Skulebesøk
- Skuleeigar sin rapport frå skulebesøket
- Tilbakemeldingsbrev frå skuleeigar på tilstandsrapport og utviklingsplan
- Oppfølgingssamtale med regionleiar
- Utarbeiding av tilstandsrapport for skulen
- Utarbeiding av utviklingsplan for skulen med tiltaksplan

Figuren nedanfor viser svarfordelinga for dei ulike aktivitetane. Som det går fram av figuren er det aktivitetane *utarbeiding av tilstandsrapport for skulen* og *utarbeiding av utviklingsplan for skulen med tiltaksplan* som rektorane i størst grad meiner er nyttige. Til saman 83 prosent svarte anten 4 eller 5 og dermed at aktivitetane i stor grad har vore nyttige. Rektorane opplevde nesten like mykje nytteverdi av aktivitetane *skulebesøk* og *oppfølgingssamtale med regionleiar*. Her svarte høvesvis 77 prosent og 81 prosent at aktivitetane i stor grad har vore nyttige (svarte verdien 4 eller 5). Når det gjeld *skuleeigar sin rapport frå skulebesøket* er det litt over halvparten av rektorane (57 prosent) som *i stor grad* har opplevd denne som nyttig. På dette spørsmålet ser vi at 29 prosent av rektorane har svart *i nokon grad* (verdien 3) og 12 prosent har svart *i liten grad* (verdien 2).

Figur 10 I kva grad har du opplevd følgjande aktivitetar som nyttige for skulen sitt pedagogiske utviklingsarbeid?

(Skala frå 1-5 der 1 er «i liten grad» og 5 er «i stor grad», i tillegg til svaralternativet «har ikkje gjennomført»)

Teiknforklaring:

I oppfølgingsspørsmål blir rektorane som har svart 2 eller lågare på spørsmåla bedt om å utdjupe kvifor dei i liten grad opplever dei enkelte aktivitetane som nyttige. Når det gjeld skuleeigar sin rapport frå skulebesøket opplever enkelte den som for overflatisk eller generell, og dermed ikkje presis nok til å fange opp problem som skulen jobbar med eller få frem kva skulen er god på og kva skuleeigar ser at skulen bør arbeide meir med.

Tilsvarande moment blir trekt fram i kommentarane til kvifor tilbakemeldingsbrev frå skuleeigar på tilstandsrapport og utviklingsplan i liten grad blir oppfatta som nyttige. Det blir peikt på at breva er for generelt utforma, og dermed ikkje svarer på skulen sine problemstillingar.

Revisjonen har motteke to døme på rapportar frå skulebesøk i to ulike regionar. Begge rapportane oppsummerer skulebesøka med utgangspunkt i dei tre tiltaksområda klasseleing, bruk av digitale verktøy i læringsarbeidet og vurdering for læring. Ein av rapportane hadde også eit punkt knytt til prosessar omkring utviklingsarbeidet. I ein av rapportane blir det vidare skilt mellom status og utfordringar for skulen. Ingen av rapportane inneheld oppsummering av kvantitative resultat for skulen eller drøfting av vegen vidare i høve til dette. Berre ein av rapportane kommenterer gjennomføring ved å peike på at skulen har få sluttarar.

I intervju peiker ein rektor på at systemet for verksemdsbasert vurdering ikkje er eit godt system for skulen, men viktig for Opplæringsavdelinga. Det blir vist til at undersøkingane som blir gjennomførte for å vurdere skulane, ikkje treff og ikkje går djupt nok til å fange opp faktiske og underliggande problem i skulen som kan vere knytt til andre forhold (personal, økonomi, oppfølging og tilrettelegging for elevar med særskilte behov). At systemet for verksemdsbasert

vurdering burde bli sett i samanheng med andre sider ved skulane si verksemd blir også peika på av fleire rektorar i kommentarfelt i spørjeundersøkinga.

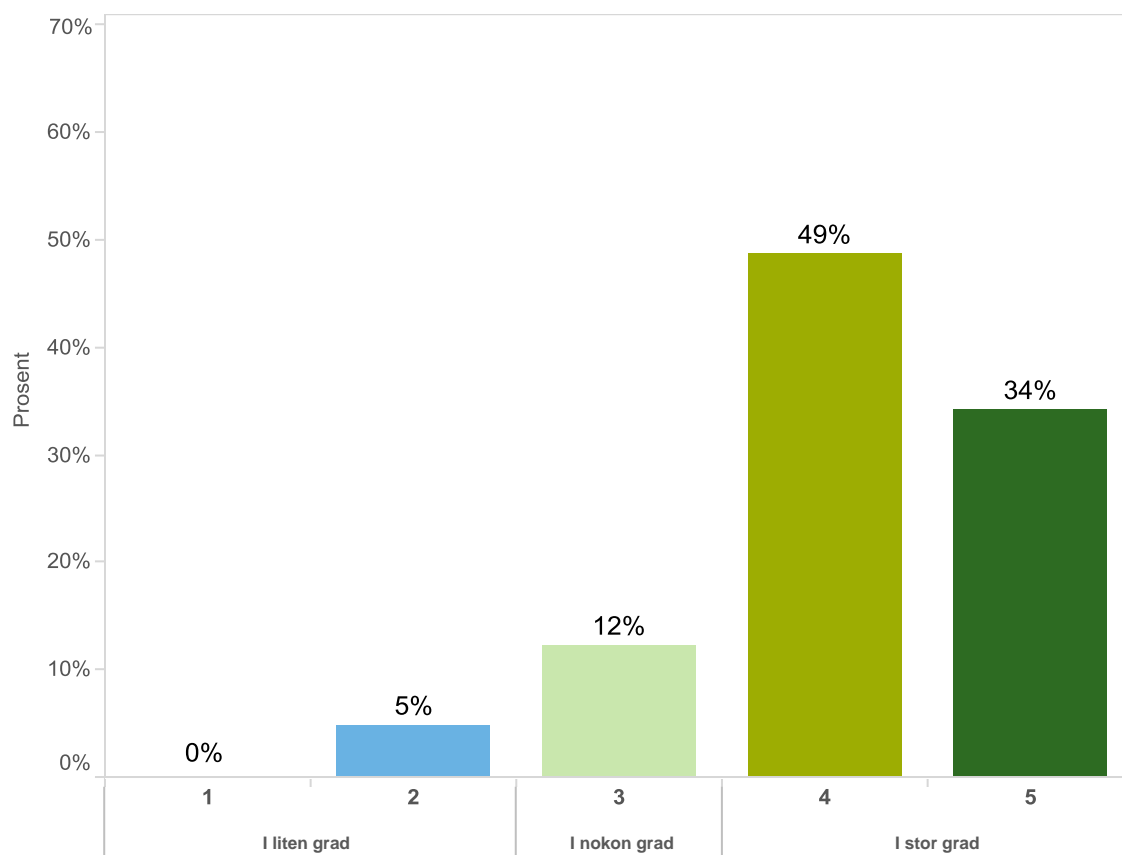
4.4.1 Utviklingsplan

Av systemdokumentet for verksemdsbasert vurdering går det fram at dei skulevise utviklingsplanane skal innehalde visjon og pedagogisk plattform. Vidare skal skulane utarbeide tiltaksplan etter ein fast mal. Dei skulevise tiltaksplanane skal innehalde mål, tiltak, kvalitative kjenneteikn på måloppnåing, resultatmål/kvantitative kjenneteikn på måloppnåing, og punkt om når tiltaket skal evaluerast, korleis og av kven. I systemdokumentet står det vidare at praktisk oppfølging og dokumentasjon av utviklingstiltak skal skje i analyseverktøyet PULS.

I spørjeundersøkinga blei rektorane spurt i kva grad dei opplever at dokumentet «System for verksemdbasert vurdering og oppfølging av dei vidaregåande skulane» er eit godt hjelpemiddel for skulen i arbeidet med å utarbeide utviklingsplan. Figuren nedanfor viser svarfordelinga, og det går fram at 83 prosent av rektorane meiner at dokumentet *i stor grad* er eit godt hjelpemiddel for skulen (49 prosent har svart 4 på dette spørsmålet, medan 34 prosent har svart 5).

Figur 11 I kva grad opplever du at dokumentet «System for verksemdbasert vurdering og oppfølging av dei vidaregåande skulane» er eit godt hjelpemiddel for skulen i arbeidet med å utarbeide utviklingsplan?

(N = 41, Skala frå 1-5 der 1 er «i liten grad» og 5 er «i stor grad»)

Dei to rektorane (5 prosent) som har svart at systemdokumentet *i liten grad* er eit godt hjelpemiddel for skulen i arbeidet med å utarbeide utviklingsplan peiker på at dokumentet er for lite heilskapleg. Det blir peika på at det pedagogiske utviklingsarbeidet og utviklingsplanen må koplust med resten av verksemda, dvs. til økonomi og personalleiing.

Revisjonen har fått opplyst at Opplæringsavdelinga i starten opplevde ein del motstand frå rektorane og skulane på at utviklingsområda var definerte på førehand. Av intervju går det fram at nokre skular har eigne mål, utviklingsområde eller planar ut over dei føringane som blir gitt i styringsdokumentet om prioriterte tiltaksområde, men at dette er mindretalet. Dette kan til dømes vere mål knytt til internasjonalisering eller rekruttering av elevar. Ein regionleiar viser til at ein dei siste åra har forsøkt å sortere ut skulane sine eigne mål frå utviklingsplanane, og heller anbefalt at slike mål blir arbeidd med i ein verksemdsplan.

Ein av regionleiarane gjev utrykk for at systemet med verksemdsbasert vurdering gjev risiko for låg medverknad frå lærarnivå, men meiner at dette har mykje å gjere med korleis rektorane handterer arbeidet i kollegiet. Vedkommande har erfart at det er enkelte skular som strevar med å få til gehør og entusiasme omkring arbeidet med verksemdsbasert vurdering, men at det også er mange skular som lukkast. I intervju med ein annan av regionleiarane blir det peika på at Opplæringsavdelinga og regionleiarane bør gå inn og rettleie rektorane meir med omsyn til korleis dei kan leggje opp prosessar knytt til å utvikle planar og rapportar. Dette fordi mange skular og rektorar ikkje har erfaring med og føresetnader for å gjennomføre dette. Det blir vidare peika på at det tek tid å få etablert tankemåten først hos skuleleiinga og så hos lærarane og elevane. Det blir elles vist til at mange skular lukkast med å få til arbeidet rundt verksemdsbasert vurdering og at rektorane har uttrykt at arbeidet i auka grad blir skulane sitt eige arbeid.

Revisjonen har sett to døme på utviklingsplanar. Døma illustrerte stor skilnad med omsyn til innhald og kor mykje arbeid som er lagt ned i det å operasjonalisere tiltak, resultatmål, ansvarlege og korleis tiltaka skal dokumentrast. I den eine utviklingsplanen hadde skulen lagt til to ekstra utviklingsmål i tillegg til dei prioriterte tiltaksområda klasseleiing, vurdering for læring og bruk av IKT i læringsarbeidet. Eit av dei ekstra tiltaksområda var knytt til fleire som fullfører planlagt kompetanse. Den andre utviklingsplanen innehalde ikkje informasjon om visjon og pedagogisk plattform for skulen og hadde heller ikkje operasjonalisert alle dei prioriterte tiltaksområda i tiltak med resultatmål og ansvarleg for gjennomføring.

4.4.2 Overordna og skulevise tilstandsrapportar

Systemdokumentet for verksemdsbasert vurdering omtalar tilstandsvurderingane som skulane skal gjere ved å vurdere eigne resultat og prioritere mål og tiltak. Det blir lagt vekt på at tilstandsvurderinga bør gå føre seg gjennom heile skuleåret og basere seg på at ulike informasjonskjelder blir sett i samanheng. Skulen si tilstandsvurdering skal leggjast til grunn for utarbeiding av utviklingsmål og tiltak, og tanken er at felles analyse og vurdering med stor grad av involvering av ulike grupper, vil gjere at skulen i større grad vil lukkast med å identifisere gode tiltak og dermed sikre høgare grad av måloppnåing.

Kvart år i juni skal skulane utarbeide tilstandsrapport som drøftar læringsresultat og resultat av utviklingsarbeid gjennom skuleåret. Systemdokumentet omtalar kva element som skal inngå i skulane sine tilstandsrapportar. I styringsdokument står det at rapportane skal innehalde skulane sine vurderingar av kor skulen står når det gjeld prioriterte satsingsområde.

Opplæringsavdelinga har utarbeidd ein mal for dei skulevise tilstandsrapportane som revisjonen får opplyst at alle skulane nyttar. Malen skal sikre at skulane omtalar resultat på hovudmål (auka læringsutbytte og fullføring) og vurdering av resultat på prioriterte tiltaksområde. Revisjonen har fått to døme på skulevise tilstandsrapportar der malen er nytta. Døma viser at malen sikrar at det blir rapportert både kvantitativt og kvalitativt i høve til auka læringsutbytte og fullføring. Skulane skal rapportere tal frå Extens/PULS når det gjeld stryk, standpunktkarakterar og eksamen. Vidare skal det rapporterast på karakterar i kroppspøving og tal sluttarar og i tekst omtale utfordringar knytt til stryk og elevar som ikkje har vore nok til stades til å kunne få vurdering og konsekvensar dette får for skulen sitt utviklingsarbeid. Skulane skal vidare rapportere om fråvær, utfordringar knytt til fråvær og korleis skulen arbeider for å redusere fråværet.

Malen for dei skulevise tilstandsrapportane omhandlar vidare dei prioriterte tiltaksområda Vurdering for læring, bruk av IKT i læringsarbeidet og klasseleiing. For kvart av tiltaksområda skal

skulen gjere vurderingar i lys av resultat frå elevundersøkinga, undervisningsevalueringa, eigen kjennskap til skulen og kjenneteikn på kvalitet i styringsdokumentet. Skulane skal vidare omtale utfordringar og konsekvensar knytt til dei ulike tiltaksområda.

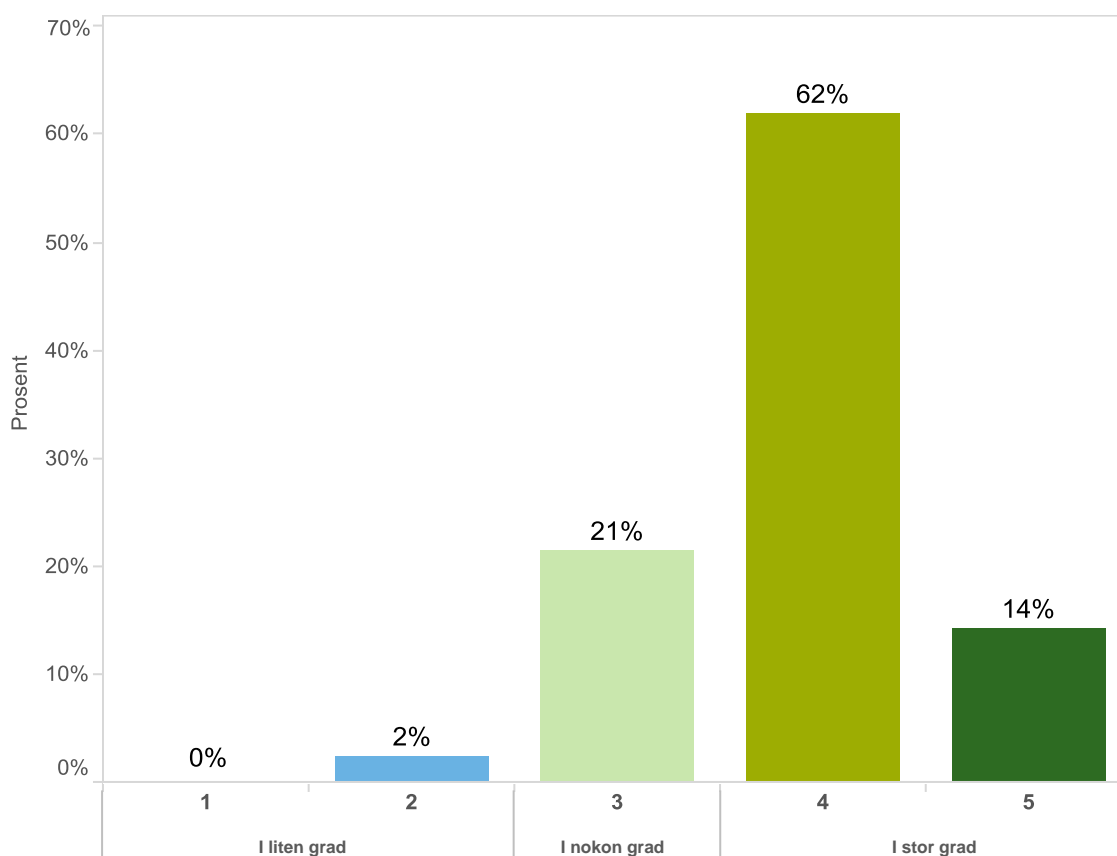
Også punkt om eventuelle eigne prioriterte mål og tiltak, prosessen knytt til verksemdbasert vurdering og eventuelt anna som skulen ønskjer å rapportere om inngår i malen for dei skulevise tilstandsrapportane.

Det går ikkje fram av malen for tilstandsrapporten korleis den relaterer seg til mal for dei skulevise utviklingsplanane. Rektorane blei i revisjonen si spørjeundersøking spurt om i kva grad dei opplever at tilstandsrapporten frå skulen synleggjer dei viktigaste elementa ved den pedagogiske verksemda. Svara til rektorane viser at 76 prosent i stor grad opplever at tilstandsrapporten frå skulen synleggjer dei viktigaste elementa ved den pedagogiske verksemda (62 prosent kryssa av for verdien 4, medan 14 prosent kryssa av for verdien 5). Ni rektorar eller 21 prosent meinte at tilstandsrapporten i nokon grad synleggjer dei viktigaste elementa (svarte verdien 3), medan ein rektorar meinte at tilstandsrapporten i liten grad gjer dette (svarte verdien 2).

Av referat frå VBV-møte i Opplæringsavdelinga går det fram at skulane får eit standard svar på mottatt tilstandsrapport, og at dei skulane som ikkje har levert innan frist blir purra på.

Figur 12 I kva grad opplever du at tilstandsrapporten frå skulen synleggjer dei viktigaste elementa ved den pedagogiske verksemda?

(N=42, Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «I stor grad»)

I fylkeskommunen sitt systemdokument for verksemdbasert vurdering står det at politisk nivå årleg skal ha ein rapport som gjer greie for tilstanden i skulane. Denne overordna tilstandsrapporten inneheld omtale av læringsresultat, læringsmiljø og gjennomføring. Det blir også rapportert på dei prioriterte tiltaksområda. I tilstandsrapporten for 2012/2013 blei det

rapportert om klasseleiing, vurdering for læring og IKT i læringsarbeidet og om spesialpedagogisk arbeid, vidaregåande opplæring for vaksne og om Fagskulane.

Rapporten skal utarbeidast på grunnlag av tilgjengelege data i det skuleadministrative systemet, analyseverktøyet PULS, tilstandsrapportane frå skulane, rapportane frå skulebesøka, og andre tilgjengelege data. Det står vidare at denne rapporten skal gi eit godt grunnlag for politiske prioriteringar gjennom budsjettprosessen og styringssignal til skulane. Revisjonen har fått opplyst at fylkeskommunen sin tilstandsrapport blir utarbeidd på sjølvstendig grunnlag av skuleeigar ved at skuleeigar analyserer og vurderer innhenta data. Tilbakemeldingane frå skulane i tilstandsrapportane blir gjennomgått og går inn som en del av den fylkeskommunale rapporten. Revisjonen får opplyst at fylkeskommunen prøver å sjå tendensar i dei skulevise tilbakemeldingane, mellom anna om det er noko skulane gjennomgåande ser som utfordrande, men det blir ikkje utarbeidd eiga oppsummering av dei skulevise rapportane.

Tilstandsrapportane har blitt lagt fram for opplærings- og helseutvalet, fylkesutvalet og fylkestinget til handsaming kvart år. Fylkestinget fattar vedtak knytt til dei forslag til tiltak som blir omtala i rapporten.

4.4.3 Skulebesøk

I skulebesøka, som blir gjennomført ein gong i året, skal skulen sine resultat i utviklingsarbeidet bli analysert og diskutert. I brev som blei sendt frå Opplæringsdirektør til dei vidaregåande skulane før skulebesøka hausten 2013¹¹, blir skulane bedt om å gje tilbakemelding på kva tema dei ønskjer å ta opp i skulebesøket og kva utviklingstiltak dei ønskjer å presentere. Det går vidare fram at fylkeskommunen i samband med skulebesøka vil setje av tid til at skulen kan presentere utviklingstiltak som dei har arbeidd mykje med og der fleire tilsette og elevar har vore med. Opplæringsavdelinga skriv i det same brevet at dei vil opne for at skulen kan melde tilbake om andre tema knytt til elevane si læring og utvikling som dei ønskjer å drøfte i skulebesøket.

Det går vidare fram av brevet at skulebesøka vil bli fordelt med om lag ein halvpart av skulane om våren og den andre halvparten om hausten.

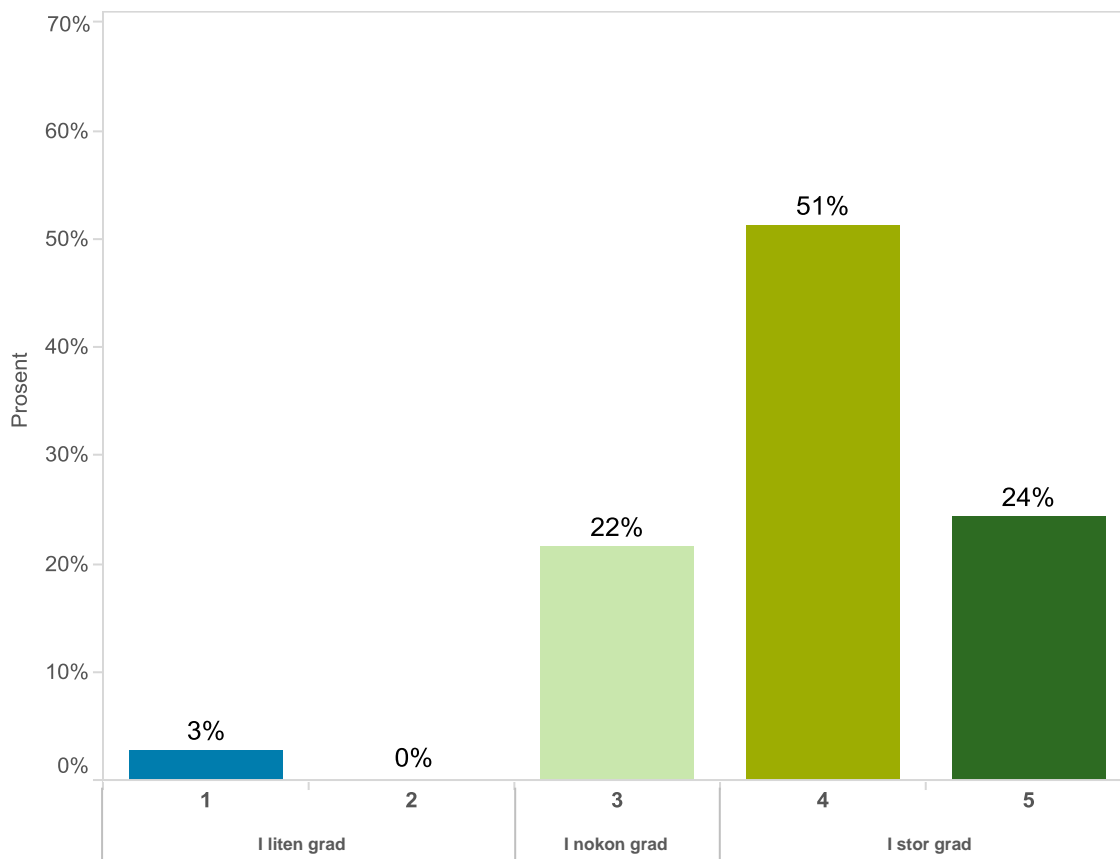
I skulebesøka møter regionleiar på vegner av opplæringsdirektøren og saman med fagtilsette frå Opplæringsavdelinga. Av systemdokumentet går det fram at rektor og skuleleiinga skal stille saman med tillitsvalde og representantar frå elevrådet i møtet.

Revisjonen har spurt rektorane i kva grad rektorane er tilfredse med korleis førebuinga av skulebesøka har blitt gjennomført frå skuleeigar si side. Figuren nedanfor viser svarfordelinga, og det går fram av denne at til saman 75 prosent av rektorane har svart at dei *i stor grad* er tilfredse med korleis førebuinga av skulebesøka har blitt gjennomført frå skuleeigar si side (51 prosent svarte 4 medan 24 prosent svarte 5). Ein rektor har svart *i liten grad* (verdien 1), medan 22 prosent svarte at dei *i nokon grad* er tilfredse (verdien 3).

¹¹ Datert 1. november 2013, frå Opplæringsavdelinga til dei vidaregåande skulane.

Figur 13 I kva grad er du tilfreds med korleis førebuinga av skulebesøka har blitt gjennomført frå skuleeigar si side?

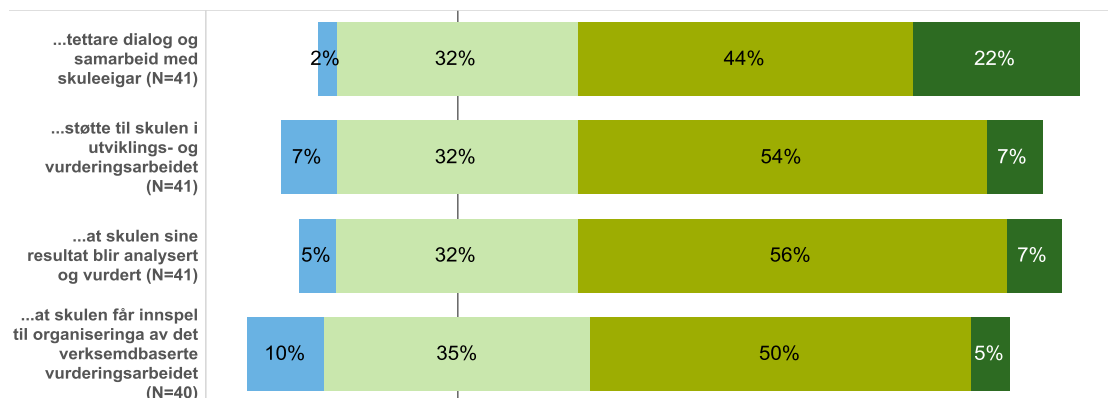
(N=37, Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «i stor grad»)

I spørjeundersøkinga blei rektorane også spurt i kva grad dei opplever at skulebesøka bidrar til tettare dialog og samarbeid med skuleeigar, støtte til skulen i utviklings- og vurderingsarbeidet, at skulen sine resultat blir analysert og vurdert og at skulen får innspel til organiseringa av det verksemdbaserte vurderingsarbeidet. Figuren nedanfor gir oversikt over kva rektorane svart, og det går fram at rektorane svarer relativt likt på dei fire spørsmåla. 32-35 prosent av rektorane har svart at skulebesøka *i nokon grad* har bidrege til dei forholda revisjonen har spurt om.

Figur 14 I kva grad opplever du at skulebesøka bidrar til...

(Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «i stor grad»)

Teiknforklaring:

Som det går fram av figuren over, er *tettare dialog og samarbeid med skuleeigar* det forholdet flest rektorar har svart at skulebesøka *i stor grad* har bidrege til (til saman 66 prosent, der 44 prosent svarte 4 medan 22 prosent svarte 5).

På spørsmåla om skulebesøka bidrar til *støtte til skulen i utviklings- og vurderingsarbeidet* og *at skulen sine resultat blir analysert og vurdert* svarer høvesvis 61 prosent og 63 prosent av rektorane verdien 4 eller 5 og dermed at dei opplever dette *i stor grad*.

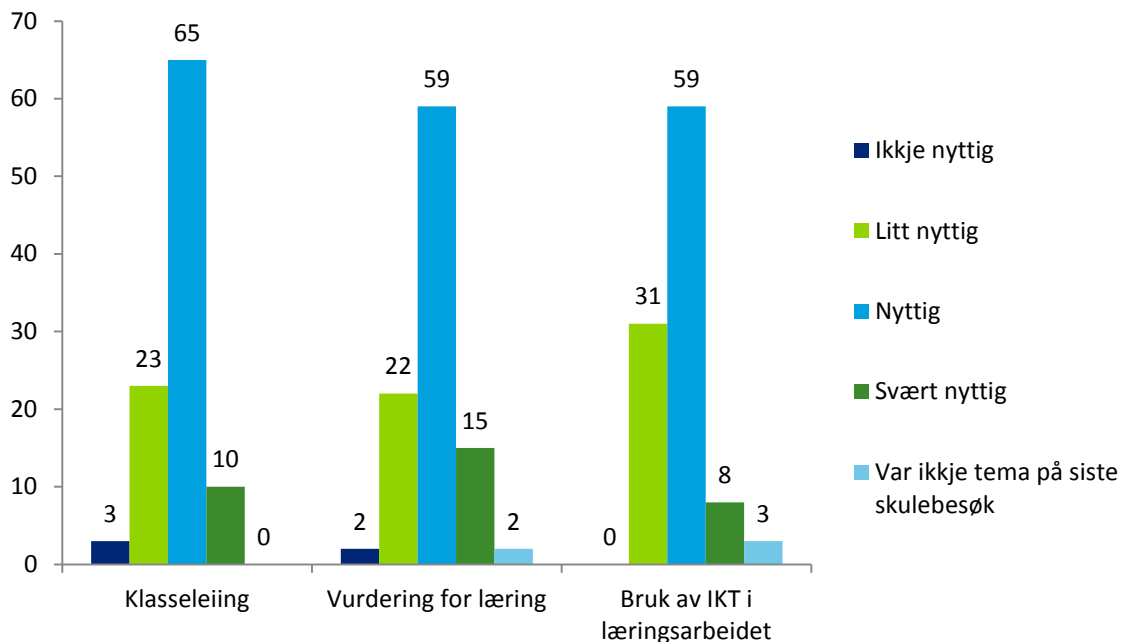
På spørsmål om i kva grad skulebesøka bidrar til at skulen får innspel til organiseringa av det verksemdbaserte arbeidet, svarte 10 prosent eller 4 rektorar at det *i liten grad* bidrar til dette (rektorane kryssa av for verdien 2). På dette spørsmålet svarte 55 prosent av rektorane at dei *i stor grad* opplever å få innspel til dette arbeidet i skulebesøka (50 prosent svarte 4 og 5 prosent svarte 5).

Samanlikna med dei andre spørsmåla, har spørsmålet *om skulebesøka bidrar til at skulen får innspel til organiseringa av det verksemdbaserte vurderingsarbeidet*, både høgast prosentdel rektorar som svarer i liten grad og samtidig lågast prosentdel som svarer i stor grad. Av intervju med regionleiarar går det fram at dei ser at ein del rektorar kan trenge meir støtte og rettleiing i samband med prosessarbeidet knytt til verksemdsbasert vurdering. Det blir vist til at systemet med verksemdsbasert vurdering gjev risiko for låg medverknad frå lærarnivå og at i kva grad skuleleiarane lukkast med å involvere kollegiet handlar mykje om korleis rektor går ut med og organiserer arbeidet. Det blir mellom anna vist til at mange rektorar i liten grad har erfaring med eller føresetnader for å sette i verk store interne prosessar. Ein regionleiar fortel at nokre skular slit med å få til entusiasme og deltaking omkring arbeidet, men at det også er mange skular som lukkast med dette.

Rektorane blei også spurt om kor nyttig dei opplever tilbakemeldingane frå skuleeigar i siste skulebesøk, når det gjeld skulen sitt arbeid med tiltaksområda. Svara går fram av figuren nedanfor, og denne viser at eit fleirtal av rektorane opplever tilbakemeldingane som *nyttige* eller *svært nyttige* innanfor alle tre tiltaksområda, med høvesvis 75 prosent for klasseleiing (65 prosent svarte *nyttig*, medan 10 prosent svarte *svært nyttig*), 74 prosent for vurdering for læring (59 prosent svarte *nyttig*, medan 15 prosent svarte *svært nyttig*) og 67 prosent for bruk av IKT i læringsarbeidet (59 prosent svarte *nyttig*, medan 8 prosent svarte *svært nyttig*).

Figur 15 Kor nyttig opplever du tilbakemeldingane frå skuleeigar i siste skulebesøk knytt til skulen sitt arbeid med tiltaksområda?

(Klasseleiing N=40, vurdering for læring N=41, Bruk av IKT i læringsarbeidet N=39. Svaralternativa *ikkje nyttig*, *litt nyttig*, *nyttig*, *svært nyttig* og *var ikkje tema på siste skulebesøk*)

I intervju blir det peika på at skulebesøka er viktige fordi regionleiarane der får tilbakemelding på kva som fungerer godt og mindre godt på den enkelte skule. Dokumentasjon og intervju viser at skulebesøka blir nytta til å drøfte og rettleie skulane i høve til utviklingsarbeidet. Det blir ikkje stilt formelle krav til skulane i eller i etterkant av møta.

Det blir også vist til at kartleggingsarbeidet til skulane, med målingar og vurdering av kva område som treng tiltak, tek tid og at det i tillegg tek tid for skulen å jobbe med tiltaka. Ein regionleiar peikar på at det derfor er nok med skulebesøk anna kvart år, gitt at Opplæringsavdelinga er sikker på at prosessane med kartlegging og tiltak går sin gang på skulane.

4.4.4 Oppfølgingssamtale med regionleiar etter skulebesøk

I systemdokumentet for verksemdsbasert vurdering inngår samtale mellom rektor og regionleiar som ein årleg aktivitet. Målet med samtalen er å støtte opp under det utviklingsarbeidet som skjer på skulen og sette fokus på utfordringar knytt til vurderings- og utviklingsarbeidet. Dette skal gjerast gjennom å drøfte skulen sine resultat på ulike område, skuleleiinga si rolle i arbeidet med tilstandsvurdering og utvikling, og ved å drøfte val av strategiar og prosessar.¹² Revisjonen har mottatt eit notat som viser spørsmål regionleiarane ønskte å ta opp med rektorane i oppfølgingssamtalane hausten 2013. I dette notatet blir det presisert at samtalen vil ta utgangspunkt i skulen sin tilstandsrapport. Rektor blir opplyst om at regionleiar ønskjer at rektor skal bruke litt tid på kva vedkommande ser som positive utviklingstrekk ved eigen skule og kva ein ønskjer å føre vidare av godt arbeid. Vidare går det fram at tema for samtalen også vil vere kva rektor oppfatar som skulen sine største utfordringar i utviklings- og vurderingsarbeidet, skuleleiinga si rolle i dette arbeidet og drøfting av val og strategiar.

¹² Fra saksframlegg knytt til nytt systemdokument 2013 for verksemdsbasert vurdering av dei vidaregåande skulane

Rektorane blei i spørjeundersøkinga spurt i kva grad dei opplevde at oppfølgingssamtalen med regionleiar i tilstrekkeleg grad omhandlar følgjande punkt:

- ...skuleleiinga si rolle i arbeid med tilstandsvurdering og utvikling
- ...drøfting av val av strategiar og prosessar i samband med verksemdsbasert vurdering
- ...skulen sine resultat på ulike område

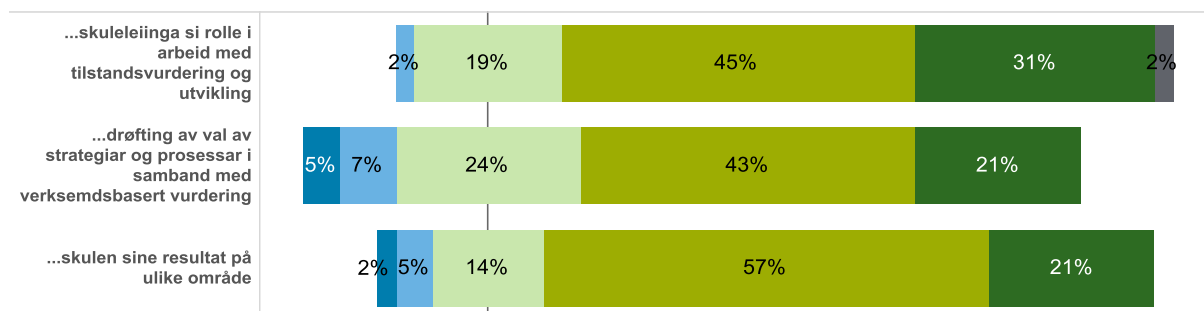
Rektorane sine svar går fram av figuren nedanfor. Når det gjeld om skulen sine resultat på ulike område i tilstrekkeleg grad blir drøfta i oppfølgingssamtalen meinte til saman 78 prosent av rektorane at dette *i stor grad* er tilfelle (dei svarte verdien 4 eller 5), 14 prosent svarte 3 (*i nokon grad*) på dette spørsmålet, medan 7 prosent svarte *i liten grad* (verdien 2 eller 1).

Noko færre rektorar, 76 prosent svarte *i stor grad* på spørsmålet om oppfølgingssamtalen i tilstrekkelig grad omhandla skuleleiinga si rolle (svarte verdien 4 eller 5) På dette spørsmålet svarte 19 prosent 3 (*i nokon grad*), medan éin rektor (2 prosent) svarte 2 (*i liten grad*).

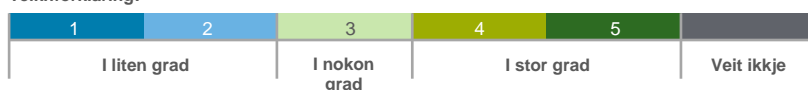
På spørsmålet om oppfølgingssamtalen i tilstrekkeleg grad omhandlar drøfting av val av strategiar og prosessar, svarte 64 prosent 4 eller 5 (*i stor grad*), medan 24 prosent svarte 3 (*i nokon grad*). Til saman 12 prosent eller 5 rektorar svarte 1 eller 2 (*i liten grad*) på dette spørsmålet.

Figur 16 | Kva grad opplevde du at oppfølgingssamtalen med regionleiar i tilstrekkeleg grad omhandla...

(N = 42, Skala frå 1-5 der 1 er «I liten grad» og 5 er «i stor grad»)

Teiknforklaring:

I spørjeundersøkinga kunne rektorane i fritekstfelt ta opp andre synspunkt knytt til system for verksemdbasert vurdering. Fleire kommenterer at systemet og regionleiar si handtering av dette fungerer godt. Enkelte peiker på at elevundersøkinga blir tillagd for stor vekt i oppfølgingssamtalen.

I intervju peiker ein rektor på at vedkommande har ein fin dialog med Opplæringsavdelinga om det pedagogiske utviklingsarbeidet med utgangspunkt i systemet for verksemdbasert vurdering. Diskusjonane er likevel primært på overordna nivå. Rektoren kunne tenkt seg nærmare diskusjonar om det skulefaglege og om metodiske og pedagogiske utfordringar i klasseromma. Ein annan rektor opplever at skulen ikkje får støtte i etterkant av skulebesøka på det som er sentrale utfordringar for skulen.

4.5 Bruk av gjennomføringstal i oppfølgingsdialogen mellom skuleeigar og skulane

4.5.1 Oversikter over gjennomføring ved dei vidaregåande skulane

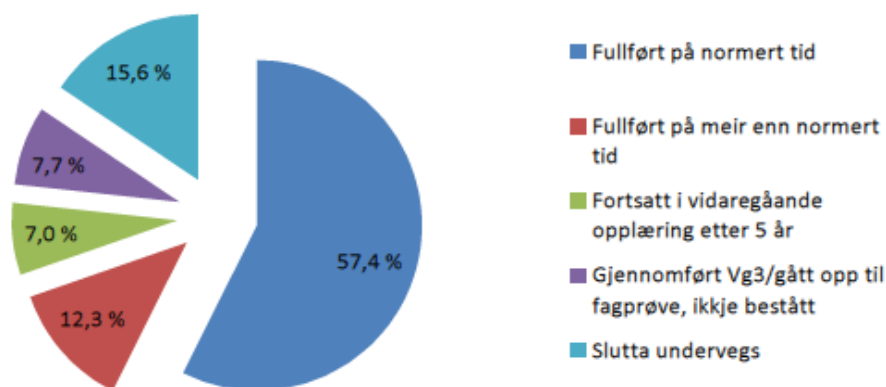
Regjeringa si satsing på prosjektet Ny Giv i perioden 2010-2013 hadde som hovudmål å etablere eit varig samarbeid mellom stat, fylkeskommune og kommunar for å betre elevane sine føresetnader for å fullføre og bestå vidaregåande opplæring.

I Ny Giv har det blitt etablert gjennomføringsindikatorar. Desse viser oppnådd kompetanse til ei elevgruppe innanfor ein femårsperiode. Det vil seie at ein følgjer eit kull gjennom heile opplæringsløpet og indikatorane gir informasjon om utdanningssystemet sin evne til å bringe ei elevgruppe gjennom vidaregåande opplæring i løpet av perioden. I intervju blir det opplyst at fylkeskommunen måler gjennomføringa i forhold til dei som starta i vidaregåande opplæring i 2006. Effekten av Ny Giv satsinga vil derfor først vere synleg i 2015 sidan tiltaka knytt til Ny Giv først starta opp i 2010. Det blir vist til at gjennomføringstala som fylkeskommunen har for dei siste åra derfor ikkje gir gode styringstal med omsyn til i kva grad Ny Giv har hatt effekt.¹³

Av tilstandsrapport 2012/2013 går det fram at gjennomføringstalet for Hordaland fylkeskommune hausten 2012 er redusert frå 72 prosent til 69,7 prosent. Gjennomføringstalet på 69,7 prosent representerer kor mange som har gjennomført vidaregåande opplæring fem år etter dei starta, det vil seie for kullet som starta hausten 2007.

Gjennomføringstalet på 69,7 består av dei som har fullført på normert tid (57,4 prosent) og dei som har fullført på meir enn normert tid (12,3 prosent). Som det går fram av figuren under består prosentdelen av elevane som ikkje har fullført av fleire grupper: dei som har slutta undervegs, dei som fortsatt er i vidaregåande opplæring etter fem år og dei som ikkje har bestått VG3 eller fagprøve.

Figur 17 Oversikt over oppnådd status i 2012 for elevar som starta i 2007¹⁴

Utdanningsdirektoratet sitt verktøy Skoleporten er eit verktøy for vurdering av kvalitet i grunnopplæringa. Målet med Skoleporten er at skuler, skuleeigarar, føresette, elever og andre interesserte skal få tilgang til relevante og pålitelige nøkkeltall for grunnopplæringa. I Skoleporten

¹³ I Ny Giv blei det sett nasjonalt mål om gjennomføring på 75 prosent innan 2015. Etter vedtak i Fylkestinget i 2012 blei mål for gjennomføring over fem år sett til 80prosent i Hordaland. I intervju blir det opplyst at det ikkje låg analyser til grunn for dette vedtaket og det heller ikkje låg til grunn utgreiingar om korleis fylkeskommunen skulle nå dette målet i saka.

¹⁴ Figur frå Hordaland fylkeskommune sin tilstandsrapport for vidaregåande opplæring 2012/2013 s 27

kan fylkeskommunen på skulenivå få oversikt over kor mange som har hatt normal progresjon per 1. oktober. Skoleporten viser progresjonen ned på skulenivå og på programnivå. I intervju blir det peika på at fylkeskommunen kanskje ikkje har vore så flinke til å nytte Skoleporten og dermed til å ha fokus på overgangen frå eit trinn til det neste og elevane sin vei gjennom utdanninga. Fokus har i mange år i staden vore på resultat ved slutten av skuleåret/karakterar, frávær og skulesluttarar.

Opplæringsavdelinga har med utgangspunkt i egne tall frå Extens og tal frå PULS utvikla ei oversikt som gjer det mogleg å samanlikne skular med omsyn til grunnskulekarakterar, tal deltakarar i Ny Giv, prosentdel ikkje-norske elevar, elevar som ikkje har fått plass på første ønskje når det gjeld vidaregåande opplæring, og sluttarar. Det blir gjort samanlikningar mellom skulane, men desse blir berre nytta internt og overordna i Opplæringsavdelinga og ikkje gjort tilgjengeleg for skulane. Fylkeskommunen måler endringar knytt til elevane sine resultat når det gjeld fråvere og karakterar inkl. stryk for kvar enkelt skule. Revisjonen har fått opplyst at oversikta m.a. viser døme på at skular som har utfordrande utgangspunkt som elevar med låge grunnskulekarakter og mange minoritetsspråklige elevar, gjennomfører skuleåret med godt framfærte, få skulesluttarar og positiv karakterutvikling.

I tilstandsrapporten for 2012/2013 står det at datagrunnlaget for tilstandsrapporten samla sett viser at variasjonen mellom skulane er knytt til både strukturkvalitet (rammefaktorar som t.d. elevgrunnlag, økonomi, organisering), prosesskvalitet som er knytt til m.a. arbeidsmåtar, og resultatkvalitet definert som læringsresultat målt ut frå karakterar og gjennomføring. Det står vidare at det ut frå dette vil vere viktig med nærare analyse og grundigare vurdering av grunnleggjande faktorar som kan verke inn på ulike sider ved kvaliteten.

Av intervju går det fram at tala frå dei overordna oversiktene til fylkeskommunen blir nytta i arbeidet med verksemdsbasert vurdering og i skulebesøk knytt til dette. Revisjonen har fått opplyst at skular med eit godt positivt skulebidrag deler sine erfaringar med Opplæringsavdelinga i arbeidet med verksemdsbasert vurdering, mellom anna gjennom skulebesøk og regionsleiarane sine samtaler med rektor. I intervju med Opplæringsavdelinga blir det vidare peika på at mange skular er flinke til å inspirere andre utan Opplæringsavdelinga sin medverknad, særleg i etablering av studieverkstader har skulene brukt erfaringa flittig og delt denne med andre skular.

I fleire intervju blir det vist til at rektorane har god kjennskap til sluttårsakene til elevane ved eigen skule som sluttar før fullført opplæringsløp. Av intervju med rektorar går det fram at dei oftast kjenner forholda rundt elevane som sluttar. Dei opplyser at dei i dei aller fleste tilfelle gjennomfører avklaringssamtale eller sluttsamtale med dei elevande dette gjeld saman med Oppfølgingstenesta og PPT.

Det blir opplyst at sluttårsakene oftast er meir samansett enn det som går fram av statistikken om dette. Sluttårsaka til den einkilde elev er ofte knytt til fleire forhold, og eleven føler seg gjerne representert i fleire kategoriar, medan det berre er mogleg å krysse av for ei årsak. I intervju blir det vist til at det derfor vil vere å overfortolke tala om ein legg for mykje vekt på kva årsaker eleven har kryssa av for, til dømes personlege årsaker eller stort frávær. Revisjonen får opplyst at Opplæringsavdelinga primært bruker informasjon om sluttårsaker til å finne fram til dei kritiske skulesluttarane for å kunne følgje opp desse. Dette inneber at elevar som er slutta for å gå i lære, elevar som er flytta, elevar som har bytta skule eller programområde blir sortert bort. Revisjonen har fått opplyst at sluttårsakene i 2012-13 var:

Sluttårsaker 2012/2013 ¹⁵	Tal elevar
Fagvanskar	2
Feilval	139
Anna årsak/ ikkje oppgitt årsak	180
Skulelei/ motivasjon	83
Personlege årsaker	260
Stort fråvær	202
Totalt	859

4.5.2 Tiltak for å sikre gjennomføring

I tilstandsrapport for vidaregåande opplæring 2012/13 (s 45) blir det lagt fram eit samla forslag til tiltak for å auke gjennomføringa i den vidaregåande opplæringa i fylkeskommunen. Det blir foreslått ei rekkje tiltak for å auke gjennomføringa og redusere fråfallet i opplæringa:

- Styrkje tilbod ved skulestart i alle skulane for: Svakt presterande elevar frå ungdomsskulen, elevar som skårar lågt på kartleggingsprøvar og elevar som gjer omval
- Etablere tilbod om intensivopplæring, t.d. før eksamen. Starte med matematikk for dei svakt presterande elevane
- Styrkje organisering og pedagogikk i studieverkstader
- Tidleg innsats overfor elevar med høgt fråvær
- Styrkje merksemda rundt overgangssluttarar – nytte avklaringssamtalar i skulane for å analysere årsaker
- Etablere ressursgruppe for oppfølging av tiltak for minoritetsspråklege elevar
- Halde fram samarbeid med Røde Kors om sommarskule og leksehjelp

Det blir vidare foreslått fleire andre tiltak som også skal bidra til å nå målet om auka læringsutbytte og fullføring. Dette er mellom anna tiltak knytt til kompetanseheving, det å styrkje yrkesfaga, karriererettleiing og etablere meir fleksible opplæringsløp.

Av intervju og av fylkeskommunen sine nettsider går det fram at Ny Giv har vore det viktigaste tiltaket Hordaland fylkeskommune har mot fråfall i den vidaregåande skulen. I intervju blir det vist til at fylkeskommunen har stilt 3 mill. kr til disposisjon til skuleinterne tiltak som skulane kan søkje på for å sette i verk tiltak for å auke gjennomføring. Skulane skal rapportere om resultat knytt til dei tiltaka dei sett i verk slik at fylkeskommunen kan sjå kva som har hatt positiv effekt på gjennomføringa. Revisjonen får opplyst at slike positive skulebidrag m.a. er omtala i inspirasjonsheftet «Det nyttar»¹⁶ som opplæringsavdelinga har utarbeidd for å vise gode døme på skuleinterne tiltak. Av brosjyren går det fram at 28 skular fekk tilskot til skuleinterne tiltak i skuleåret 2012-13 og at 1161 elevar deltok i tilbodet.

Revisjonen får vidare opplyst at erfaring frå studieverkstadane er at engasjerte og kompetente lærarar, med god relasjon til elevane er ein viktig suksessfaktor, mange av lærarane har og deltatt i opplæring i metodar utvikla i samband med Ny GIV.

Av intervju går det fram at fylkeskommunen har kartlagt elevane som avslutta vidaregåande skule i 2013 med omsyn til kven som manglar eit fag eller som har strykt i fag. Hensikta er å hjelpe desse elevane som ikkje manglar så mykje, til å fullføre vidaregåande skule. Kvar haust og vår sender fylkeskommunen ut brev til desse elevane og oppmodar dei til å ta fornya eksamen. Dei blir samtidig orientert om at dei vil sleppe eksamensavgift. Fylkeskommunen oppmodar samtidig

¹⁵ Det er noko avvik mellom denne oversikta og det som går fram av tilstandsrapport for vidaregåande opplæring 2012/13.

¹⁶ Sjå www.hordaland.no/gjennomfoering

skulane til å følgje opp dei elevane dette gjeld slik at dei kan ta eksamen, for eksempel med å gje dei tilbod om ekstra undervisning i ein studieverkstad. Det blir mellom anna organisert sommarskule der elevar som har stryk i fag kan få opplæring før dei melder seg opp til ny eksamen. Fylkeskommunen har ikkje oversikt over kor mange som nyttar slike tilbod og resultatane knytt til tilboda, men det blir opplyst at det er sannsynleg at nytt SkoleAdministrativt system som vil bli sett i verk i 2016 vil innehalde slik informasjon.

I intervju blir det peika på at det er ei utfordring at fylkeskommunen ikkje har hatt tilbod til skulesluttarane, og det blir kommentert at mange har behov for eit kvalifiserande tilbod og ikkje eit pauseår. Fylkeskommunen har starta opp ein «produksjonsskule» og håper at dette vil fungere kvalifiserande. Produksjonsskulen har som mål å styrke val i vidaregåande opplæring, styrke sosial kompetanse, auke meistringsevna og setje ungdomar i betre stand til å vende tilbake og fullføre eit ordinært opplæringsløp. Revisjonen har fått opplyst at fylkeskommunen har starta ein pilot med kapasitet til 45 elevar på 3 verkstader (Kjøkken, Kultur/musikk og Bygg/anlegg med vekt på Betongproduksjonar) for målgruppa som er elevar med ungdomsrett som ikkje er i utdanningsaktivitet, primært skulesluttarar.

Revisjonen får vidare opplyst at Fylkeskommunen erfarer at det er mange elevar som gjer omval og at ein derfor har fokus på dette nå ved å støtte analyse av omval ved ein skule. Andre tiltak fylkeskommunen har støtta er SMS innkalling av elevar som har behov for dette for å komme seg på skulen.

Når det gjeld korleis fylkeskommunen sikrar at tiltak som bidrar til auka gjennomføring blir sett i verk ved den enkelte skule, blir det i intervju vist til at alle skulane er forplikta til å jobbe med det overordna målet om auka læringsutbytte og fullføring i systemet for verksemdsbasert vurdering. Skulane skal skildre korleis dei jobbar med målet i utviklingsplanen og i dei skulevise tilstandsrapportane. Systemdokumentet som gir rettleiing til korleis skulane sine utviklingsplanar skal sjå ut omtalar likevel ikkje gjennomføring. Malen for dei skulevise tilstandsrapportane inneheld punkt om gjennomføring. I dei to døma revisjonen har sett på skuleeigar sine rapportar frå skulebesøk frå våren 2013, blei det i den eine kort kommentert at skulen hadde få sluttarar, medan gjennomføring ikkje blei nemnt i den andre.

Referat frå møte i Opplæringsavdelinga si VBV gruppe hausten 2013 viser at gruppa har fokus på fråfall, frávær og tiltak som kan bidra til auka fullføring. Det går fram av referata at Opplæringsavdelinga har arbeidd med å førebu spørsmål som skulle rettast til alle skulane knytt til auka læringsutbytte og fullføring. Det går også fram at spørsmål om kvifor og kva som blir gjort i høve til gjennomføring må kome til syne i skulebesøka i og med at gjennomføringstalet har gått ned.

Av referat frå VBV møte går det også fram at det er mange elevar som stryk til eksamen og som ikkje går opp til ny prøve, og at dersom fylkeskommunen hadde fått desse elevane til å gå opp til ny prøve ville det kunne gje store utslag på gjennomføringstalet. I referatet blir det nemnt at dette er eit tema ein bør ta opp i samband med skulebesøka.

Av intervju med regionleiarar går det fram at gjennomføringstal, særleg med fokus på frávær og fråfall, er tema både i skulebesøk og i andre møte med skulane. Ein regionleiar fortel likevel at i skulebesøka er det mest fokus på kvalitetsarbeidet, medan resultat knytt til gjennomføring i hovudsak blir tatt opp i samtalar med rektor aleine, der det også blir diskutert årsaker, kva den enkelte skule kan gjere og kva tiltak fylkeskommunen kan sette inn.

Ein rektor fortel at dialogen med regionleiar omkring gjennomføringstal ikkje har vore så omfattande enno. Auka gjennomføring har likevel vore eit mål ved skulen og skulen har sett inn tiltak for å auke gjennomføringsgraden, mellom anna blir det arbeidd med å få ned udokumentert frávær. Dette arbeidet har skulen gjort uavhengig av den nye organiseringa med regionleiar. Tiltaka har ikkje blitt diskutert med regionleiar, men regionleiar har blitt orientert i etterkant.

5. Vurderingar

5.1 Fungerer fylkeskommunen sitt kvalitetssystem tilfredsstillande og etter føremålet?

5.1.1 Kontroll med om krava i opplæringslova blir etterlevd i skulane

Fylkeskommunen har etablert eit system for verksemdsbasert vurdering, og dette systemet skal mellom anna bidra til å innfri krava i opplæringslova §13-10 og forskrift til opplæringslova §2-1 om høvesvis eit forsvarleg system og gjennomføring av skulebasert vurdering.

Revisjonen meiner at systemet bidrar til å sikre at det blir satt fokus på dei pedagogiske utviklingsområda som er prioritert i fylkeskommunen. Revisjonen meiner det er føremålstenleg å ha eit system der ein prioriterer tiltaksområde som skulane skal operasjonalisere knytt til eigen skulekvardag og med tilpassa tiltak. Dersom skulane opplever at dei har andre viktige utfordringar eller prioriteringar enn det som er dekkja av dei prioriterte tiltaksområda, er det samtidig viktig at systemet sikrar at det blir satt fokus også på desse. I denne samanhengen er det positivt at rektorane/skulane blir bedt om å melde inn tema dei er opptatt av i samband med skulebesøka. Revisjonen vil likevel presisere viktigheita av at det blir lagt til rette for at både planar, rapportar og andre delar av den verksemdsbaserte vurderinga også kan omfatte andre tema som er vurdert som viktige ved den enkelte skule, i tillegg til dei felles satsingsområda.

Opplæringslova med forskrifter inneheldt ei rekke krav knytt til verksemda ved dei vidaregåande skulane, og undersøkinga viser at fylkeskommunen ikkje har eit system som sikrar at alle krav i opplæringslova med forskrifter blir følgt. Det går fram at ein har diskutert å utvide gjeldande eigenkontroll til å gjelde fleire krav i lov og forskrift og ein har også diskutert å legge inn alle krav i opplæringslova i Qm+. Revisjonen meiner at fylkeskommunen må prioritere å utvikle sitt kvalitetssystem slik at ein får etablert eit system som i større grad kan bidra til å sikre at alle krav i opplæringslova med forskrifter blir følgt, til dømes gjennom utarbeiding og implementering av felles retningslinjer, prosedyrar, sjekklister mv.

Systematisk melding, registrering og handtering av avvik er vanlegvis eit viktig element i eit internkontrollsystem, og er etter revisjonen si vurdering sentralt for å sikre oversikt over manglande etterleving av krav i regelverket, årsakar til manglande regeletterleving, samt iverksetting av målretta tiltak for å betre praksisen. Undersøkinga viser at det per i dag ikkje er etablert prosedyrar eller system for melding, registrering og handtering av avvik frå krav i opplæringslova med forskrifter, og at slike avvik heller ikkje alltid blir meldt til fylkeskommunen. Dette gjaldt til dømes tilfelle der minoritetsspråklege elevar ikkje har utbytte av undervisninga. Revisjonen meiner fylkeskommunen bør etablere krav til melding og handtering av avvik frå krav i opplæringslova med forskrifter som ein del av sitt kvalitetssystem. Dette for å sikre at fylkeskommunen har oversikt over både tilfeldige og systematiske avvik frå gjeldande lovkrav ved dei vidaregåande skulane i fylket, og at slike avvik blir handtert på eit vis som bidrar til å betre praksisen og redusere risikoen for framtidige avvik.

Revisjonen registrerer også at det frå Opplæringsavdelinga si side ikkje er etablert system eller prosedyrar for gjennomføring av stikkprøvekontrollar av etterlevinga av ulike krav i opplæringslova ved skulane. Revisjonen meiner at risikobaserte stikkprøvekontrollar innanfor ulike område kan bidra både til å avdekke avvik frå krav i lov og forskrift, og til å setje fokus på krav som blir sett på som utfordrande å etterleve. Saman med mellom anna eit formalisert avvikssystem kan gjennomføringa av stikkprøvekontrollar etter revisjonen si vurdering vere eit

nyttig bidrag i arbeidet med systematisk å sikre at krav i opplæringslova med forskrifter blir fulgt. Dette kan til dømes dreie seg om skulane sin praksis når det gjeld tilbodet til minoritetsspråklege elevar, eller andre krav der ein basert på risikovurderingar meiner at det kan vere ein risiko for at skulane ikkje i tilstrekkeleg grad klarer å følgje opp lovkrav.

5.1.2 Oppfølging av skulane

Etter revisjonen si vurdering er systemet med verksemdsbasert vurdering, med einsarta malar, felles prosessar og felles møtestruktur et godt system for å få innsikt i og følgje opp skulane sitt pedagogiske utviklingsarbeid. Revisjonen meiner samtidig at det er viktig at systemet også gjer det mogleg for skulane å inkludere eigne mål og tiltaksområde dersom dei ønskjer dette. Dette er viktig både for at det pedagogiske utviklingsarbeidet ved kvar skule skal vere tilpassa utfordringar som er identifiserte ved den enkelte skule, og for at fylkeskommunen skal få oversikt over kva område og tiltak som blir vurdert som viktige ved dei ulike skulane. Vidare er dette etter revisjonen si vurdering viktig fordi det vanlegvis ikkje vil vere føremålstenleg for skulane å operere med fleire parallelle system for mål og planlegging, og fordi inkludering av eigne mål og tiltak kan bidra til å skape eigarskap til prosessane.

Revisjonen registrerer også at skulane opplever varierende nytte knytt til dei ulike aktivitetane i systemet for verksemdsbasert vurdering. Erfaringane er omtalt nærmare nedanfor. Revisjonen vil presisere viktigheita av at Opplæringsavdelinga har fokus på kontinuerleg evaluering av dei ulike elementa i systemet i det vidare arbeidet knytt til system for verksemdsbasert vurdering, slik at ein sikrar at systemet som heile fungere etter føremålet.

5.1.3 Planlegging og vurdering av det pedagogiske utviklingsarbeidet

Revisjonen meiner det er positivt at fylkeskommunen har innført analyseverktøyet PULS som blir nytta i samband med systemet for verksemdsbasert vurdering og gir oversikt over relevant resultatinformasjon basert på ulike datakjelder. Revisjonen meiner PULS er eit viktig verkty med omsyn til å sikre at utvikling og resultat ved den enkelte skule kan målast over tid også av skulen sjølv.

Av intervju går det fram at verktøyet ikkje er tatt i bruk av alle skular enno, eller dei har berre så vidt begynt å bruke verktøyet. Dette forklarar truleg også kvifor 19 prosent svarte «veit ikkje» på revisjonen sine spørsmål om PULS. På tross av dette meinte over halvparten av rektorane at PULS er eit godt verkty i arbeidet med å følgje opp og dokumentere utviklingstiltak og at PULS gir nyttig informasjon i arbeidet med utviklingsprosessar. Revisjonen vil peike på at det er viktig at fylkeskommunen gjennomfører planlagt opplæring i verktøyet for å sikre at skulane og fylkeskommunen får best mogleg utbytte av det.

Undersøkinga viser at systemet for verksemdsbasert vurdering bidrar positivt til skulen sitt arbeid med å planlegge og vurdere det pedagogiske utviklingsarbeidet. 83 prosent av rektorane meinte at dokumentet «System for verksemdsbasert vurdering og oppfølging av dei vidaregåande skulane» er eit godt hjelpemiddel for skulen i arbeidet med å utarbeide utviklingsplan.

Undersøkinga viser samtidig at enkelte rektorar kan ha behov for meir rettleiing med omsyn til korleis dei kan leggje opp prosessar knytt til å utvikle skulevise planar og rapportar. At rektorane er trygge på prosessararbeidet knytt til verksemdsbasert vurdering er avgjerande for kvaliteten på arbeidet som blir gjort.

Revisjonen vil også peike på at det er stor variasjon i kor mykje arbeid skulane legg ned i det å utarbeide utviklingsplanar og at dette viser at det er behov for meir rettleiing knytt til dette arbeidet. Vidare sikrar ikkje fylkeskommunen sin mal for utviklingsplan at data frå PULS, mellom anna knytt til gjennomføring, blir nytta som grunnlag i utviklingsplanane. Revisjonen meiner det kunne vore hensiktsmessig å utarbeide meir skriftleg rettleiing om korleis data frå PULS kan nyttast i plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane

5.1.4 Oppfølging av planlegging og resultat ved skulane

I spørjeundersøkinga svarte 80 prosent av rektorane at systemet med verksemdsbasert vurdering i stor grad bidrar til å ivareta oppfølging av skulen sitt pedagogiske utviklingsarbeid. Undersøkinga viser at tilbakemeldingane frå skuleeigar på skulen sitt arbeid knytt til tiltaksområda klasseleiing, vurdering for læring og bruk av IKT i læringsarbeidet av dei fleste rektorane blir oppfatta som nyttige eller svært nyttige.

Vidare viser undersøkinga at eit klart fleirtal av rektorane i stor grad opplevde at oppfølgingssamtalen med regionleiar i tilstrekkeleg grad omhandla skuleleiinga si rolle i arbeid med tilstandsvurdering og utvikling, drøfting av val av strategiar og prosessar i samband med verksemdbasert vurdering og skulen sine resultat på ulike område.

På bakgrunn av dette er det revisjonen si vurdering at systemet for verksemdbasert vurdering fungerer godt når det gjeld opplæringsavdelinga si oppfølging av planlegging og resultat ved skulane. Revisjonen vil likevel framheve at fleire rektorar peika på behovet for å sjå alle sider av skuleverksemda i samanheng og til dømes ikkje berre sjå den pedagogiske verksemda for seg, men som ein del av eit heile der mellom anna økonomi og andre rammer inngår.

5.1.5 System for å sikre riktig og nødvendig kompetanse og kompetanseutvikling

Basert på det som kjem fram i undersøkinga er det revisjonen si vurdering at fylkeskommunen og Opplæringsavdelinga har etablert fleire føremålstenlege tiltak for å sikre at krav til kompetanse ved skulane blir etterlevd. Det er positivt at fylkeskommunen gjennomfører kartlegging av dei tilsette sin kompetanse og kompetansebehov og at dei som manglar formell kompetanse vil få tilbod om kompetansehevande tiltak. Revisjonen meiner dette er eit viktig element i det å ha eit system for å sikre riktig og nødvendig kompetanse i skulane. Revisjonen vil likevel framheve den uro leiinga i Opplæringsavdelinga har med omsyn til å skaffe kvalifisert personell til undervisningsstillingane det neste tiåret, særleg innanfor yrkesfaga. I tillegg erfarer fylkeskommunen også no at det er utfordrande å vere strenge med omsyn til faglige kompetansekrav i arbeidsmarknaden, der andre arbeidsgjevarar tilbyr betre vilkår. Det er revisjonen si vurdering at fylkeskommunen fortsatt må ha fokus på å identifisere utfordringar og sette i verk tiltak for å sikre kvalifisert personell der dette manglar. Vidare bør fylkeskommunen vurdere å utarbeide ein langsiktig strategi for å sikre nødvendig og tilstrekkeleg kompetanse i framtida mellom anna til yrkesfaga.

5.2 I kva grad fungerer den nye organiseringa med regionleiarar når det gjeld å sikre einskapleg styring og felles praksis ovanfor skulane?

5.2.1 Samhandling mellom skule og skuleeigar

Basert på svar i spørjeundersøkinga og i intervju er det er revisjonen si vurdering at organiseringa med regionleiarar bidrar til ei tettare samhandling mellom skule og skuleeigar. Spørjeundersøkinga revisjonen har gjennomført viser at litt over halvparten av rektorane (53 prosent) meiner at innføring av regionleiarar *i stor grad* har ført til tettare dialog mellom skuleeigar og skulen. I fritekstfelt og i intervju går det fram at mange er tilfredse med den nye ordninga, sjølv om nokon også peiker på at avstanden til opplæringsdirektøren har blitt større.

Ein del rektorar saknar å ha eit forum der dei kan dele erfaringar knytt til rektorrolla og sjølv styre agendaen. Møta for avdelingsleiarane og rektorane blir no styrte av regionleiarane som gjerne har det same på agendaen i alle regionane. Det er revisjonen si vurdering at dette bidrar til å sikre einskapleg styring og felles praksis overfor skulane. Revisjonen meiner samtidig at det er viktig å merke seg at det er rektorar som saknar å ha eit forum for erfaringsutveksling omkring leiarrolla, og at det kan vere føremålstenleg å invitere til dialog med rektorane med omsyn til korleis dette kan sikrast innan gjeldande møtестruktur.

5.2.2 Oppfølging frå regionleiarane

68 prosent av rektorane meiner at organiseringa med innføring av regionleiarar *i stor grad* har ført til tettare oppfølging av dei som rektorar. Områda der rektorane i størst grad opplever å få tilstrekkelig med råd og støtte frå regionleiar er framdrift i viktige saker for skulen (66 prosent), personalarbeid (57 prosent) og faglege/pedagogiske spørsmål (60 prosent).

Økonomiarbeid er det området der størst prosentdel av rektorane svarer at dei i liten grad (24 prosent) har fått tilstrekkeleg med råd og støtte. I intervju blir det peika på at det burde ha vore eit betre system for vurdering og oppfølging innanfor økonomiområdet. På bakgrunn av det som kjem fram i undersøkinga, meiner revisjonen at fylkeskommunen særleg innan økonomiområdet, men også innan andre område der det kjem fram at det kan vere behov for ytterlegare oppfølging, bør søke å avklare kva oppfølging rektorane saknar og har behov for, og utvikle den oppfølginga som blir gitt for i størst mogleg grad å imøtekomme behova.

Når det gjeld personalarbeid kjem det fram at det er ein del rektorar som meiner at det er behov for klårare liner mellom Opplærings- og Personalavdelinga. Revisjonen har fått opplyst at Opplæringsavdelinga planlegg å supplere og utarbeide omtaler av ansvarsområde og prosedyrar knytt til personalområdet. Revisjonen meiner det er viktig at dette arbeidet blir gjennomført etter planen, og at det bør prioriterast.

Også når det gjeld fysisk skulemiljø eller rehabilitering og/eller nybygg, viser undersøkinga at rektorar kan oppleve at det er uklart kva rolle regionleiar skal ha i slike saker, og at det er mangelfull kommunikasjon mellom Opplæringsavdelinga og andre relevante einingar i fylkeskommunen. Revisjonen meiner derfor at det er viktig at fylkeskommunen sikrar god og koordinert informasjon og dialog med rektorane når det gjeld fysisk skulemiljø, rehabilitering eller nybygging, og at regionleiar si rolle blir i desse sakene blir avklart.

Revisjonen meiner at det er viktig å klargjere regionleiarane si rolle og fullmakter ved at det blir utarbeidd dokument som gjer greie for kva mynde dei er delegert. Dette er viktig for å sikre lik handtering av saker, og at det skal vere føreseieleg for rektorane og andre kva mynde regionleiarane har.

5.3 Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for utarbeiding og handsaming av årleg tilstandsrapport (jf. oppl. § 13-10)?

Basert på det som kjem fram i undersøkinga, er det revisjonen si vurdering at fylkeskommunen har tilfredsstillande rutinar for utarbeiding og handsaming av årleg tilstandsrapport for den vidaregåande opplæringa i samsvar med opplæringslova §13-10. Systemet for verksemdsbasert vurdering og mal knytt til skulevise tilstandsrapportar, bidrar til å sikre at det blir utarbeidd skulevise tilstandsrapportar som omhandlar læringsutbytte og fullføring. Dei skulevise rapportane inngår som del av datagrunnlaget til fylkeskommunen sin overordna tilstandsrapport saman med mellom anna rapporter frå skulebesøka, data frå analyseverktøyet PULS og tilgjengelege data frå det skuleadministrative systemet for vidaregåande opplæring. Den overordna tilstandsrapporten inneheldt mellom anna rapportering knytt til læringsresultat, læringsmiljø og gjennomføring og blir lagt fram for fylkestinget for handsaming i samsvar med opplæringslova §13-10.

5.4 I kva grad blir gjennomføringstala for vidaregåande skular nytta i oppfølgingsdialogen mellom skuleeigar og skulane?

Undersøkinga viser at fylkeskommunen har fokus på ei rekkje tiltak for å bidra til auka gjennomføring i dei vidaregåande skulane. Mellom anna har over halvparten av dei vidaregåande skulane fått tilskot til skuleinterne tiltak for å auke gjennomføringa. Til dømes blir det gitt ekstra undervisning til personar som manglar fag eller har stroke i fag for å bidra til at dei kan fullføre vidaregåande opplæring.

I undersøking blir det vist til at alle skulane er forplikta til å jobbe med det overordna målet om auka læringsutbytte og fullføring i systemet for verksemdsbasert vurdering. Undersøkinga viser

samtidig at systemdokumentet som gir rettleiing til korleis skulane sine utviklingsplanar skal sjå ut, ikkje omtalar gjennomføring. Det gjer derimot malen for dei skulevise tilstandsrapportane. Undersøkinga viser at gjennomføringstal er tema både i skulebesøk og i andre møte med skulane, men at det er døme på at dialogen ikkje har vore så omfattande enno eller at fokus har vore meir på kvalitetsarbeidet.

Referat frå møte i Opplæringsavdelinga si VBV gruppe hausten 2013 viser at gruppa har fokus på fråfall, fråvær og tiltak som kan bidra til auka fullføring. Det går fram av referata at Opplæringsavdelinga har arbeidd med å førebu spørsmål som skulle rettast til alle skulane knytt til auka læringsutbytte og fullføring.

Revisjonen meiner det er positivt fylkeskommunen har fokus på at gjennomføringstal skal inngå i dialogen mellom rektorane og regionleiarane. Revisjonen meiner likevel at fylkeskommunen kan auke fokus på gjennomføringstal ved at dokument som rettleiar skulane i planleggingsarbeidet, til dømes mal eller rettleiar for utviklingsplanar også har fokus på dette og at fylkeskommunen legg til rette for at skulane talfestar status og mål for gjennomføring og elles omtalar eigne utfordringar og planlagte tiltak knytt til gjennomføring. Revisjonen meiner også det er viktig at skuleeigar i sine rapportar frå skulebesøka systematisk omtalar gjennomføring i tillegg til status på tiltaksområda for å halde fokus på dette overordna målet.

Tal frå tilstandsrapporten for vidaregåande opplæring for 2012/2013 viser at prosentdelen elevar som ikkje har fullført vidaregåande opplæring består av dei som fortsatt er i vidaregåande opplæring etter fem år (7 prosent), dei som ikkje har bestått VG3 eller fagprøve (7,7 prosent) og dei som har slutta undervegs (15,6 prosent). Når det gjeld den siste gruppa, sluttarane, går det fram av fylkeskommunen sin statistikk at dei fleste opplyser at personlege årsaker og dernest stort fråvær er sluttårsak. Undersøkinga viser at rektorane ofte kjenner årsakene til at elevane sluttar og at årsakene oftast er knytt til fleire forhold enn det som er kryssa av for i statistikken. Revisjonen meiner dette er opplysningar som det er viktig at det blir sikra at blir diskutert og formidla i dialogen med skuleeigar, og i den grad elevane sin anonymitet er sikra, i dei skulevise tilstandsrapportane. Dette er viktig for å sikre at ein har tilstrekkeleg informasjon om sluttårsaker og for å sikre at det blir sett i verk tilpassa tiltak og eventuelt utvikla tiltak som fleire skular kan ha nytte av.

Opplæringsavdelinga har utarbeidd oversikter som gjer det mogleg å samanlikne skular med omsyn til grunnskulekarakterar, tal deltakarar i Ny Giv, prosentdel ikkje norske elevar, elevar som ikkje har fått plass på første ønskje i vidaregåande opplæring, og sluttarar. Oversikta gjer det mogleg å måle endringar knytt til elevane sine resultat, når det gjeld fråvere og karakterar inkl. stryk for kvar enkelt skule. Oversikta viser døme på at skular med krevjande utgangspunkt har oppnådd gode resultat. Samanlikningane som blir gjort blir berre nytta internt og overordna i Opplæringsavdelinga og ikkje gjort tilgjengeleg for skulane, men nytta som bakgrunnsinformasjon i arbeidet med verksemdsbasert vurdering.

I tillegg til den overordna talmessige oversikta viser undersøkinga at Opplæringsavdelinga får informasjon om skular som lukkast med tiltak som fører til betre resultat og gjennomføring mellom anna i skulebesøk og regionsleiarane sine samtalar med rektor. Revisjonen stiller likevel spørsmål ved om det i tilstrekkeleg grad er etablert system for å sikre erfaringsdeling og formidling av «beste praksis» på dette området. Etter revisjonen si meining kan det vere føremålstenleg å vurdere å etablere system som sikrar at dei skulane som kan ha nytte av å sjå kva andre skular lukkast med under liknande vilkår, får informasjon og blir følgt opp systematisk i høve til dette.

6. Tilrådingar

På bakgrunn av dei funn og vurderingar som går fram av rapporten, vil revisjonen tilrå at Hordaland fylkeskommune:

1. Utviklar kvalitetssystemet slik at ein får eit system som i større grad bidrar til å vurdere om alle krav i opplæringslova blir følgt, herunder:
 - etablerer eit avviksmeldesystem som bidrar til å sikre at avvik frå opplæringslova blir meldt, handtert og dokumentert
 - vurderer å gjennomføre risikobaserte stikkprøvekontrollar innanfor ulike område for å bidra til å avdekke avvik frå krav i lov og forskrift.
2. Vidareutviklar plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane ved å
 - utarbeide meir skriftleg rettleiing eller døme på korleis data frå PULS kan nyttast i plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane, mellom anna for å sikre fokus på gjennomføring
 - gjennomføre planlagt opplæring i analyseverktøyet PULS for å sikre at skulane og fylkeskommunen får best mogleg utbytte av systemet
 - i større grad gi rom for og følgje opp dei skulevise utviklingstiltaka som ikkje direkte kan knytast opp til skuleeigar sine definerte tiltaksområde
3. Avklarar kva oppfølging rektorane saknar med omsyn til mellom anna økonomispørsmål, og vurdere å vidareutvikle den oppfølginga som blir gitt.
4. Klargjer regionleiarane si rolle og fullmakter ved at det blir utarbeidd dokument som gjer greie for kva mynde dei er delegert.
5. Prioriterer planlagt arbeid med å utarbeide omtaler av ansvar og prosedyrar innan personalområdet.
6. Vurderer å utarbeide ein langsiktig strategi for å sikre nødvendig og tilstrekkeleg kompetanse i framtida mellom anna til yrkesfaga
7. Sørgjer for at skuleeigar i sine rapporter frå skulebesøka systematisk omtalar gjennomføring i tillegg til status på tiltaksområda for å holde fokus på dette overordna målet.
8. Sikrar at oppfølgingsdialogen med skulane også har fokus på skulen si vurdering av sluttårsaker i tillegg til den informasjonen som går fram av statistikken for å sikre best mogleg tilpassing av tiltak.
9. Sikrar at dei skulane som kunne ha nytte av å sjå kva andre skular lukkast med under liknande vilkår, når det gjeld gjennomføring, får informasjon og blir følgt opp systematisk i høve til dette.

Vedlegg 1: Høyringsuttale

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

OPPLÆRINGSAVDELINGA
Skule - OPPL AVD

Deloitte v/Kari Gåsemyr

Dato: 12.08.2014
Vår ref.: 2014/10533-16
Saksbehandlar: linfar
Dykkar ref.:

Forvaltningsrevisjon til verifisering og høyring - skuleeigar og skular

Forholdet mellom skuleeigar og vidaregåande skular Forvaltningsrevisjon, utkast til rapport, juli 2014

Fylkesrådmannen har motteke utkast til rapport i samband med forvaltningsrevisjonen. Det er liten tvil om at gjennomgangen av forholdet mellom skuleeigar og vidaregåande skular er både viktig og nyttig. Revisjonen leverer eit godt grunnlag for vurderingar av korleis kvaliteten i vidaregåande opplæring kan utviklast og styrkast i åra framover.

I innleiinga, punkt 1.2 «Føremål og problemstillingar» heiter det mellom anna:

Føremålet med prosjektet har vore å undersøke om samhandlinga mellom skuleeigar og dei vidaregåande skulane i fylkeskommunen er føremålstenleg, og i kva grad den nye organiseringa sikrar einskapleg styring og felles praksis ovanfor skulane frå skuleeigar si side.

1. Fungerer fylkeskommunen sitt kvalitetssystem tilfredsstillande og etter føremålet?

a. I kva grad bidrar kvalitetssystemet til at fylkesadministrasjonen har kontroll med om krava i opplæringslova blir etterlevd i skulane?

b. I kva grad bidrar kvalitetssystemet til at fylkeskommunen kan følgje opp skulane innanfor det pedagogiske utviklingsarbeidet?

c. I kva grad bidrar kvalitetssystemet til skulane sitt arbeid med å planleggje og vurdere det pedagogiske utviklingsarbeidet?

d. Fungerer kvalitetssystemet tilfredsstillande når det gjeld Opplæringsavdelinga si oppfølging av planlegging og resultat ved skulane?

e. Har fylkeskommunen eit tilfredsstillande system for å sikre riktig og nødvendig kompetanse i skulane, og for nødvendig kompetanseutvikling for personalet?

Alt i fotnoten på side 5 er kvalitetssystem definert i ei bestemt retning, og system for å melde avvik er trekt særleg fram. Det er likevel sagt frå om at HFKs system for verksemdbasert vurdering (VBV) kan vere ein del av kvalitetssystemet, og i rapporten har nettopp dette fått ein stor plass.

Fylkesrådmannen meiner at system for å sikre utvikling og kvalitet må utformast med tanke på svært ulike behov. Elevane si oppleving av kvalitet i form av faglege resultat og gjennomføring byggjer på svært komplekse føresetnader. Det finst sider ved verksemda i skulen som har med tryggleik og personleg trivsel å gjere, der tilnærminga avvik og korrigering av avvik har mykje for seg. På den andre sida er det krav i Opplæringslova knytt til elevane sitt læringsutbyte som det er

Hordaland fylkeskommune
OPPLÆRINGSAVDELINGA

Agnes Mowinckels gate 5
PB 7900
5020 Bergen

Tlf: 55 23 90 00
e-post: hfk@hfk.no
www.hordaland.no

Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.
Kontonr. [5201 06 74239]

lite hensiktsmessig å oppfylle gjennom registrering av avvik. Fylkesrådmannen meiner det er viktig å balansere to ulike typar styringslogikk: ein for utvikling og ein for kontroll. Spørsmålet blir då korleis vi vel ut område som primært skal kvalitetssikrast gjennom kontroll og avviksløgg og kva som berre kan sikrast gjennom dialog og utviklingslogikk. Svaret på dette spørsmålet er høgst relevant for tilnærminga i tilrådinga, punkt 1. Tilrådinga er slik:

at Hordaland fylkeskommune

1. Utviklar kvalitetssystemet slik at ein får eit system som i større grad bidrar til å vurdere om alle krav i opplæringslova blir følgt, herunder:

- etablerer eit avviksmeldesystem som bidrar til å sikre at avvik frå opplæringslova blir meldt, handtert og dokumentert
- vurderer å gjennomføre risikobaserte stikkprøvekontrollar innanfor ulike område for å bidra til å avdekke avvik frå krav i lov og forskrift.

Fylkesrådmannen meiner det vil vere uheldig om merksemda rundt kva som skaper kvalitet i skulen, blir flytta frå VBV til eit avviksmeldesystem. Det er heilt avgjerande å halde oppe trykket på utviklingsarbeidet i skulane, og handtering av avvik og stikkprøvekontroll kan ikkje sikre dette. Gjennom oppfølging av rapporten og tilrådingane vil fylkesrådmannen kome med konkrete framlegg om kva sider ved kvalitetssystemet som bør sikrast gjennom ordningar for å handtere avvik og gjennomføring av stikkprøver og kva område som bør sikrast gjennom utviklings- og styringsdialog. Som døme på rettar i opplæringslova som bør sikrast gjennom eit system for handtering av avvik, vil fylkesrådmannen i denne omgang nemne kap 9A, som omhandlar elevens læringsmiljø.

I tilrådingane s. 43 punkt 2 , kulepunkt 3 heiter det : «Hordaland fylkeskommune vidareutviklar plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane ved å sikre at det er mogleg for skulane å inkludere eigne mål og tiltaksområde i planar og tilstandsrapportar dersom dei ønskjer det.»

Fylkesrådmannen gjer merksam på at det i den innsende dokumentasjonen og i rapporten er slått fast at skulane har denne moglegheita gjennom VBV systemet i dag. Fylkesrådmannen meiner at det her vil vere meir presist å skrive at fylkeskommunen i større grad skal gi rom for og følgje opp dei skulevise utviklingstiltaka som ikkje direkte kan knytast opp til skuleeigar sine definerte tiltaksområde.

Fylkesrådmannen vil også kort kommentere nokre utvalde delar av dokumentet der det kan vere grunn til å sjå nærare på presisjonen i formuleringane eller kva grunnlag dei byggjer på.

1)

Avsnitt 4.4.1 Utviklingsplan, s 27 «I intervju blir det peika på at Opplæringsavdelinga og regionleiarane bør gå inn og rettleie rektorane meir med omsyn til korleis dei kan leggje opp prosessar knytt til å utvikle planar og rapportar. Dette fordi mange skuler og rektorar ikkje har erfaring med og føresetnader for å gjennomføre dette. Det blir mellom anna peika på at rektorskulen ikkje dekkjer det å sette i gang prosessar. Det blir vidare peika på at det tek tid å få etablert tankemåten først hos skuleleiinga og så hos lærarane og elevane. Det blir elles vist til at mange skular lukkast med å få til arbeidet rundt verksemdsbasert vurdering og at rektorane har uttrykt at arbeidet i auka grad blir skulane sitt eige arbeid.»

Hordaland fylkeskommune

Agnes Mowinckels gate 5
PB 7900
5020 Bergen

Tlf: 55 23 90 00
e-post: hfk@hfk.no
www.hordaland.no

Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.
Kontonr. [xxxx xx xxxxxx]

Fylkesrådmannen meiner det kan presiserast meir kva som er grunnlag for påstanden om at *mange skular og rektorar ikkje har erfaring med og føresetnader for å gjennomføre utviklingsprosessar*. Er dette ein påstand som går igjen i mange av intervju? Stør kvantitative data i revisjonen opp om ein slik påstand?

Fylkesrådmannen kjenner heller ikkje til at rektorskulen ikkje dekkjer tema som prosessleiing. Tilbakemeldingar frå skuleleiarar som har delteke i programmet, er gode på dette punktet.

Det samla inntrykket ein får som lesar av avsnittet, er at påstandane er basert på gjennomgåande tilbakemeldingar i intervju. Fylkesrådmannen ber revisjonen sjå nærmare på korleis data frå intervju er samanfatta i avsnittet, og presisere kjeldegrunlaget meir.

2)

I Avsnitt 5.1.2 Oppfølging av skulane, andre avsnitt heiter det;
«Revisjonen registrerer også at skulane opplever varierende nytte knytt til dei ulike aktivitetane i systemet for verksemdsbasert vurdering. Erfaringane er omtalt nærmare nedanfor. Revisjonen vil presisere viktigheita av at Opplæringsavdelinga har fokus på kontinuerleg evaluering av dei ulike elementa i systemet i det vidare arbeidet knytt til system for verksemdsbasert vurdering, slik at ein sikrar at systemet som heile fungerer etter føremålet.»

Fylkesrådmannen viser til at alle malar og element i systemet er tema for kontinuerleg intern evaluering og utvikling i VBV teamet i Opplæringsavdelinga. Eit døme på slik evaluering er arbeidet med tilbakemeldingsbrevet på skulane sine tilstandsrapportar og utviklingsplanar. Til tross for at dette var arbeidskrevjande for skuleeigar, så blei tilbakemeldingsbrevet på grunnlag av intern evaluering våren 2013 teke ut av systemet som ei utprøving i 2013-14, Fylkesrådmannen vil vurdere innhald i dette elementet på nytt for skuleåret 2014-15.

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør for opplæring

Linda Farestveit
seksjonsleiar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg 2: Revisjonen sine kommentarar til fylkesrådmannen sin høyringsuttale

I høyringsuttalen frå fylkesrådmannen i Hordaland fylkeskommune (sjå vedlegg 1) går fylkesrådmannen sine merknader til rapporten fram. Revisjonen vil i det følgjande kommentere nokre av punkta i høyringsuttalen til fylkesrådmannen.

I sine kommentarar til revisjonen sine vurderingar av kvalitetssystemet, viser fylkesrådmannen mellom anna til at «Fylkesrådmannen meiner det er viktig å balansere to ulike typar styringslogikk: ein for utvikling og ein for kontroll. Spørsmålet blir då korleis vi vel ut område som primært skal kvalitetssikrast gjennom kontroll og avviksløgg og kva som berre kan sikrast gjennom dialog og utviklingslogikk.» Vidare skriv fylkesrådmannen at «Fylkesrådmannen meiner det vil vere uheldig om merksemda rundt kva som skaper kvalitet i skulen, blir flytta frå VBV til eit avviksmeldesystem. Det er heilt avgjerande å halde oppe trykket på utviklingsarbeidet i skulane, og handtering av avvik og stikkprøvekontroll kan ikkje sikre dette. Gjennom oppfølging av rapporten og tilrådingane vil fylkesrådmannen kome med konkrete framlegg om kva sider ved kvalitetssystemet som bør sikrast gjennom ordningar for å handtere avvik og gjennomføring av stikkprøver og kva område som bør sikrast gjennom utviklings- og styringsdialog. (...)»

Revisjonen vil i denne samanheng presisere at revisjonen er einig med fylkesrådmannen i at det utviklingsarbeidet som går føre seg i samband med system for verksemdsbasert vurdering er ein svært viktig del av kvalitetsarbeidet knytt til dei vidaregåande skulane i fylket. Når revisjonen tilrår å etablere avviksmeldesystem og å vurdere gjennomføring av risikobaserte stikkprøvekontrollar, er dette ikkje meint som ei erstatning for systemet for verksemdsbasert vurdering, men som eit supplement.

I sine kommentarar peiker fylkesrådmannen vidare på at det i tilrådingane punkt 2, kulepunkt 3 vil vere meir presist å skrive at fylkeskommunen i større grad skal gi rom for og følgje opp dei skulevise utviklingstiltaka som ikkje direkte kan knytast opp til skuleeigar sine definerte tiltaksområde. Revisjonen er samd i dette og har justert denne tilrådinga. Mens det i tilrådingane tidlegare stod at revisjonen ville tilrå at Hordaland fylkeskommune «Vidareutviklar plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane ved å sikre at det mogleg for skulane å inkludere eigne mål og tiltaksområde i planar og tilstandsrapportar dersom dei ønskjer dette», står det no «Vidareutviklar plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane ved å i større grad gi rom for og følgje opp dei skulevise utviklingstiltaka som ikkje direkte kan knytast opp til skuleeigar sine definerte tiltaksområde.»

Med bakgrunn i fylkesrådmannen sin kommentar knytt til avsnitt 4.4.1 i datadelen, der det blir etterlyst større grad av presisering av kjeldegrunnlaget, har revisjonen presisert teksten slik at det går tydelegare fram kva kjelder informasjonen baserer seg på. Tekst knytt til rektorskulen er tatt ut, då den var basert på uttale frå ein person, og ikkje samsvarer med erfaringane til fylkeskommunen slik det kjem fram i høyringsuttalen.

Vedlegg 3: Oversikt over sentrale dokument og litteratur

Lov og regelverk, sentrale retningslinjer

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, *Kommunelova* LOV-1992-09-25-107

Kunnskapsdepartementet, *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)*, LOV-1998-07-17-61

Kunnskapsdepartementet, *Forskrift til opplæringslova*, FOR-2006-06-23-724

Kunnskapsdepartementet: *Rundskriv F-12-09*

Kunnskapsdepartementet, Ot. prp. Nr.55 (2003-2004) *Om lov om endringar i opplæringslova og friskolelova*

Kunnskapsdepartementet, St. meld. 20 (2012-13) *På rett vei. Kvalitet og mangfald i fellesskolen*

Utdanningsdirektoratet/KS (2004): *Veileder om kommunenes "forsvarlige system" i henhold til opplæringsloven §13-10.*

Fylkeskommunale dokument

Hordaland fylkeskommune (2013), *System for verksemdbasert vurdering og oppfølging av dei vidaregåande skulane*

Hordaland fylkeskommune, Arkivsak 201200580-57 «Nytt systemdokument 2013 for verksemdbasert vurdering av dei vidaregåande skolane», datert 14.05.2013

Hordaland fylkeskommune (2013), *Styringsdokument for det pedagogiske utviklingsarbeidet ved dei vidaregåande skulane 2013-2015*

Hordaland fylkeskommune (2012), *Plan for kompetanseutvikling 2012-2015*

Hordaland fylkeskommune (2013), *Tilstandsrapport for vidaregåande opplæring 2012/2013*

Hordaland fylkeskommune (2014), *Det nyttar, skuleinterne tiltak*

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/no/omoss for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Deloitte provides audit, tax, consulting, and financial advisory services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 150 countries, Deloitte brings world-class capabilities and deep local expertise to help clients succeed wherever they operate. Deloitte's approximately 200,000 professionals are committed to becoming the standard of excellence.

© 2014 Deloitte AS

Arkivnr: 2014/10536-20

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	65/14	25.08.2014

Forvaltningsrevisjon innan "Prosjektstyring" - Status i arbeidet v/Deloitte

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet gjorde slikt vedtak si sak 9/14 i møte 17.2.14:

1. *Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan prosjektstyring, frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan.*
2. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i den justerte prosjektplanen, inkludert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i fylkestinget.*
3. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av juni 2014 ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.*

I samband med statusrapportering i møte i kontrollutvalet 18.6.14 vart det gjort slikt vedtak:

1. *Informasjonen vert teken til orientering.*
2. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan 29.8.2014 ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.*

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med revisjonen er:

Føremålet med prosjektet vil vere å undersøke om fylkeskommunen har eit tilfredsstillande og fungerande prosjektstyringssystem, og om det er etablert gode rutinar for å lære av erfaringar frå gjennomførte prosjekt. Fokuset vil vere på byggeprosjekt som fylkeskommunen har gjennomført.

Med bakgrunn i dette føremålet er det formulert følgjande problemstillingar:

1. **Har fylkeskommunen eit tilfredsstillande prosjektstyringssystem? Under dette:**
 - a. *Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for initiering, prioritering og planlegging av investeringsprosjekt?*
 - b. *Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for gjennomføring av prosjekt, og blir desse følgt?*

- c. *Er det etablert tenleg rutinar for kvalitetssikring av prosjektplanlegging og gjennomføring?*
- d. *Er det etablert tilstrekkelege rutinar for risikoanalysar av prosjekt?*
- e. *Er det etablerte tilstrekkelege rutinar for rapportering (t.d. for framdriftsplan, budsjett, avvik, endringar) og vert rapporteringsrutinar etterlevd?*
- f. *Har fylkeskommunen tilstrekkeleg avvikshandteringssystem knytt til prosjektstyringa?*

2. Bli prosjekt organisert med klare rolle- og ansvarsforhold? Under dette:

- a. *Har fylkeskommunen tilstrekkelege rutinar for prosjektorganisering (når det gjeld ansvar, roller og mynde) og blir dei følgde?*
- b. *Har fylkeskommunen tilstrekkeleg kompetanse og ressursar til å gjennomføre tilfredsstillande prosjektstyring?*
- c. *Bli det gitt tilstrekkeleg opplæring i prosjektstyring til dei som har ansvar for å gjennomføre prosjekt for fylkeskommunen?*

3. Har fylkeskommunen tilfredsstillande system for avslutning av prosjekt?

- *Er det etablert tilfredsstillande rutinar for evaluering og erfaringsoverføring/kunnskapsdeling frå gjennomførte prosjekt?*
- *Har fylkeskommunen retningslinjer for administrativ og/eller politisk godkjenning av endelig prosjektrekskap?*

Drøfting:

I dette møtet vil Deloitte orientere om siste status og framdrift i prosjektet.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram særskilte opplysningar utover dette, som td. krev justering ift. prosjektplan, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2014/10535-11

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	66/14	25.08.2014

Forvaltningsrevisjon innan "Internkontrollsystem og HMT" - Status i arbeidet v/Deloitte

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet gjorde slikt vedtak si sak 8/14 i møte 17.2.14:

1. *Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan internkontrollsystem og HMT, frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan.*
2. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i den justerte prosjektplanen, inkludert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i fylkestinget.*
3. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av august 2014 ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.*

I samband med statusrapportering i møte i kontrollutvalet 18.6.14 vart det gjort slikt vedtak:

1. *Informasjonen vert teken til orientering.*
2. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan 14.10.2014 ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.*

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med revisjonen er:

«Føremålet med dette prosjektet er å undersøke i kva grad Hordaland fylkeskommune har etablert eit overordna system for internkontroll, med eit særskilt fokus retta mot helse, miljø og tryggleik (HMT).

Med bakgrunn i føremålet er det formulert følgjande problemstillingar:

1. **Har Hordaland fylkeskommune etablert eit *overordna system for internkontroll (kvalitetssystem)*?**
 - a) *I kva grad er det etablert eit felles system for internkontroll i Hordaland fylkeskommune?*
 - b) *I kva grad er det gjeve felles retningslinjer for korleis internkontroll skal utøvast i einingane?*
2. **I kva grad har fylkeskommunen arbeidd for å utvikle eit godt *kontrollmiljø*?**
 - a) *I kva grad har leiinga sett fokus på internkontroll og leiarane sitt ansvar for internkontrollen?*
 - b) *Har fylkeskommunen etablert føremålstenlege etiske retningslinjer og korleis er desse gjort kjent i verksemda?*
 - c) *I kva grad har fylkeskommunen sett fokus på fare for korrupsjon og misleghald?*

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Direkte telefon 55239447 – Mobil 97505152 - E-postadresse: Roald.Breistein@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

- d) I kva grad er det etablert eit system for varsling og oppfølging av varslarar?
3. I kva grad har fylkeskommunen etablert tydelege **mål** for tenestene?
 4. I kva grad er det på overordna nivå i fylkeskommunen etablert ei **rapportering** som gjer det mogleg å ha oversikt og kontroll med fylkeskommunen si verksemd?
 5. Korleis blir **risikovurderingar** nytta i internkontrollen i fylkeskommunen?
 6. I kva grad har fylkeskommunen etablert **kontrollaktivitetar** som skal sikre at sentrale arbeidsprosessar følgjer fylkeskommunen sine krav og retningslinjer?
 - a) I kva grad er det etablert ei klar arbeidsdeling med tydelege fullmakter/delegasjonar?
 - b) I kva grad er det etablert skriftlege rutinar og retningslinjer for sentrale arbeidsprosessar?
 - c) I kva grad er det eit system for dokumentstyring som sikrar at rutinar blir oppdaterte og gjort tilgjengeleg for dei tilsette på ein føremålstenleg måte?
 - d) I kva grad er det etablert kontrollar for å sikre etterleving av sentrale rutinar og retningslinjer?
 - e) I kva grad er eventuelle kontrollar basert på ei systematisk risikovurdering?
 - f) Har fylkeskommunen etablert eit tenleg avviksmeldesystem?
 7. Er det etablert rutinar for **oppfølging** av at internkontrollen fungerer slik den var tenkt innanfor fylkeskommunen sine einingar?
 8. Har fylkeskommunen system og rutiner som sikrer etterlevelse av sentrale krav i regelverket når det gjeld arbeid med **helse, miljø og tryggleik (HMT)**? Herunder:
 - a) Har fylkeskommunen sentrale system, rutinar eller retningslinjer for korleis HMS arbeidet skal ivaretakast av einingane i fylkeskommunen?
 - b) Er det fastsett mål for helse, miljø og tryggleik i fylkeskommunen og i dei einkilde einingane?
 - c) Har fylkeskommunen oversikt over korleis ansvar, oppgåver og mynde for arbeidet med helse, miljø og tryggleik er organisert?
 - d) Er det etablert eit felles system for kartlegging av farar og problem og vurdering av risikotilhøva i einingane i fylkeskommunen?
 - e) Er det etablert rutinar for å utarbeide planar og for å sette i verk tiltak for å redusere identifiserte risikoar?
 - f) Har fylkeskommunen rutinar som sikrar at verksemdene under planlegging og gjennomføring av endringar, vurderer om arbeidsmiljøet vil vere i samsvar med lovkrav, og blir det sett i verk naudsynte tiltak?
 - g) Har fylkeskommunen etablert rutinar for å avdekke, rette opp og førebygge brot på HMT regelverket?
 - h) Gjennomfører fylkeskommunen ei systematisk overvaking og ein gjennomgang av det systematiske HMT arbeidet for å sikre at det fungerer som føresett?
 - i) I kva grad er det etablert ei verneteneste i samsvar med sentrale krav i regelverket?
 - j) I kva grad er det etablert eit arbeidsmiljøutval som fungerer i samsvar med sentrale krav i regelverket?»

Prosjektplanen inneheld også denne avgrensinga:

«Ansvar og oppgåver spesifikt knytt til personaladministrasjon, oppfølging av sjukmeldte og reduksjon av sjukefråvær vil ikkje vere ein del av forvaltningsrevisjonen ettersom dette har vore tema for andre forvaltningsrevisjonsrapportar.»

Drøfting:

I dette møtet vil Deloitte orientere om status og framdrift i prosjektet.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram særskilte opplysningar, som td. krev justering ift. prosjektplan eller leveringstid, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2014/14567-16

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	67/14	25.08.2014

Selskapskontroll av Fastlandssamband Halsnøy AS - Status i arbeidet v/Deloitte

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet gjorde slikt vedtak i sak 41/14 i møte 06.05.14:

1. *Kontrollutvalet bestiller selskapskontroll av Fastlandssamband Halsnøy AS, frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan.*
2. *Ny korrigerert prosjektplan vert å sende sekretariatet på e-post innan 13.05.14*
3. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i prosjektplanen, inkl. den delen som gjeld stikkprøvar og ev. presentasjon i fylkestinget.*
4. *Kontrollutvalet ber sekretariatet invitere dei andre eigarkommunane til å delta i denne selskapskontrollen med svarfrist til 31.5.2014.*
5. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av november 2014 ferdig verifisert og med fylkesrådmannen og selskapet sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.*

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med selskapskontrollen er:

«Føremålet med selskapskontrollen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si eigarstyring av Fastlandssamband Halsnøy AS. Vidare vil føremålet med selskapskontrollen vere å undersøke om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet driver i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk.»

Følgjande problemstillingar vil bli undersøkte:

A) Problemstillingar knytt til den fylkeskommunale eigarskapsforvaltninga:

1. *Utøver Hordaland fylkeskommune kontroll med Fastlandssamband Halsnøy i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing?*
 - a. *Utøver Hordaland fylkeskommune eigarstyring av Fastlandssamband Halsnøy i samsvar med sentrale tilrådingar frå KS?*

- b. *Utøver Hordaland fylkeskommune eigarstyring av Fastlandssamband Halsnøy i samsvar med fylkeskommunen si eigarskapsmelding og andre fylkeskommunale vedtak og føringar?*
- c. *Blir Hordaland fylkeskommune tilstrekkeleg informert om drifta og utviklinga i selskapet?*

B) Problemstillingar knytt til drifta i selskapet:

2. *I kva grad blir krav og retningslinjer som Hordaland fylkeskommune stiller til sine selskap etterlevd av Fastlandssamband Halsnøy?*
 - a. *Driv selskapet i samsvar med vedtektene og krav i Hordaland fylkeskommune si eigarskapsmelding?*
3. *Er det ei tydeleg rolle- og ansvarsfordeling mellom eigar, styret og selskapet si daglege leiing?*
 - a. *I kva grad har styret i Fastlandssamband Halsnøy rutinar for å følgje opp avtalen med Via Futura AS om kjøp av administrasjonstenester?*
 - b. *I kva grad har selskapet rutinar for å følgje opp avtalen med Bro- og tunnelselskapet som driftsoperatør for sambandet?*
4. *I kva grad har selskapet rutinar for å følgje opp bompengavtalen og avtale om drift av innkrevningssystem med Statens vegvesen?*
5. *Har selskapet system og rutinar som bidrar til å sikre etterleving av sentrale krav innanfor regelverket knytt til:*
 - a. *Aksjelova*
 - b. *Offentlege innkjøp*
 - c. *Offentleggjering*
6. *Har selskapet system og rutinar som bidrar til å sikre ein økonomisk forsvarleg drift?*
 - a. *Har selskapet ein forsvarlig eigenkapital jf. aksjelova § 3-4?*
 - b. *I kva grad har selskapet etablert rutinar for økonomistyring?*
 - c. *Kva er eventuelle utfordringar knytt til selskapet sin økonomiske drift?*

Sekretariatet sende 13.5.14 invitasjon til Stord og Kvinnherad kommune om å delta i dette prosjektet. Det er motteke svar får begge kommunane om at dei ikkje ønskjer å delta.

Drøfting:

I dette møtet vil Deloitte orientere om status og framdrift i prosjektet.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram særskilte opplysningar, som td. krev justering ift. prosjektplan eller leveringstid, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2014/14570-21

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	68/14	25.08.2014

Selskapskontroll av Hardangerbrua AS - Status i arbeidet v/Deloitte

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet gjorde slikt vedtak i sak 42/14 i møte 06.05.14:

1. *Kontrollutvalet bestiller selskapskontroll av Hardangerbrua AS, frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan.*
2. *Ny korrigert prosjektplan vert å sende sekretariatet på e-post innan 13.05.14.*
3. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i prosjektplanen, inkl. stikkprøvar og ev. presentasjon i fylkestinget.*
4. *Kontrollutvalet ber sekretariatet invitere dei andre eigarkommunane til å delta i denne selskapskontrollen med svarfrist til 30.9.2014.*
5. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av november 2014 ferdig verifisert og med fylkesrådmannen og selskapet sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.*

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med selskapskontrollen er:

Føremålet med selskapskontrollen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si eigarstyring av Hardangerbrua AS. Vidare vil føremålet med selskapskontrollen vere å undersøke om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet driver i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk.

Følgjande problemstillingar vil bli undersøkte:

1. *Utøver Hordaland fylkeskommune kontroll med Hardangerbrua i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing?*
 - a. *Utøver Hordaland fylkeskommune eigarstyring av Hardangerbrua i samsvar med sentrale tilrådingar frå KS?*
 - b. *Utøver Hordaland fylkeskommune eigarstyring av Hardangerbrua i samsvar med fylkeskommunen si eigarskapsmelding og andre fylkeskommunale vedtak og føringar?*
 - c. *Blir Hordaland fylkeskommune tilstrekkelig informert om drifta og utviklinga i selskapet?*

2. *I kva grad blir krav og retningslinjer som Hordaland fylkeskommune stiller til sine selskap etterlevd av Hardangerbrua?*
 - a. *Driv selskapet i samsvar med vedtektene og krav i Hordaland fylkeskommune si eigarskapsmelding?*
3. *Er det ei tydeleg rolle- og ansvarsfordeling mellom eigar, styret og selskapet si daglege leiing?*
 - a. *I kva grad har selskapet rutinar for å følgje opp driftsavtalen med Vegamot AS*
4. *I kva grad har selskapet rutinar for å følgje opp bompengavtalen og avtale om drift av innkrevningssystem med Statens vegvesen?*
5. *Har selskapet system og rutinar som bidrar til å sikre etterleving av sentrale krav innanfor regelverket knytt til:*
 - a. *Aksjelova*
 - b. *Offentlege innkjøp*
 - c. *Offentleggjering*
6. *Har selskapet system og rutinar som bidrar til å sikre ein økonomisk forsvarleg drift?*
 - a. *Har selskapet ein forsvarlig egenkapital jf. aksjelova § 3-4?*
 - b. *I kva grad har selskapet etablert rutinar for økonomistyring?*
 - c. *Kva er eventuelle utfordringar knytt til selskapet sin økonomiske drift?*

Sekretariatet sende 13.5.14 invitasjon til dei andre 7 eigarkommunane om å delta i dette prosjektet. Det er i skrivande stund motteke svar frå Bergen kommune som ha takka nei til å delta i denne selskapskontrollen medan Voss kommune har takka ja til å delta, med atterhald om at totalt 73,34 % av eigarane vert med.

Drøfting:

I dette møtet vil Deloitte orientere om status og framdrift i prosjektet.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram særskilte opplysningar, som t.d. krev justering ift. prosjektplan eller leveringstid, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2014/10498-19

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	69/14	25.08.2014

Rekneskapsresultat hittil i 2014 for kontrollutvalet

Bakgrunn for saka

Det er tradisjon at rekneskapsrapportar hittil i år for kontrollutvalet, ekstern revisor og sekretariat for kontrollutvalet vert lagt fram i kvart møte.

Drøfting:

I dette møtet vil sekretariatet leggje fram rekneskapsrapportar hittil i 2014.

Konklusjon:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet tar rekneskapsrapportane til orientering.

Forslag til vedtak

Rekneskapsresultatet hittil i 2014 for kontrollutvalet, ekstern revisor og sekretariat for kontrollutvalet vert teken til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2014/10499-25

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	70/14	25.08.2014

Godkjenning av prosjektrekneskap Tertnes vgs. - Tilbygg

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet skal i samsvar med gjeldande budsjett- og økonomiforskrifter, uttala seg om årsrekneskapane. Det er lagt til grunn at prosjektrekneskapar følgjer same prosedyre. I samband med dette gjorde fylkestinget slikt vedtak i sak 49/13 i møte 15.10.13:

«Fylkestinget vedtek at prosjektrekneskapar:

1. På 10 millionar kroner eller høgare skal reviderast av ekstern revisor og handsamast i kontrollutvalet før dei går vidare til politisk handsaming.
2. Der avviket i høve opphavleg budsjett er meir enn 10 % skal same rutine følgjast.»

Uttalen frå kontrollutvalet skal leggjast ved sak frå fylkesrådmannen til fylkestinget, som gjer vedtak i denne saka. Sekretariatet har motteke uttale til prosjektrekneskap for prosjekt 06109 Tertnes vgs – Tilbygg, frå Deloitte, som skal handsamast i fylkestinget. Notat om avslutning av prosjektet, prosjektrekneskap og revisjonsuttale ligg ved. I brev dagsett 4.6.2014, har Deloitte stadfesta at prosjektrekneskapen gjev eit rettvise bilette av at prosjektet og er i samsvar med god kommunal rekneskapskikk.

Dette prosjektet er relatert til tilbygg og rekneskapen viser eit meirforbruk 3,4 %, jf. tabell under.

Ophavleg budjett	Rekneskap	Avvik	Avvik i %
kr 59 000 000	kr 61 034 643	-kr 2 034 643	-3,4 %

I notat frå eigedomsseksjonen vert det vist til naturlege forklaringar på kvifor dette avviket har oppstått. I tidlegare leverte prosjektrekneskapar har det gått fram korleis eventuelle overskridingar er dekt inn, enten ved bruk av lån eller ved bruk av ubundne fond. Grunnen til at dette ikkje er med denne gongen er at det no vert nytta vedteke rammebudsjett som betyr at ev. overskridingar vert dekkja inn i denne totalramma.

Drøfting:

Handsaming og revisjon av prosjektrekneskapen er utført i tråd med regelverket ved at dei vert avslutta og revidert etter kvart, ved at dei vert send vidare til sekretariatet for handsaming i kontrollutvalet og at det er lagt ved notat med forklaring på avvik for alle prosjekta.

Konklusjon:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet tar konklusjonane frå Deloitte til etterretning.

Forslag til uttale

1. Kontrollutvalet viser til konklusjon frå Deloitte, der det går fram at prosjektrekneskapen gjev eit rettvise bilete av at prosjektet er i samsvar med god kommunal rekneskapsskikk.
2. Kontrollutvalet tar konklusjonen frå Deloitte til etterretning.
3. Utvalet har elles ingen kommentar til prosjektrekneskapen.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg: Prosjektrekneskap og uttale frå revisor

Til fylkestinget

REVISORS BERETNING

Uttalelse om prosjektregnskapet

Vi har revidert prosjektregnskapet for prosjekt 06019 Tertnes vgs – tilbygg, dagsett 31. januar 2014, som viser en samlet investering på kr 59.000.000. Prosjektregnskapet er avsluttet med et merforbruk på kr 2.034.643 i forhold til vedtatt kostnadsramme.

Ledelsens ansvar for prosjektregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for utarbeidelsen av prosjektregnskapet, og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et prosjektregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om prosjektregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at prosjektregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i prosjektregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at prosjektregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et prosjektregnskap som gir en dekkende fremstilling. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av enhetens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige samt en vurdering av den samlede presentasjonen av prosjektregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening gir prosjektregnskapet for 06019 Tertnes vgs – tilbygg et rettviseende bilde av prosjektet i samsvar med god kommunal regnskapsskikk.

Grunnlag for regnskapsavleggelse

Prosjektregnskapet er utarbeidet for å gi informasjon til fylkestinget i Hordaland fylkeskommune. Prosjektregnskapet er derfor ikke nødvendigvis egnet for andre formål. Vår uttalelse er kun beregnet på fylkestinget i Hordaland fylkeskommune og skal ikke distribueres til andre parter. Dette forholdet har ingen betydning for vår konklusjon.

Bergen, 4. juni 2014

Deloitte AS

Helge-Roald Johnsen
statsautorisert revisor

Deloitte As
Postboks 6013 Postterminalen
5892 BERGEN

Dato: 31.01.2014
Dykkar ref.:
Vår ref.: 2014/11044-2

Rekneskapsavslutting prosjekt nr 06019 - Tertnes vgs - tilbygg

KOSTNADSRAMME	59 000 000
FT 22/04 løyvud	1 000 000
Løyving 2005	4 000 000
Løyving 2006	34 000 000
Løyving 2007	20 000 000
FINANSIERING	
Finansiert bruk	61 034 643,35
Meirforbruk	2 034 643,35

Overskriding vert dekkja av totalramma.

Tor Oddvar Sjøvoll

Vidar Kloster

Vedlegg: Notat frå Eigeidomsseksjonen

Kopi: Sekreteriat for kontrollutvalet

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkeskassen

Vår ref.: (nyttast ved korrespondanse) Dykkar ref.:
201200298-53/123/IOLS

Bergen, 30. august 2012

Rekneskapsavslutting Tertnes vgs (Åsane gymnas) - tilbygg - prosjekt nr. 06019

Rekneskap: 61 034 643,35 Budsjett: 59 000 000,-

FT 22/04	Løyving	1 000 000,-
	Løyving 2005	4 000 000,-
	Løyving 2006	34 000 000,-
Fuv 29/06/FT 2/06	Kostnadsramme 59 mill.	
	Løyving 2007	20 000 000,-

Utdrag frå sak FT 2/06

«Arealet i tilbygget er mindre samanlikna med romprogrammet, medan ombygd areal har auka. Dette har medført eit meir kompakt og arealeffektivt prosjekt som lar seg løysa innanfor den vedtekne kostnadsramma.

Planløysinga og den interne logistikken er god. Avstanden mellom dei ulike funksjonane er ikke for lange, samstundes som m.a. administrasjonen har fått avstand frå elevareala for å kunne arbeide effektivt.

Det er valt robuste løysingar når det gjeld materialval. Eksisterane konstruksjoner er bevisst eksponert og vil danna fine kontraster mot dei nye areala.

Areal:

Vedtatt areal nybygg	2626 m2
Vedtatt areal ombygging	300 m2
Forprosjekt areal nybygg	2119 m2
Forprosjekt areal ombygging	1048 m2

Kostnadsoverslag:

Basert på utrekna kostnader på dei ulike fag kan kalkyle setjast opp slik:

Entreprensekostnader	Kr. 35.000.000
Prosjekteringskostnader	Kr. 2.750.000
Administrasjon	Kr. 1.200.000
<u>Gebyr</u>	<u>Kr. 250.000</u>
Sum byggekostnad	Kr. 39.200.000

<u>25 % mva</u>	Kr. 9.800.000
Sum byggekostnad inkl. mva	Kr. 49.000.000
Inventar inkl. mva	Kr. 3.400.000
Utsmykning inkl. mva	Kr. 600.000
<u>Marginer/ reserver inkl. mva</u>	<u>Kr. 6.000.000</u>

Prosjektkostnad inkl. mva Kr. 59.000.00 «

Kommentar:

I forbindelse med regnskapsavslutningen vil vi kommentere følgende

Endelig prosjektkostnad	Kr. 61.034.643.-
Vedtattprosjektkostnad	<u>Kr. 59.000.000.-</u>
Overskridelse	<u>Kr. 2.034.643.-</u>

Ved avslutning av prosjektet ble det vedtatt og skifte ut all ventilasjon og varmeanlegg i eksisterende bygg. Dette ble utført som et eget prosjekt.

Imidlertid ble alle prosjekteringskostnadene i denne forbindelse belastet prosjekt 06019.

Hovedtyngden av prosjekteringen ble utført av firmaet Miljøconsult AS og totalkostnaden for dette ble kr. 1.076.627.-

De resterende overskridelsene på kr. 958.016.- skyldes økt omfang av nytt inventar.

Bjarte Molvik

Irene Olsen

Vedlegg statusrapport

Arkivnr: 2014/10501-5
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	71/14	25.08.2014

Forslag til møteplan for kontrollutvalet for hausthalvåret 2015

Samandrag

Kontrollutvalet vedtok slik møteplan for 1. halvår 2015 i møte 24.3.2014:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni
Fylkestinget			10. – 11.			9. – 10.
Fylkesutvalet	29.	18. – 19.	26.	22. – 23.	19.	18.
Kontrollutvalet		16.	23.		4.	17.

Det blir med dette lagt fram forslag til møteplan for kontrollutvalet for 2. halvdel 2015. Planen er utarbeid med utgangspunkt i møteplanen for dei andre utvala som vart godkjend i fylkesutvalet 20.05.14.

Alle møta er i denne planen føreslått lagt til måndagar. Dette for å unngå problem med å skaffe møterom då dei andre politiske utvala har møta sine på tysdag, onsdag og torsdag. Det er tatt omsyn til skuleruta 2014-2015 for skulane i Bergen kommune. Følgjande opplysningar kan vera relevant i samband med oppsett av møteplanen:

- Fylkestingsval 14.september
- Haustferie truleg veke 41 (5. – 11.10.15)
- Konstituerande fylkesting er lagt til 14. oktober med ekstra fylkesting for val av styre, råd og utval den 27. oktober

	Juli	August	September	Oktober	November	Desember
Fylkestinget				13.-14. 27.		8. – 9.
Fylkesutvalet		27.	23.-24.	29.	18.-19.	3.
Kontrollutvalet	2015	24.-25.	21.		9.	14.

For ordens skuld ligg det også ved ein møteplan som gjeld for heile 2015.

Forslag til vedtak

Forslag til møteplan for hausthalvåret 2015 vert godkjend slik den ligg føre.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg: Møteplan for kontrollutvalet for 2015

	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Fylkestinget			10. – 11.			9. – 10.				13.-14. 27.		8. – 9.
Fylkesutvalet	29.	18. – 19.	26.	22. – 23.	19.	18.		27.	23.-24.	29.	18.-19.	3.
Kontrollutvalet		16.	23.		4.	17.		24.-25.	21.		9.	14.

PS 72/14 Meldingar

Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune

Vår sakshandsamar: Roald Breistein

Dykkar ref.:
Vår ref: 2014/379
Vår dato: 19.06.2014

Vedtak i kontrollutvalet - Invitasjon til deltaking i selskapskontroll av Hardangerbrua AS

Vedlagt følger kontrollutvalet i Voss kommune sitt vedtak i sak 33/14 Invitasjon til deltaking i selskapskontroll av Hardangerbrua AS.

Med helsing

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Kopi til:
IHR
Deloitte
Ordførar
Rådmann
Utvalseiar

Arkivsak: 216
Arkivnr: 2014/379-2
Sakshandsamar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Voss kommune	33/14	13.06.2014

Invitasjon til deltaking i selskapskontroll av Hardangerbrua AS

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune gjorde slikt vedtak i sak 42/14 i møte 6.5.14:

1. *Kontrollutvalet bestiller selskapskontroll av Hardangerbrua AS, frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan.*
2. *Ny korrigerert prosjektplan vert å sende sekretariatet på e-post innan 13.05.14.*
3. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i prosjektplanen, inkl. stikkprøvar og ev. presentasjon i fylkestinget.*
4. *Kontrollutvalet ber sekretariatet invitere dei andre eigarkommunane til å delta i denne selskapskontrollen med svarfrist til 30.9.2014.*
5. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av november 2014 ferdig verifisert og med fylkesrådmannen og selskapet sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.*

Sekretariatet har motteke invitasjonen som er omtala i punkt 4 i vedtaket og den ligg ved saman med prosjektplan.

I den vedteken plan for selskapskontroll er det gjort slik prioritering blant fleire alternative prosjekt:

1. Selskapskontroll i høve om Voss kommune har fått på plass eit strukturert styringssystem for selskapsengasjementa sine, og om det er bygt opp eigarskap til dette.
2. Selskapskontroll i desse heileigde selskapa i prioriterte rekkefølge:
 1. Voss Energi AS
 2. (Nye) Voss Eigedom AS
 3. Hagahaugen rehabiliteringssenter AS
3. Selskapskontroll i desse deleigde selskapa
 - Indre Hordaland miljøverk IKS
 - Voss og Omland Bompengeselskap AS
 - Lekve Industrier AS
 - Voss Bedriftsservice AS

Prosjekt 1 blei gjennomført i løpet av 2013 og vart handsama i kommunestyret 10.4.14.

Drøfting:

Av vedteken plan, som går fram av punktet over, ser vi at selskapskontroll av Hardangerbrua AS ikkje er blant dei prioriterte prosjekta. Grunnen til dette er truleg at Voss kommune sin eigardel berre er på 6,67 % og at det på den tida planen vart laga ikkje vart vurdert som ein eigardel med stor risiko. Når invitasjonen frå Hordaland fylkeskommune no er motteke bør kontrollutvalet likevel vurdere om det kan vera ei føremon å vera med på ein felles selskapskontroll av selskapet. Det går m.a. fram av kontrollutvalsboka på side 112 at:

«Dersom selskapet som skal kontrollerast er eigd av fleire kommunar, vil det vere føremålstenleg at kontrollutvala i eigarkommunane samordnar kontrollen for å unngå unødig belastning for selskapet. Dette vil også medverke til å effektivisere ressursbruken i kontrollutvala.»

Jf. også at utvalet i anna sak i dette møte skal gjera ei evaluering av gjeldande plan for selskapskontroll.

Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune har bede Deloitte, som er deira valde revisor, om å gjennomføre denne selskapskontrollen.

Av forslag til prosjektplan går det fram at prosjektet kan gjennomførast i to delar:

- Problemstillingane knytt til den kommunale eigarskapsforvaltninga kan bli undersøkt for kvar eigarkommune.
- Handsaminga av problemstillingane knytt til drifta i selskapet vil vere den same for alle eigarkommunane.

Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune (53,33 % eigardel) har vald å gjennomføre begge desse delane, men det er fullt mogeleg å berre gjennomføre ein av delane. Invitasjon til å delta er send kontrollutvala i Bergen, Granvin, Kvam, Voss Ullensvang, Ulvik og Eidfjord kommune som eig 6,67 % kvar.

Slik sekretariatet ser det vil det vera kostbart og lite føremålstenleg at kontrollutvalet i Voss kommune gjennomfører eigarskapskontroll for berre dette eine selskapet.

Når det gjeld å delta i forvaltningsrevisjonen som Deloitte skal gjennomføre i selskapet, vil det for Voss kommune dreie seg om små kostnader i den totale samanheng. Dersom Voss kommune deltek i selskapskontrollen saman med 2 andre kommunar vil selskapskontrollen verta gjennomført av til saman 73,34 % av eigarane. I eit slikt eksempel vil kostnadane for Voss kommune ikkje verte større enn rundt kr. 10.000 til kr.12.000 + mva. I tillegg kjem kostnader dersom kommune ønskjer at Deloitte skal presentere rapporten for kontrollutvalet og kommunestyret, jf. i den samanheng reknemodell som går fram av vedlagte invitasjon. For å sikre at kostnadene ikkje vil verta høgare enn dette kan kontrollutvalet ta atterhald om deltaking dersom det vert mindre enn 73,34 % av eigarane som deltek i prosjektet.

Det mest naturlege under normale omstende hadde vore å velja det første prosjektet som går fram av den evaluerte plan for selskapskontroll som skal utarbeidast i anna sak i dette møtet. Av kapasitetsmessige omsyn i IHR, og budsjettmessige omsyn for kontrollutvalet, kan ei slik bestilling kanskje ikkje gjennomførast før i 2015. Ved at Voss kommune deltar i dette regionale prosjektet vil kontrollutvalet ha aktivitet på selskapskontroll i 2014 i tråd med lova. Kontrollutvalet har dessutan fått fullmakt frå kommunestyret til å gjera omprioritering i planen, jf. vedtak i kommunestyret punkt 5.

Konklusjon:

Det vert tilrådd at kontrollutvalet i Voss kommune seier ja til å delta i felles regional selskapskontroll, for den delen som gjeld forvaltningsrevisjon av Hardangerbrua AS i tråd med prosjektplan som ligg føre. Sekretariatet vil også tilrå at kontrollutvalet ber Deloitte om å presentere resultatet av selskapskontrollen for kontrollutvalet når den er ferdig. Det vert også tilrådd at det vert lagt inn ein opsjon på eventuell presentasjon av rapporten for kommunestyret.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet i Voss kommune seier nei til å delta i felles regional selskapskontroll av Hardangerbrua AS når det gjeld delen om eigarskapskontroll.
2. Kontrollutvalet i Voss kommune seier ja til å delta i felles regional selskapskontroll av Hardangerbrua AS når det gjeld den delen som omfattar forvaltningsrevisjon. Dette under føresetnad av at minst 73,34 % av eigarane seier ja til å delta.
3. Selskapskontrollen skal utførast av Deloitte i tråd med forslag til prosjektplan som ligg føre.

4. Kontrollutvalet ber om at Deloitte presenterer resultatet av selskapskontrollen for kontrollutvalet når den er ferdig.
5. Kostnadene til deltaking i prosjektet vert godkjent i tråd med utrekningsmodellen i invitasjon dagsett 13.5.14. I tillegg kjem kostnader til presentasjon av rapport for kontrollutvalet og opsjon på eventuell presentasjon for kommunestyret.
6. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av november 2014 ferdig verifisert og med rådmannen og selskapet sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.

Saksprotokoll i kontrollutvalet i Voss kommune - 13.06.2014

Handsaming i møtet:

Sekretariatet orienterte om den bestilte selskapskontrollen av Hardangerbrua AS og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. Kontrollutvalet i Voss kommune seier nei til å delta i felles regional selskapskontroll av Hardangerbrua AS når det gjeld delen om eigarskapskontroll.
2. Kontrollutvalet i Voss kommune seier ja til å delta i felles regional selskapskontroll av Hardangerbrua AS når det gjeld den delen som omfattar forvaltningsrevisjon. Dette under føresetnad av at minst 73,34 % av eigarane seier ja til å delta.
3. Selskapskontrollen skal utførast av Deloitte i tråd med forslag til prosjektplan som ligg føre.
4. Kontrollutvalet ber om at Deloitte presenterer resultatet av selskapskontrollen for kontrollutvalet når den er ferdig.
5. Kostnadene til deltaking i prosjektet vert godkjent i tråd med utrekningsmodellen i invitasjon dagsett 13.5.14. I tillegg kjem kostnader til presentasjon av rapport for kontrollutvalet og opsjon på eventuell presentasjon for kommunestyret.
6. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av november 2014 ferdig verifisert og med rådmannen og selskapet sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg: Invitasjon til deltaking i selskapskontroll av Hardangerbrua AS

Fra: Kontrollutvalet - Postmottak (Postmottak.kontrollutvalet@hfk.no)
Sendt: 20.06.2014 09:11:09
Til: Kjartan Haugsnes
Kopi: Roald Breistein

Emne: VS: Møte i kontrollutvalet i Voss kommune 13.6.14 - Invitasjon til deltaking i selskapskontroll Hardangerbrua
Vedlegg: Vedtak om invitasjon til selskapskontroll Hardangerbrua - Voss kommune.pdf;image001.png
Vidaresender orientering om vedtak.

Har relevans når tilsvarende sak skal opp i flere kommunar i Hardanger.

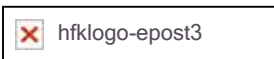
HH

Fra: Roald Breistein
Sendt: 20. juni 2014 08:50
Til: Kontrollutvalet - Postmottak
Kopi: Indre Hordaland Revisjonsdistrikt (post@ihrevisjon.no); Stein Ove Songstad; Birte Bjørkelo; stiolsen@deloitte.no; Johansen, Line Margrete (NO - Bergen); Kari Gåsemyr (kgasemyr@deloitte.no); Oddvar Martin Jansen (oddvar.jansen@biltunet.no); Hogne Haktorson
Emne: Møte i kontrollutvalet i Voss kommune 13.6.14 - Invitasjon til deltaking i selskapskontroll Hardangerbrua

Vedlagt følger vedtak i sak 33/14 Invitasjon til deltaking i selskapskontroll av Hardangerbrua AS til orientering.

Med helsing

Roald Breistein
Seniorrådgjevar
Sekretariat for kontrollutvalet

Pb 7900, 5020 Bergen

roald.breistein@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Tlf: 55 23 94 47 | Mob: 97 50 51 52
www.hordaland.no

Eg gjer merksam på at dette ikkje er ei privat e-postadresse; både inngåande og utgåande e-post vert vurdert for ev. journalføring i vårt sak- og arkivsystem.

NotatDato: 05.06.2014
Arkivsak: 2014/16405-2
Saksbehandlar: biraase

Til:	Kontrollutvalet
Frå:	Fylkesrådmannen

Vedtak gjeldande oppfølging av forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging i Hordaland fylkeskommune

Viser til notat frå kontrollutvalet, datert 13.05.14, der ein ber fylkesrådmannen om å kome med ny status på området pr. 31.12.13.

Vedlagt ligg oppdatert handlingsplan pr. 30.05.14.

Vedtak	Tiltak	Ansvar	Status
1. Etablere oversikt over vedtak som er fatta i politiske organ som enkelt kan gje administrasjonen og politikarar informasjon om status for gjennomføring/effektivering.	Fylkeskommunen tar i bruk nytt sak- og arkivsystem 02.01.14. Ei slik oversikt blir å finne i møte- og utvalsmodulen i dette systemet.	Organisasjonsavdelinga, administrasjonsseksjonen	Gjennomført. Funksjonen «vedtaksoppfølging» er tatt i bruk i organisasjonen.
2. Utarbeide rutinar for arbeidet med iverksetting, gjennomføring og oppfølging av politiske vedtak, herunder etablere rutinar for status- eller avviksrapportering til politisk nivå	Fylkeskommunen tar i bruk nytt sak- og arkivsystem 02.01.14. Ei slik oversikt blir å finne i møte- og utvalsmodulen i dette systemet.	Organisasjonsavdelinga, administrasjonsseksjonen	Gjennomført. Funksjonen «vedtaksoppfølging» er tatt i bruk i organisasjonen.
3. Klargjere og samle alle gjeldande rutinar i ei handbok for sakshandsamarar som mellom anna: a) Utdjupar korleis habilitetsvurderingar skal gjerast i fylkeskommunen. b) Klargjer i kva grad tidsramme, tidsplan eller frist for	Punkt a) – d) er inkludert i revidert handbok for sakshandsamarar. Punkt e) er inkludert i «Retningslinjer for utsending av saker til folkevalde organ».	Organisasjonsavdelinga, administrasjonsseksjonen	Gjennomført. Reviderte handbøker for sakshandsamarar og møte- og utvalssekretærer er ferdig og gjort tilgjengeleg for alle i Kvalitetssystemet.

<p>gjennomføring/iverksettning skal innarbeidast i saksutgreiingane.</p> <p>c) Inneheld sjekklister for saksutgreiing for å sikre at alle saker blir vurderte i forhold til eit overordna sett reglar og sakshandsamingsprinsipp.</p> <p>d) Sikrar at politikarane får informasjon om og når oversendingsforslag vil bli svara på av administrasjonen.</p> <p>e) Sikrar tilstrekkeleg tid til kvalitetssikring av politiske saker til dømes ved å utvikle rettleiande fristar for kvalitetssikringsprosessen.</p>			
<p>4. Utvikle tiltak for å sikre betre utnytting av kompetanse på tvers av ansvarsområde og avdelingar.</p>	<p>Kompetansemodulen i Personalportalen gjer det muleg å kartlegge ulik kompetanse i organisasjonen på personnivå. Det blir arbeidd med å utarbeide formålstenlege rutinar slik at desse rapportane muleggjer betre utnytting av kompetanse på tvers av ansvarsområde og avdelingar.</p>	<p>Organisasjonsavdelinga, personalseksjonen</p>	<p>3.kvartal 2014</p>

Forum for Kontroll og Tilsyn
Postboks 7900
5020 BERGEN

Dato: 20.06.2014
Vår ref.: 2014/17501-2
Dykkar ref.:

Avtale med Forum for Kontroll og Tilsyn - Oppseiing

Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune gjorde slikt vedtak i sak 57/14 i møte 18.6.2014:

- «1. *Hordaland fylkeskommune (HFK) seier opp gjeldande avtale med Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) med verknad seinast f.o.m. 1. juli 2015.*
2. *Det vert føresett at overføring av oppdraget til nytt sekretariat finn stad i løpet av månaden før avslutning av oppdraget.»*

Kontrollutvalet har gjort vedtaket etter munnleg konferering med fylkesordførar.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Kopi til:

Fylkesordførar Tom Christer Nilsen

Kontrollutvalsleiar Toril Veбенstad

Fra: Hogne Haktorson (Hogne.Haktorson@hfk.no)

Sendt: 20.06.2014 17:35:25

Til: fkt@fkt.no; per.rune.vereide@fkt.no; Wencke.Sissel.Olsen@sandnes.kommune.no; jostein.stoylen@vestkontroll.no; siri-tuh@online.no; kirstenaasen@live.no

Kopi: Tom-Christer Nilsen; Fylkesordfører; Torill Vebenstad; fmhotve@fylkesmannen.no; Roald Breistein

Emne: Oppseiing av avtale mellom HFK og FKT.

Vedlegg: Oppseiing av avtale med FKT.PDF;image002.jpg

Hallo!

Viser til tidlegare orientering om at Hordaland fylkeskommune (HFK) truleg ville seia opp avtalen med Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) om sekretariatstenester, og at saka skulle opp til avgjerd i kontrollutvalet i HFK sitt møte 18.06.14.

Her følgjer vedtak i saka.

Med helsing

Hogne Haktorson

Kontrollsjef

Sekretariat for kontrollutvalet

Tlf: 55 23 94 53 | Mob: 911 05 982

www.hordaland.no

Arkivnr: 2014/862-6
Saksbehandlar: Anne Sara Svendsen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda	8/14	31.03.2014
Opplærings- og helseutvalet	21/14	08.04.2014
Fylkesutvalet		23.04.2014
Fylkestinget		11.06.2014

Forvaltningsrevisjon innan fagopplæring i Hordaland fylkeskommune - revisjonsrapport

Samandrag

Fylkestinget gjorde i møte 10.-11.12.2013, sak 87/13, slikt vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapporten "Fagopplæring i Hordaland fylkeskommune", ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for å:

- *Vurdere 9 konkrete tilrådingar i høve til kva forbetrande tiltak som kan settast inn.*
- *Lage ein handlingsplan innan 01.03.2014 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksetjinga.*

Handlingsplan med tiltak i prioritert rekkefølge:

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
1	<i>Undersøkje om det er mogleg på ein systematisk måte å sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvikla verksemdar.</i>	Ferdig 15.4.14	Årleg gjennomgang av bedriftsdata-basen, årlege lister frå opplæringskontora på endringar i medlemsmassen, meir aktiv bruk av offentlege register for å sikre opplysningar, årleg orienteringssak	Fylkesdir. opplæring
2	<i>Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning</i>	Drøftast med YON innan 6.5.14.	Avklare roller, ansvarsfordeling, saksgang og rutinar.	Fylkesdir. Opplæring
3	<i>Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lærekandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lærekandi-</i>	Informerer på rådgivarsamlingane med ungdomsskulen og vg skule haust og vår. Informerer i møte med skule, lære-	Tettare samarbeid med bedriftene på deira premissar. Samarbeid med OT/PPT, NAV og skulane om kven lærekandidatordninga er for, og kva muligheter som finst. Syte for at ordninga vert omtalt godt	Fylkesdir. opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
	<i>datane</i>	kandidat og bedrift før dei inngår opplæringskontrakt. Promoterer sluttproduktet etter grunnkompetanseprosjektet, eit hefte om Yrkesfagleg grunnutdanning.	i søkjarhandboka.	
4	<i>Vurdere om det er mogleg å auke talet på læreplassar i eigen organisasjon</i>	Konklusjon i løpet av våren -14. Må sjåast på i samband med budsjettarbeidet.	Avklare kor mange lærlingar i kva fag som kan få plass i HFK i åra framover.	Fylkesdir. organisasjon
5	<i>Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risiko-vurderingar</i>	Lage plan for arbeidet innan 31.5.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.6.14	Systematisere innsamling av data frå bedrifter og lærlingar. Kvalitetssikre arbeidet med bedrifts-besøk Årleg besøke alle oppl.kontor og eit visst tal på bedrifter ut frå fokus-område	Fylkesdir. opplæring
6	<i>Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevingssaker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse</i>	Sjå i samanheng med punktet over Lage plan for arbeidet innan 31.5.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.6.14	Forbetre statistikkgrunnlaget og finne dei reelle årsakene til hevingar og stryk så langt råd. Prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingar, tydelege «problemhevingar» og bedrifter med mange stryk. Informasjon til lærlingar og bedrifter	Fylkesdir. opplæring
7	<i>Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktørkurs</i>	Høg prioritet frå 1.1.14 og dei næraste 3-5 åra. Sak om rutinar og opptappingsplan blir lagt fram på møtet i OPHE 3.6.14	Auke kapasiteten ved å: <ul style="list-style-type: none"> • Prøve ut eindagskurs • Ha tilbod om kveldskurs • Ha fleire bransjespesifikke kurs • Auke talet på ordinære kurs Kvalitetssikre innkalling og oppfølging av faglege leiarar	Fylkesdir. opplæring
8	<i>Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på læreplassar innanfor ulike fagområde</i>	Avklare rutinar innan juni 2014. Samarbeidsprosjekt 1.9.-31.10.14.	Avklare rutinar for arbeidet internt i opplæringsavdelinga. Også inkludere læreplasstal i samband med prognoseinntaket. Samarbeidsprosjekt med opplæringskontor i TIP og EL.	Fylkesdir. opplæring
9	<i>Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet</i>	Plan ferdig innan 30.6.14. Iverksetting av tiltak frå 2015.	Følgjande tiltak kan vere aktuelle: <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar • Fagopplæringskontoret arrangerer årlege informasjonsmøte for nye 	Fylkesdir. opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
			lærlingar utanfor oppl.kontor <ul style="list-style-type: none"> • Kartlegge om lærlingombod kan vere ei føremålstenleg ordning 	

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget tar planen til orientering
2. Fylkestinget ber om at nødvendige ressursar vert stilt til rådvelde slik at tiltaka kan gjennomførast som planlagt.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 17.03.2014

Bakgrunn

Kontrollutvalet gjorde dette vedtaket i sak 4/13 i møte 11.02.13:

1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon av fagopplæring i Hordaland fylkeskommune, frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.
2. Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i prosjektplanen, inkludert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i fylkestinget.
3. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan 2.9.2013, ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.

Føremålet med prosjektet er å undersøkje om dei rutinar og system som fylkeskommunen har for oppfølging av lærlingar og lærebedrifter er tilfredsstillande og i samsvar med lover og reglar.

Deloitte AS sin rapport låg føre i oktober 2013, og omfattar konkrete tilrådingar for å betre kvaliteten i fag- og yrkesopplæringa.

Fylkestinget gjorde i møte 10.-11.12.2013, sak 87/13, følgjande vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapporten "Fagopplæring i Hordaland fylkeskommune", ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for å:

1. Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning og som innfrir formalkrav, for å få kjennskap til eventuelle risikoforhold medlemmene i yrkesopplæringsnemnda har om søkjarbedriftene.
2. Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktørkurs for å bidra til å sikre at lærlingane får den oppfølginga og det faglege innhaldet dei har krav på i læretida.
3. Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på læreplassar innanfor ulike fagområde.
4. Undersøkje om det er mogleg å på ein systematisk måte sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheldt avvikla verksemder.
5. Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risikovurderingar som mellom anna tek utgangspunkt i rapportering frå bedrifter.
6. Vurdere om det er mogleg å auke talet på læreplassar i eigen organisasjon.
7. Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lære kandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lære kandidatane.
8. Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevingssaker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse.
9. Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet.
10. Lage ein handlingsplan innan 01.03.2014 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksetjinga.

Handlingsplan

Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning og som innfrir formalkrav, for å få kjennskap til eventuelle risikoforhold medlemmene i yrkesopplæringsnemnda har om søkjarbedriftene.

I dag er godkjenningsfullmakta delegert til fagopplæringssjefen, og praksis er at lister over nye, godkjende lærebedrifter blir lagt fram for Yrkesopplæringsnemnda til orientering.

Fylkesrådmannen ønskjer å gå i nærare dialog med Yrkesopplæringsnemnda, og å greie ut nærare kva krav og kriterium som skal leggest til grunn ved godkjenning av lærebedrifter og korleis sakshandsamingsrutinane eventuelt kan endrast på dette punktet. Dersom ein ny instans skal inn i

sakshandsaminga, er det viktig å avklare kva rolle og ansvar som ligg til denne instansen. Det vil også vere viktig at sakshandsamingstida ikkje vert særleg lenger enn i dag.

Saka vert drøfta med Yrkesopplæringsnemnda innan 6.5.14.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring.

Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktørkurs for å bidra til å sikre at lærlingane får den oppfølginga og det faglege innhaldet dei har krav på i læretida.

Det er i dag rundt 1200 aktive faglege leiarar i Hordaland som ikkje har gjennomført kurs, og i tillegg kjem eit stort tal instruktørar. Det er også jamt endringar i kven som er faglege leiarar og instruktørar i bedriftene. Fagopplæringskontoret har dei siste åra kursa 5-600 personar årleg. Kurskapasiteten må derfor aukast monaleg for å kunne tilby kurs til alle faglege leiarar. Vi må også få på plass gode rutinar for innkalling og oppfølging av dei som ikkje møter på kurs.

Dagens kurs er utarbeidd som eit to-dagars kurs (14 timar) for rundt 25 deltakarar per kurs.

Fagopplæringskontoret har gjort forsøk med dagskurs på 9 timar, der ein aukar talet på deltakarar til opp mot 50 personar. Tilbodet om eindagskurs har blitt godt mottatt av deltakarane. Denne typen kurs vert i større grad førelesing med mindre rom for gruppearbeid og dialog, og skal evaluerast grundig i juni månad med tanke på utbyttet til dei som har deltatt. Dersom konklusjonen er positiv, er det aktuelt å leggje om til dagskurs frå hausten av.

Fagopplæringskontoret vil også ha tilbod om kveldskurs for dei som har vanskar med å møte på dagtid, og det vert lagt opp til ein auke i talet på kurs for enkeltbedrifter og -bransjar.

Innhaldet i instruktørkurset vert koordinert med innhaldet i det innleiande informasjonsmøtet. På informasjonsmøtet er det planlagt å bruke noko meir tid på enkeltemne, bl.a. intern opplæringsplan, som vi veit lærebedriftene opplever som eit litt vanskeleg område.

Opplæringa av faglege leiarar må ha stort fokus dei næraste 3-5 åra. Vi arbeider med ein fullstendig opptrappingsplan og rutinegjennomgang for kursverksemda. Dette vert lagt fram som eiga politisk sak 3.6.14.

Opptrapping av kursverksemda vil ha ressursmessige konsekvensar for fagopplæringskontoret, i og med at all administrasjon av kursa vert gjort der. Fagopplæringskontoret informerer om kursa, har kontakten med kurshaldarane, skaffar kurslokale, set opp kursa, sender ut informasjon til aktuelle deltakarar, administrerer påmeldingar og avmeldingar, held ved like og syter for kursmateriell, bestiller mat og drikke og ryddar kurslokale. I sum utgjer dette mange arbeidstimar. Auka kursaktivitet vil derfor føre til auka behov for ressursar, eventuelt innkjøp av tenester.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på læreplassar innanfor ulike fagområde.

Klassesaka har tradisjonelt hatt skulefokus og har så langt ikkje inkludert den delen av fag- og yrkesopplæringa som omhandlar opplæring i bedrift. Nye rutinar for kva klassesaka skal omfatte og korleis det årlege arbeidet med saka skal leggjast opp, blir tatt opp i leiargruppa innan juni 2014.

Å ha oversikt over læreplass-situasjonen er viktig, fordi tala vil kunne seie noko om søkjarane sine mogelegheiter til å få fullført utdanninga dei vil starte på. Ikkje minst er dette viktig innan dei bransjane der vi manglar læreplassar. Fleire år på rad har vi hatt Vg3-tilbod innan blant anna plate/sveis, industrimekanikar, bilfag og elektrikarfaget. Fagopplæringskontoret ønskjer i år å lage eit kortvarig samarbeidsprosjekt saman med nokre av opplæringskontora innan desse fagområda, for å få synleggjort problematikken betre, og drøfte kva opplæringskontora kan gjere for å skaffe mest mogleg reelle tal i samband med klassesaka. Vi veit at det er interesse blant opplæringskontora for å vere med på dette.

Prosjektet bør settast i gang rundt 1. september, og ha ein konklusjon klar 31. oktober -14. I samband med prosjektet bør også talet på lærebedrifter i høve til det totale talet på bedrifter innan den enkelte bransje drøftast.

I tillegg til å ha med læreplasztal i klassesaka om hausten bør oversikt over læreplassar også takast med i samband med prognoseinntaket som kjem i mars månad kvart år.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Undersøkje om det er mogleg å på ein systematisk måte sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvikla verksemdar.

Vigo er databasen der alt som gjeld fag- og yrkesopplæringa, blir registrert og er utgangspunktet for oversikter og statistikkar. Her kan det oppstå feil av ulike årsaker:

- Datasystemet er ikkje optimalt i høve til ønska bruk
- Registreringa som blir gjort i Vigo, er ikkje nøyaktig nok eller er ikkje a jour
- Bedriftene og opplæringskontora melder ikkje inn til fagopplæringskontoret når det skjer endringar, slik dei er forplikta til

Fagopplæringskontoret kjem til å kvalitetssikre rutineane i løpet av våren 2014. Ein del av vurderinga blir om vi skal ta ein full gjennomgang av bedriftsdelen av databasen fleire gonger i året, om vi skal be opplæringskontora årleg sende inn lister på endringar i medlemsmassen, og om vi kan bruke til dømes Brønnøysund-registeret meir aktivt for å vere a jour med bedriftsopplysningar.

Om årlege saker i høve til endringar i bedrifts-massen skal leggest fram politisk, skal også vurderast. Gjennomgangen skal vere ferdig innan 15.4.14.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risikovurderingar som mellom anna tek utgangspunkt i rapportering frå bedrifter.

Fagopplæringskontoret vil lage ein plan for systematisert innsamling av data for læretilhøva, slik at vi får eit best mogleg grunnlag for arbeidet med bedriftsoppfølging:

- Ta inn i årshjulet kva rapportar som skal køyrast når (Vigo/PULS)
- Innføre årsrapportering frå bedriftene frå og med denne våren
- Innføre lærlingundersøkinga frå hausten 2014 (årleg eller annakvart år)
- Gjennomføre tettare møteverksemd med opplæringskontora v/ arbeidsutvalet

I tillegg vil vi:

- Kvalitetssikre korleis bedriftsbesøka skal gjennomførast. Kven skal delta på møtet, agenda, oppfølging etter møtet osv.
- Lage ein plan med måltal for arbeidet

Ha som målsetting å:

- Besøke alle opplæringskontor årleg
- Besøke eit visst tal på bedrifter årleg ut frå vald fokusområde (systematikk ut frå rapportsvar, hevingsaker, bransje eller liknande) frå og med 2014

Arbeidet med oppfølging av bedrifter er svært ressurskrevjande. Sjølv med systematikk og rutinar på plass må bedriftsbesøk førebust og følgjast opp i etterkant. Sjølve besøket tek mykje tid, og det kan vere vanskeleg å nå meir enn to bedrifter per dag sjølv om bedriftene er lokaliserte nær kvarandre. Vi skal snakke med både fagleg leiar og lærlingar, og gjerne også dagleg leiar. Det må vere ein viss systematikk på vitjinga, så vi sikrar at alle relevante tema vert gjennomgått.

Erfaringa tilseier at bedriftsbesøk genererer oppfølgingsarbeid, både for å få løyst eventuelle problemsaker, men også fordi lærlingar og bedriftsrepresentantar får eit ansikt og eit namn på fagopplæringskontoret å halde seg til. På sikt er dette hjelp til sjølvhjelp for fagopplæringskontoret fordi ein kan få avklart potensielle

konfliktsaker i tide, og spreidd informasjon som kan demme opp for mistydingar. Men innleiingsvis, og for ein lengre periode, vil oppfølginga av bedrifter krevje mykje ressursar.

Ein god modell for bedriftsbesøk er at to sakshandsamarar gjennomfører besøket saman, og at det blir brukt same struktur for innhaldet i møtet og kven som skal delta. Bedriftene skal vere orienterte på førehand, og skal også ha fått tilsendt tal og informasjon som blir tatt opp på møtet (t d frå lærlingundersøkinga) før møtet.

I Hordaland hadde vi per 31.12.2013 1282 aktive lærebedrifter, altså bedrifter med lærlingar/lærekandidatar. 879 av desse var medlemsbedrifter i opplæringskontor, og 403 bedrifter var sjølvstendige lærebedrifter. Talet på lærlingar/lærekandidatar var tilsvarande 3087 og 1387. Talet på opplæringskontor som dekkjer dei 879 medlemsbedriftene, er 45.

Rundt 70% av sjølvstendige bedrifter og medlemsbedrifter har 1-2 lærlingar/lærekandidatar. Oppfølging av lærlingar og bedrifter vil derfor medføre mange turar rundt i fylket. Legg vi inn ein føresetnad om at eit team på to personar kan gjennomføre 6-7 bedriftsbesøk per veke (inkludert for- og etterarbeid), kan teamet klare 250-300 bedrifter på eitt år. Utan auka ressursar på dette området vil det dermed ta svært lang tid å få besøkt alle aktive bedrifter og opplæringskontor.

Fagopplæringskontoret vil vurdere rutinane for bedriftsoppfølging og også sjå på kva som kan forenklast i denne samanheng. Møtedokumentasjonen må ikkje vere meir omfattande enn nødvendig, og underlagsmaterialet for besøket må kunne skaffast lettvis.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Vurdere om det er mogleg å auke talet på læreplassar i eigen organisasjon.

Spørsmålet om fleire lærlingar i eigen organisasjon vart tatt opp i møte mellom Fagopplæringskontoret, Personaldirektøren og Fylkesdirektør Organisasjon 10.02.2014. På bakgrunn av dette møtet vart tema om fleire lærlingar i eigen organisasjon tatt opp i toppleiargruppa i Hordaland fylkeskommune 17.02.2014. Fylkesdirektør organisasjon og fagopplæringssjef orienterte den 17.02.2014 toppleiargruppa i Hordaland fylkeskommune om at det i forvaltningsrevisjonsrapporten vart peika på at fylkeskommunen bør auke talet på lærlingar i eiga verksemd. For tida er det 23 lærlingar i fylkeskommunen. Nasjonalt er målsetjinga å auke talet på lærlingar med 20 % innan 2015.

Det vart presisert at fylkeskommunen har potensiale til å auke talet på lærlingar. Det kom fram i møtet at det er aktuelt å vurdere budsjettpost for å stimulere til fleire læreplassar i organisasjonen. Fagopplæringssjefen vart beden om å kome med eit notat over aktuelle lærefag i fylkeskommunen med sikte på å auke lærlingtalet alt frå komande haust, og ytterlegare i 2015. Notatet går til fylkesdirektør organisasjon for oppfølging.

KS har sett ei norm for kor mange lærlingar kvar kommune bør ha, og måtalet er ein lærling per 1000 innbyggjarar. Nokre få kommunar i Hordaland ligg over dette, men dei fleste ligg under. I Rogaland har KS sitt rådmannsutval vedteke at KS-norma skal gjelde. Det same bør vurderast i Hordaland.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for organisasjon

Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lærekandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lærekandidatane.

Lærekandidatordninga er noko opplæringsavdelinga har prioritert høgt over ein periode. Mellom anna hadde opplæringsavdelinga eit prosjekt knytt til ordninga grunnkompetanse i perioden 2010-2012.

Det å arbeide med ordninga krev tett oppfølging frå opplæringsavdelinga. Det har vore ein person tilsett på Fagopplæringskontoret som har arbeidd 100% med denne ordninga. Dersom vi skal ta dette arbeidet på alvor, er ikkje dette nok. Dette krev tett oppfølging både av elevane og lærekandidatane som har målsetjing om ein sluttkompetanse lågare enn fag-/sveinebrev. Vi kan i denne samanheng nemne at dei i nabofylket

Sogn og Fjordane, som er eit mykje mindre fylke enn Hordaland i opplærings-samanheng, også har ein person som arbeider 100% med dette.

Vi er i denne ordninga, som i alle ordningane, avhengige av at bedriftene stiller opp. Dette er tungt og krevjande arbeid som krev oppfølging over tid. Vi erfarer at bedriftene i mange samanhengar ikkje ønskjer å ta inn lære-kandidatar, og det kan vere trong for å etablere slutt-opplæringsløp som eit alternativ til lære-plass.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevingssaker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse.

Hevingssakene er samansette når det gjeld bakgrunn og årsaker til at lærekontraktar og opplæringskontraktar blir heva. Det same gjeld årsaker til at lærlingar stryk til fag-/sveineprøva. Fagopplæringskontoret vil prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingssaker og tydelege «problemhevingar», og bedrifter med mange stryk. Samstundes vil vi arbeide vidare med å forbetre statistikkgrunnlaget vi har på området, slik at vi så langt råd klarer å kartleggje dei reelle årsakene til hevingar og stryk. Dette vil også lette arbeidet med korleis vi skal prioritere. Informasjonsarbeid overfor lærlingar og lærebedrifter må også vere ein del av dette arbeidet.

Aktiv oppfølging av hevingssaker vil vere ressurskrevjande. Det vil krevje tid i form av møteverksemd og tett oppfølging. Sjølve hevingssaka kan vere vanskeleg og konfliktfylt og krevjande på den måten. I nokre tilfelle kan ein tenkje seg at vi i siste konsekvens må take godkjenninga frå lærebedrifta, ein prosess som også tek tid og skal gjennomførast etter faste retningslinjer.

Fagopplæringskontoret og OT/PPT er i eit samarbeid kring dette problemområdet. Ein vil i første omgang prøve ut ei tilnærming innan to fagområde der det er mange hevingssaker. Det ligg ei forventning gjennom NY Giv-satsinga at Fagopplæringskontoret må/skal gjennomføre ein sluttamtale med kvar einskild lærling som hevar kontrakten. Med tanke på at dette dreiar seg om rundt 250 samtalar kvart år, så er dette ein omfattande jobb som vil krevje ressursar.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet.

Dei fleste opplæringskontora har jamlege samlingar med lærlingar og lære-kandidatar, der også rettar og plikter i læretilhøvet er tema. Fagopplæringskontoret vert i ein del tilfelle inviterte til å snakke om desse tinga når opplæringskontor har samlingar for nye lærlingar.

Det er behov for ein betre struktur på informasjonsarbeidet om rettar og plikter, og det er også behov for nye arenaer der ein kan få informert. Fagopplæringskontoret vil i løpet av våren vurdere korleis arbeidet kan leggjast opp. Følgjande tiltak kan vere aktuelle:

- Strukturert samarbeid med alle opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar
- Fagopplæringskontoret kan i tillegg arrangere årlege informasjonsmøte for nye lærlingar i Bergen, Hardanger, Nordhordland og Sunnhordland.
- Dei fleste andre fylke har oppretta eige lærlingombod. Vi vil vurdere om dette kan vere ei føremålstenleg ordning ut frå kva erfaringar som har vore gjort andre stader.

Plan for dette arbeidet skal vere klar innan 30.6.14.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Ressursar tilgjengeleg for fagopplæringskontoret.

Det er høge forventningar om å utvikle fag- og yrkesopplæringa til å bli meir profesjonell, og at ein kjem 'tettare på'. Område der dette er særleg viktig, er i høve til oppfølging av læreforhold i bedrift, oppfølging av hevingssaker, og oppfølging av dimensjonering og tilgjengelege lære plassar.

Vi har aldri før hatt så mange i lære i Hordaland fylkeskommune, med om lag 4450 kontraktar. Ambisjonane til partane i arbeidslivet og det offentlege er å auke talet på lære plassar med 20% innan 2015. Dette er nedfelt i samfunnskontrakten frå 2012. For Hordaland sitt vedkomande kan dette bety ein auke opp mot 2400 nye kontraktar kvart år, noko som gir opp mot 4800 løpande kontraktar.

Det er også i gong eit stort kvalitetssikringsarbeid knytt til fag- og yrkesopplæringa. Det skal gjennomførast årlege rapporteringar både frå lærebedriftene og lærlingane. Dette er lagt inn som lovpålagde oppgåver, som krev både meir ressursar og ein gjennomgang av kva type kompetanse ein treng.

Auka krav til kvalitet og dokumentasjon, samtidig med ein forventa volumauke, gjer at ein auke i ressursane er heilt naudsynt dersom ein skal følgje opp dei avvika som vert påpeika i Deloitte-rapporten.

Fagopplæringskontoret er i gong med ei omorganisering knytt til kontrollspennet for seksjonsleiar. Per i dag har seksjonsleiar oppfølging og personalansvar for heile kontoret, noko som omfattar 26 personar. Det vert også arbeidd med å setje saman kompetanseteam knytt til oppfølging, hevingar og arbeid med å få fleire ut i lære. Til å gjere denne jobben er ei styrking av kontoret med inntil fire nye rådgjevarar naudsynt. Plan for dette arbeidet vil vere klar i løpet av juni 2014.

Saksprotokoll i Yrkesopplæringsnemnda - 31.03.2014**Tilråding frå Yrkesopplæringsnemnda**

Yrkesopplæringsnemnda sluttar seg til innstillinga.

Yrkesopplæringsnemnda ber om ei sak korleis ressursar vert stilt til disposisjon slik at tiltaka kan bli gjennomført.

Saksprotokoll i Opplærings- og helseutvalet - 08.04.2014

Ingrid Reitan sette fram følgjande forslag på vegner av H/FRP/V:

«Nytt pkt. 2: Fylkestinget ber om at ressursbehovet for oppfølging av tiltaksplan dekkes innenfor de eksisterende budsjettammer.»

Rasmus L. Rasmussen sette fram følgjande forslag:

«Endre siste kulepunkt slik: Kartlegge om elev- og lærlingeombud kan være ei føremålstenleg ordning.»

Røysting

Fylkesrådmannen sitt forslag til pkt. 1 vart samrøystes vedteke saman med Rasmussen sitt endringsforslag. Fylkesrådmannen sitt forslag til pkt. 2 fekk 6 røyster og fall.

Reitan sitt forslag til nytt pkt. 2 vart vedteke med 7 røyster (H/FRP/V).

INNSTILLING

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
1	<i>Undersøkje om det er mogleg på ein systematisk måte å sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvika verksemder.</i>	Ferdig 15.4.14	Årleg gjennomgang av bedriftsdatabasen, årlege lister frå opplæringskontora på endringar i medlemsmassen, meir aktiv bruk av offentlege register for å sikre opplysningar, årleg orienteringssak	Fylkesdir. opplæring
2	<i>Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning</i>	Drøftast med YON innan 6.5.14.	Avklare roller, ansvarsfordeling, saksgang og rutinar.	Fylkesdir. Opplæring
3	<i>Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lære kandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lære kandidatane</i>	Informerer på rådgivarsamlingane med ungdomsskulen og vg skule haust og vår. Informerer i møte med skule, lære kandidat og bedrift før dei inngår opplæringskontrakt. Promoterer sluttproduktet etter grunnkompetanseprosjektet, eit hefte om Yrkesfagleg grunnutdanning.	Tettare samarbeid med bedriftene på deira premissar. Samarbeid med OT/PPT, NAV og skulane om kven lære kandidatordninga er for, og kva muligheiter som finst. Syte for at ordninga vert omtalt godt i søkjarhandboka.	Fylkesdir. opplæring
4	<i>Vurdere om det er mogleg å auke talet på lære plassar i eigen</i>	Konklusjon i løpet av våren -14. Må sjåast på i samband	Avklare kor mange lærlingar i kva fag som kan få plass i HFK i åra framover.	Fylkesdir. organisasjon

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
	<i>organisasjon</i>	med budsjett-arbeidet.		
5	<i>Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risiko-vurderingar</i>	Lage plan for arbeidet innan 31.5.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.6.14	Systematisere innsamling av data frå bedrifter og lærlingar. Kvalitetssikre arbeidet med bedrifts-besøk Årleg besøke alle oppl.kontor og eit visst tal på bedrifter ut frå fokus-område	Fylkesdir. opplæring
6	<i>Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevingssaker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse</i>	Sjå i samanheng med punktet over Lage plan for arbeidet innan 31.5.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.6.14	Forbete statistikkgrunnlaget og finne dei reelle årsakene til hevingar og stryk så langt råd. Prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingar, tydelege «problemhevingar» og bedrifter med mange stryk. Informasjon til lærlingar og bedrifter	Fylkesdir. opplæring
7	<i>Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktør-kurs</i>	Høg prioritet frå 1.1.14 og dei næraste 3-5 åra. Sak om rutinar og opptrappingsplan blir lagt fram på møtet i OPHE 3.6.14	Auke kapasiteten ved å: <ul style="list-style-type: none"> • Prøve ut eindagskurs • Ha tilbod om kveldskurs • Ha fleire bransjespesifikke kurs • Auke talet på ordinære kurs Kvalitetssikre innkalling og oppfølging av faglege leiarar	Fylkesdir. opplæring
8	<i>Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på læreplassar innanfor ulike fagområde</i>	Avklare rutinar innan juni 2014. Samarbeidsprosjekt 1.9.-31.10.14.	Avklare rutinar for arbeidet internt i opplæringsavdelinga. Også inkludere læreplasztal i samband med prognoseinntaket. Samarbeidsprosjekt med opplæringskontor i TIP og EL.	Fylkesdir. opplæring
9	<i>Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet</i>	Plan ferdig innan 30.6.14. Iverksetting av tiltak frå 2015.	Følgjande tiltak kan vere aktuelle: <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar • Fagopplæringskontoret arrangerer årlege informasjonsmøte for nye lærlingar utanfor oppl.kontor • Kartlegge om elev- og lærlingombod kan vere ei føremålstenleg ordning 	Fylkesdir. opplæring

1. Fylkestinget tar planen til orientering
2. Fylkestinget ber om at ressursbehovet for oppfølging av tiltaksplan dekkes innenfor de eksisterende budsjetttrammer.»

Saksprotokoll i fylkesutvalet - 24.04.2014

Innstillinga vart samrøystes vedteken som innstilling til fylkestinget.

Innstilling til fylkestinget

1. Handlingsplan:

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
1	Undersøkje om det er mogleg på ein systematisk måte å sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvikla verksemder.	Ferdig 15.04.2014	Årleg gjennomgang av bedriftsdata-basen, årlege lister frå opplæringskontora på endringar i medlemsmassen, meir aktiv bruk av offentlege register for å sikre opplysningar, årleg orienteringssak	Fylkesdir. opplæring
2	Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning	Drøftast med YON innan 06.05.2014.	Avklare roller, ansvarsfordeling, saksgang og rutinar.	Fylkesdir. opplæring
3	Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lærekandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lærekandi-datane	Informerer på rådgivarsamlingane med ungdomsskulen og vg skule haust og vår. Informerer i møte med skule, lærekandidat og bedrift før dei inngår opplæringskontrakt. Promoterer sluttproduktet etter grunnkompetanseprosjektet, eit hefte om Yrkesfagleg grunnutdanning.	Tettare samarbeid med bedriftene på deira premissar. Samarbeid med OT/PPT, NAV og skulane om kven lærekandidat-ordninga er for, og kva muligheiter som finst. Syte for at ordninga vert omtalt godt i søkjarhandboka.	Fylkesdir. opplæring
4	Vurdere om det er mogleg å auke talet på læreplassar i eigen organisasjon	Konklusjon i løpet av våren -14. Må sjåast på i samband med budsjett-arbeidet.	Avklare kor mange lærlingar i kva fag som kan få plass i HFK i åra framover.	Fylkesdir.organisasjon
5	Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risikovurderingar	Lage plan for arbeidet innan 31.05.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedriftsbesøk innan	Systematisere innsamling av data frå bedrifter og lærlingar. Kvalitetssikre arbeidet med bedriftsbesøk. Årleg besøke alle oppl.kontor og	Fylkesdir. opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
		30.06.2014	eit visst tal på bedrifter ut frå fokus-område.	
6	Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevings-saker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse	Sjå i samanheng med punktet over Lage plan for arbeidet innan 31.05.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.06.2014	Forbetre statistikkgrunnlaget og finne dei reelle årsakene til hevingar og stryk så langt råd. Prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingar, tydelege «problemhevingar» og bedrifter med mange stryk. Informasjon til lærlingar og bedrifter	Fylkesdir. opplæring
7	Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktør-kurs	Høg prioritet frå 01.01.2014 og dei næraste 3-5 åra. Sak om rutinar og opptappingsplan blir lagt fram på møtet i OPHE 03.06.2014	Auke kapasiteten ved å: <ul style="list-style-type: none"> • Prøve ut eindagskurs • Ha tilbod om kveldskurs • Ha fleire bransjespesifikke kurs • Auke talet på ordinære kurs Kvalitetssikre innkalling og oppfølging av faglege leiarar	Fylkesdir. opplæring
8	Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på lære-plassar innanfor ulike fagområde	Avklare rutinar innan juni 2014. Samarbeidsprosjekt 01.09.-31.10.2014.	Avklare rutinar for arbeidet internt i opplæringsavdelinga. Også inkludere læreplasstal i samband med prognoseinntaket. Samarbeidsprosjekt med opplæringskontor i TIP og EL.	Fylkesdir. opplæring
9	Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet	Plan ferdig innan 30.06.2014. Iverksetting av tiltak frå 2015.	Følgjande tiltak kan vere aktuelle: <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar • Fagopplæringskontoret arrangerer årlege informasjonsmøte for nye lærlingar utanfor oppl.kontor • Kartlegge om elev- og lærlingombod kan vere ei føremålstenleg ordning 	Fylkesdir. opplæring

2. Fylkestinget tar planen til orientering.
3. Fylkestinget ber om at ressursbehovet for oppfølging av tiltaksplan dekkes innanfor de eksisterende budsjettammer.

Saksprotokoll i fylkestinget - 11.06.2014

Jane Stangeland sette fram slikt forslag:

"Punkt 3 i innstillinga blir erstatta med nytt punkt 3:
Fylkestinget ber om ei sak om korleis ressursar vert sett til disposisjon slik at tiltak kan bli gjennomført."

Aslaug Hellesøy sette fram slikt forslag:

"Nytt punkt 2:
Fylkestinget ber om at nødvendige ressursar vert stilt til rådvelde slik at tiltaka kan gjennomførast som planlagt."

Jane Stangeland trekte forslaget sitt.

Røysting

Innstillinga punkt 1 vart samrøystes vedteken.

Innstillinga punkt 2 vart samrøystes vedteken.

Innstillinga punkt 1 vart vedteken med 29 røyster mot 28 røyster (KrF, A, SV, Sp, MDG) for Hellesøy sitt forslag.

Vedtak

1. Handlingsplan:

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
1	Undersøkje om det er mogleg på ein systematisk måte å sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvikla verksemder.	Ferdig 15.04.2014	Årleg gjennomgang av bedriftsdatabasen, årlege lister frå opplæringskontora på endringar i medlemsmassen, meir aktiv bruk av offentlege register for å sikre opplysningar, årleg orienteringssak	Fylkesdirektør opplæring
2	Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning	Drøftast med YON innan 06.05.2014.	Avklare roller, ansvarsfordeling, saksgang og rutinar.	Fylkesdirektør opplæring
3	Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lærekandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lærekandidatane	Informerer på rådgivarsamlingane med ungdomsskulen og vg skule haust og vår. Informerer i møte med skule, lærekandidat og bedrift før dei inngår opplæringskontrakt. Promoterer sluttproduktet etter grunnkompetanseprosjektet, eit hefte	Tettare samarbeid med bedriftene på deira premissar. Samarbeid med OT/PPT, NAV og skulane om kven lærekandidatordninga er for, og kva muligheter som finst. Syte for at ordninga vert omtalt godt i søkjarhandboka.	Fylkesdirektør opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
		om Yrkesfagleg grunnutdanning.		
4	Vurdere om det er mogleg å auke talet på lære plassar i eigen organisasjon	Konklusjon i løpet av våren -14. Må sjåast på i samband med budsjettarbeidet.	Avklare kor mange lærlingar i kva fag som kan få plass i HFK i åra framover.	Fylkesdirektør organisasjon
5	Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risikovurderingar	Lage plan for arbeidet innan 31.05.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.06.2014	Systematisere innsamling av data frå bedrifter og lærlingar. Kvalitetssikre arbeidet med bedriftsbesøk. Årleg besøke alle oppl.kontor og eit visst tal på bedrifter ut frå fokus-område.	Fylkesdirektør opplæring
6	Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevings-saker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse	Sjå i samanheng med punktet over Lage plan for arbeidet innan 31.05.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.06.2014	Forbetre statistikkgrunnlaget og finne dei reelle årsakene til hevingar og stryk så langt råd. Prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingar, tydelege "problemhevingar" og bedrifter med mange stryk. Informasjon til lærlingar og bedrifter	Fylkesdirektør opplæring
7	Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktør-kurs	Høg prioritet frå 01.01.2014 og dei næraste 3-5 åra. Sak om rutinar og opptrappingsplan blir lagt fram på møtet i OPHE 03.06.2014	Auke kapasiteten ved å: Prøve ut eindagskurs Ha tilbod om kveldskurs Ha fleire bransjespesifikke kurs Auke talet på ordinære kurs Kvalitetssikre innkalling og oppfølging av faglege leiarar	Fylkesdirektør opplæring
8	Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på lære-plassar innanfor ulike fagområde	Avklare rutinar innan juni 2014. Samarbeidsprosjekt 01.09.-31.10.2014.	Avklare rutinar for arbeidet internt i opplæringsavdelinga. Også inkludere læreplasstal i samband med prognoseinntaket. Samarbeidsprosjekt med opplæringskontor i TIP og EL.	Fylkesdirektør opplæring
9	Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet	Plan ferdig innan 30.06.2014. Iverksetting av tiltak frå 2015.	Følgjande tiltak kan vere aktuelle: Samarbeid med opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar. Fagopplæringskontoret arrangerer årlege informasjonsmøte for nye lærlingar utanfor oppl.kontor	Fylkesdirektør opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
			Kartlegge om elev- og lærlingombod kan vere ei føremålstenleg ordning	

2. Fylkestinget tar planen til orientering.
3. Fylkestinget ber om at ressursbehovet for oppfølging av tiltaksplan dekkes innanfor de eksisterende budsjettammer.

Hordaland fylkeskommune
Sekretariat for kontrollutvalet
Postboks 7900
5020 BERGEN

Deres ref.	Deres brev av:	Vår ref.	Emnekode	Dato
		201212900-48 GYSP	EKTRU-1267	13. juni 2014

Invitasjon frå Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune til deltaking i selskapskontroll i Hardangerbrua AS

Vi viser til Dykkar brev av 13.05.14 med invitasjon til å delta i selskapskontrollen av Hardangerbrua AS som Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune har bestilt. Vi ønskjer med dette å informere om at Kontrollutvalet i Bergen kommune handsama invitasjonen i møte 10.06.14. Utvalet fatta følgjande vedtak:

«Kontrollutvalget i Bergen kommune takker for invitasjonen til å delta i eieskapsrevisjonen i Hardangerbrua AS, men ønsker ikkje å delta i denne revisjonen.»

Med vennleg helsing

KONTROLLUTVALGETS SEKRETARIAT

Gudny Spjeld - saksbehandler

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Fra: Spjeld, Gudny (Gudny.Spjeld@bergen.kommune.no)

Sendt: 13.06.2014 09:47:54

Til: Kontrollutvalet - Postmottak

Kopi: Roald Breistein; Hopperstad, Ole

Emne: Invitasjon til selskapskontroll i Hardangerbrua AS

Vedlegg: 297801216-5-201212900-48.pdf

Tilbakemelding på invitasjon - sjå vedlegg.

Med vennlig hilsen

Gudny Spjeld

Kontrollutvalgets sekretariat

Bergen kommune

Tlf. 55565763 / 93435468

OVERSYN OVER SKATTEINNGANG

2014	INNBET 2011	%	INNBET 2012	%	INNBET 2013	%	BUDSJETT 2014	%	INNBET 2014	%	
JANUAR	302 531 887	12,7	314 395 595	12,1	337 210 254	12,2	353 366 700	12,3	354 386 489	12,3	1 019 789
FEBRUAR	18 969 847	0,8	31 070 833	1,2	24 597 719	0,9	28 729 000	1,0	21 216 588	0,7	-7 512 412
MARS	387 246 777	16,3	418 441 666	16,1	453 207 423	16,3	468 282 700	16,3	474 068 736	16,5	5 786 036
APRIL	21 652 746	0,9	26 456 436	1,0	31 167 695	1,1	31 601 900	1,1	28 455 998	1,0	-3 145 902
MAI	464 487 409	19,5	491 337 943	19,0	526 702 424	19,0	545 851 000	19,0	535 703 308	18,7	-10 147 692
JUNI	14 014 233	0,6	16 552 712	0,6	12 652 385	0,5	17 237 400	0,6	23 671 997	0,8	6 434 597
JULI	274 740 272	11,5	298 312 443	11,5	323 825 375	11,7	333 256 400	11,6	334 937 878	11,7	1 681 478
	#####	62,3	1 596 567 628	61,5	1 709 363 275	61,7	1 778 325 100	61,9	1 772 440 994	61,7	-5 884 106
AUGUST	22 409 230	0,9	28 970 283	1,1	29 757 971	1,1	28 729 000	1,0			
SEPTEMBER	405 527 680	17,0	435 350 956	16,8	473 207 732	17,1	488 393 000	17,0			
OKTOBER	8 475 701	0,4	17 511 050	0,7	25 510 389	0,9	20 110 300	0,7			
NOVEMBER	436 378 903	18,3	497 141 294	19,2	516 303 602	18,6	534 359 400	18,6			
DESEMBER	26 735 881	1,1	18 814 740	0,7	17 627 023	0,6	22 983 200	0,8			
	#####	100,0	2 594 355 951	100,0	2 771 769 992	100,0	2 872 900 000	100,0			

PS 73/14 Eventuelt